

Series II

Volume 5 (35)

2009

ՀԱՅ

ARMENIAN

ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ

NUMISMATIC

ՀԱՆԴԷՍ

JOURNAL

TABLE OF CONTENTS

Vol. 5 (35), (2009)

ԻՇԽԱՆԱՆ, ԾԱԿՈՐ. Եղիա Ներսիսեանի հաւաքածուն և մեր ցաւերը	1
ISHKANIAN, Hagop. Yeghia Nersessian's Collection and Our Pain	2
Armenian Numismatic Literature has Reached Armenia	2
Membership Discount Schedule	2
NERCESSIAN, Y. T. Metrology of Copper Coinage of the Artaxiads of Armenia, Tigranes II (95-56 B.C.), (Section 1)	3
SARYAN, L. A. An Armenian Silver Seal from the Holy Land Dated 1805	19
Bibliography of Y. T. Nersessian (Section 2)	23
Announcement	33
Letters	34
NERCESSIAN, Y. T. Metrology of Copper Coinage of the Artaxiads of Armenia, Tigranes II (95-56 B.C.), (Section 2)	35
NERCESSIAN, Y. T. The Armenian Coin Auction of Münz Zentrum	43
ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ, Մ-Լ. Հալաստանի Պատմութեան Թանգարանի նուիրատուները [The Donors of the History Museum of Armenia]	47
Letters (Relating to Books Shipped to Armenia)	54
SARYAN, L. A. A Questionable Heracles-Reverse Silver of Tigranes the Great	57
Editorial - Խմբագրական	59
Letters	60
NERCESSIAN, Y. T. Metrology of Copper Coinage of the Artaxiads of Armenia	61
Armenian Numismatic Literature	75
NERCESSIAN, Y. T. The Armenian Coin Auction of Stack's Auction Gallery	77
Ներսիսեան Եղիա, Յուդեական դրամներու, գրախօսեց՝ Թուրքիոյ Վարդանեան [Nersessian, Y. T., <i>Catalogue of Armenian Coins</i> , reviewed by Ruben Vardanyan]	93
SARYAN, L. A. Armenian Money Has Been in Circulation Since the Thrid Century B.C.	85
Armenian Numismatic Literature	87
Letters: Trip to Armenia, by L. A.	89
Donations	90
NURPETLIAN, Jack. Unpublished Artaxiad Coins from Lebanon	91
NERCESSIAN, Y. T. The Armenian Coin Auction of Schulten	97
PALIAN, Leon P. The Singapore Armenian Church Sesquicentennial Medal	99
Future Works	100
SARYAN, L. A. A Sterling Silver Ingot Commemorating the Armenian Church of Singapore	101
Armenian Numismatic Literature	105
Index	107

Series II

Volume 5 (35), No. 1

March 2009

ՀԱՅ

ARMENIAN

ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ

NUMISMATIC

ՀԱՆԴԵՍ

JOURNAL

TABLE OF CONTENTS

Vol. 5 (2009) No. 1

<i>ԻՇԽԱՆԵԱՆ, ՅԱԳՈՔ. Եղիա Ներսիսեանի հաւաքածուն և մեր ցաւերը</i>	1
ISHKANIAN, Hagop. Yeghia Nercessian's Collection and Our Pain	2
Armenian Numismatic Literature has Reached Armenia	2
Membership Discount Schedule	2
NERCESSIAN, Y. T. Metrology of Copper Coinage of the Artaxiads of Armenia, Tigranes II (95-56 B.C.), (Section 1)	3
SARYAN, L. A. An Armenian Silver Seal from the Holy Land Dated 1805	19
Bibliography of Y. T. Nercessian (Section 2)	23

ՀԱՅ ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL

Series II

Vol. 5 (35), No. 1

March 2009

Խորհրդաձուլություններ

ԵՂԻԱ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆԻ ՀԱՒԱՔԱԾՈՒՆ ԵՒ ՄԵՐ ՑԱՒԵՐԸ

Մի կոչու դրամների հաւաքածու, որը պատմութեան ծալքերի միջից դուրս գալով դառնում է ազգային հարստություն:

Այո, միայն գետնի տակից յայտնաբերուած պատմական դրամները, կամ քանդուած պատի միջից դուրս թափած հարստություններն ենք գանձ (hoard) անուանում:

Նաև գանձ (hoard) պէտք է անուանել մեր ժամանակակից հաւաքորդների ժողովածուները, որոնք անհատական թաքստոցներից դուրս գալով դառնում են ազգային հարստություն: Այսինքն հնարաւորութիւն է տրուում բոլորին բազմակողմանի ուսումնասիրութիւններ անել այդ պատմական արժէքների հիման վրայ: Որովհետև ամէն մի դրամ, պարունակում է մի նոր բան, որը լուսաբանում է գիտակից ուսումնասիրողների կողմից:

Անգին է եղիա Ներսէսեանի կատարած աշխատանքը: Համառօտ բացատրութիւններով, պատմական հերթականութեամբ կազմել է իր հաւաքած դրամների կատալոգը:

Ո՛չ մէկը չպիտի իմանար Միքել Անջելոյի «Փիետա» Աստուածամօր արձանի մասին, եթէ նա Վատիկանի Ս. Պետրոս տաճարի պարձանքներից մէկը չլինէր: Ո՛վ պիտի կարողանար հրճուել Լէոնարդօ դա Վինչիի ճոգոնդալով, եթէ նա Լուվրում ցուցադրուած չլինէր, այլ մի ապահով առանձնատան մէջ պահուած լինէր: Նոյնպէս էլ Ե. Ներսէսեանի դրամների հաւաքածուն լոյս տեսնելով կեանք ստացաւ, ազգային ու հասարակական արժէք դարձաւ:

Ուշադրութեամբ կարդալով Ե. Ներսէսեանի կենսագրութիւնը, որը շարադրուած է իր որդու կողմից, ապա կարդալով գիրք-կատալոգը, հպարտացայ նրա կատարած ազգանուէր աշխատանքով, լցուեցի բարի նախանձով և ցաւով յիշեցի մեր ժամանակակից խոշոր հաւաքորդներին:

Զ. Պտուկեանը, որը խոշոր նուիրատուութիւններ է արել թանգարաններին, դա շատ գովելի է և ճիշտ է: Բայց չի հրատարակել իր հաւաքածուի կատալոգը, դա էլ խոշոր վրիպում է: Մենք չենք ճանաչում մեր ժամանակակից հաւաքորդներից շատերին, մինչև նրանք չեն մեռնում և աճուրդի ընկերութիւնները նրանց հաւաքածուները նիւթական արժէքի վերածաց ցրում են աշխարհով մէկ:

Հաւաքողը մեծ նուիրատուութեամբ, մեծ զոհաբերութիւններով, սիրով, որպէս սրբութեան մատուցներ, հաւաքում է աշխարհով մէկ սփրուած ազգային ու պատմական արժէքները, որոնք և իր կեանքի վերջաւորութեան հետ «ԶԻԳ» են դառնում, այսինքն ոչինչ չի մնում:

Յարգելի Պրն. Նեստեան, շնորհաւորում եմ Ձեզ, այս եզակի իր բնոյթով աշխատութեան համար: Այս գիրքի էջերը թերթելով յայտնուած եղայ մի համեստ, գողտրիկ թանգարանում:

Յակոբ Իշխանեան

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL is the quarterly publication of Armenian Numismatic Society, an educational, non-profit organization. Editor, Y. T. Nercessian, 8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, USA (webpage: www.ArmNumSoc.org; e-mail: ArmNumSoc@aol.com). Associate Editors, W. Gewenian and T. Nercessian, Corresponding Editors, L. A. Saryan. Non-member subscriptions \$60/70 per year. ISSN 0884-0180—LCCN 85-649443

YEGHIA NERCESSIAN'S COLLECTION AND OUR PAIN

A coin collection not only provides us with a glimpse of history but is also a national treasure. We consider the ancient, historical coins found buried deep in the ground or hidden within building walls as treasure hoards. But the collections of our contemporaries are no less treasure hoards than those discovered in archaeological excavations. When these private collections are made public, they become national treasures. Everyone has the opportunity to conduct research based on these historical artefacts. Each coin can potentially reveal new insights for dedicated researchers.

Yeghia Nercessian's work is invaluable. He has provided comprehensive explanations and chronologically catalogued the coins in his collection.

No one would have known about Michelangelo's *Pieta* statue of the Virgin Mary if that was not one of the pieces displayed in St. Peter's cathedral in the Vatican. People would not have the pleasure of admiring Leonard da Vinci's *Giaconda* if it was hidden away in some private collection instead of being on prominent public display at the Louvre. Similarly, Nercessian's collection, which has now been made public, has become part of our collective, national treasure.

Reading Nercessian's biography, which is written by his son, and looking through his vast catalogue I came to admire his dedication in compiling such a comprehensive and important collection. Few contemporary collectors share this commitment and even fewer have published information about their collections. For instance, while Paul Z. Bedoukian, admirably donated his collection to museums, he also failed to publish a catalogue of the coins in his possession.

We are not familiar with many contemporary collectors of Armenian coins. We only come to know of them following their deaths and the subsequent auctioning off of their collections. Coins that were once held together are sold off to different collectors around the world. Dedicated collectors meanwhile spend their lives, often making great sacrifices, gathering the coins together from their disparate locations. As some kind of holy relics these coins are national treasures. But at the end of their lives collectors find that their collections disappear and that nothing remains.

Dear Mr Nercessian I congratulate you on the publication of this unique work.

Hagop Ishkanian

ARMENIAN NUMISMATIC LITERATURE HAS REACHED ARMENIA

On September 4, 2007, two cardboard boxes of Armenian numismatic literature were shipped to Armenia (see ANJ March 2008, p. 1).

According to the October 25, 2008, dated e-mail of Ruben Vardanyan, curator of the Numismatics Section, History Museum of Armenia, these two boxes have been delivered to the Museum.

MEMBERSHIP DISCOUNT SCHEDULE

ALL ARMENIAN NUMISMATIC SOCIETY MEMBERS RECEIVE A 20% DISCOUNT ON ALL PUBLICATIONS*: *ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL* ISSUES (BOUND VOLUMES INCLUDED), *SPECIAL PUBLICATIONS*, BEDOUKIAN PUBLICATIONS, AND ALSO OUR SILVER MEDALS.

* EXCEPT FOR PUBLICATIONS WITH THEIR PRICE MARKED * WHICH ARE ALREADY OFFERED AT A REDUCED PRICE

METROLOGY OF COPPER COINAGE OF THE ARTAXIADS OF ARMENIA

Tigranes II (95-56 B.C.)

(Section 1)

No.	CAA	Metrological Data	Source
	ACV	wt.-diam.-die axis	

Tigranes II (95-56 B.C.)

Copper Tetradrachm

1	45	11.1g	Unpub1PB
---	----	-------	----------

Avg. = 11.1g weight

Quadriga

4 Chalci

1	44	7.12g-19ø-12h	Malter23-25KS
2	44	6.66g-20ø-2h	YNCat57

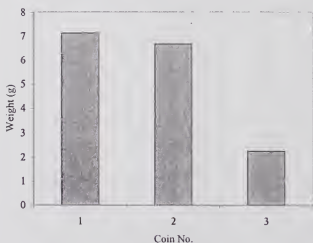
Avg. = 13.78+2 = 6.89g weight
Avg. = 39+2 = 19.5mm diameter
Avg. = 1/2h, 1/12h (2) die axis orient.

1 Chalcus

3	44	2.26g-16ø	SomeUnpub13Ash
---	----	-----------	----------------

Avg. = 2.26g weight
Avg. = 16mm diameter

Tot.Avg. = 16.04+3 = 5.35g weight
Tot.Avg. = 55+3 = 18.33mm diameter
Tot.Avg. = 1/2h, 1/12h (2) die axis orient.

Ch. 2.1, Quadriga

No.	CAA	Metrological Data	Source
	ACV	wt.-diam.-die axis	

Tyche of Antioch, "King Tigranes" Title 4 Chalci

1	108	8.08g-19ø	CNG36-583
2	108	7.75g-21ø-11h	YNCat58
3	108	6.98g	CAA108PB
4	108	6.90g	CAA108JG
5	108	6.85g-20ø	MA7

Avg. = 36.56+5 = 7.31g weight
Avg. = 60+3 = 20mm diameter
Avg. = 11h die axis orientation

2 Chalci

6	108	5.51g	MD22Künker
7	108	5.43g-20ø	Foss74

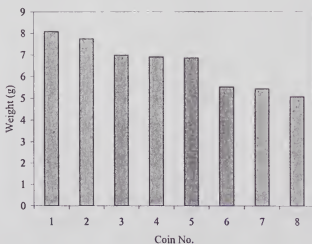
Avg. = 10.94+2 = 5.47g weight
Avg. = 20mm diameter

f/1 Δ/H

2 Chalci

8	108	5.07g-22ø-11h	YNCat59
---	-----	---------------	---------

Avg. = 5.07g weight
Avg. = 22mm diameter
Avg. = 11h die axis orientation

Ch. 2.2, Tyche, "King Tigranes" title

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

Tot.Avg. = 52.57+8 = 6.57g weight
 Tot.Avg. = 102+5 = 20.4mm diameter
 Tot.Avg. = 2/11h (2) die axis orientation

Tyche, "King of Kings Tigranes" Title

No f/1

4 Chalci

1	51	10.39g-21ø	CNG36-569
2	92	10.33g	Glasgow8
3	92	9.28g-21ø-12h	TG11
4	92	9.22g-23ø-1h	YNCat60
5	92	9.20g	HAC16
6	92	8.70g	CAA92WM
7	92	8.70g	CAA92MB
8	92	8.67g-22.2ø-1h	HM
9	92	8.67g	CAA92BM
10	92	8.61g-12h	HAC14
11	92	8.53g-21ø-1h	TG14
12	92	8.47g	HAC13
13	92	8.46g-21ø-12h	TG27
14	92	8.41g-20ø-1h	TG15
15	92	8.32g-12h	Gorny78-720Brus.
16	92	8.21g-20ø-12h	AC&B18-38
17	92	8.15g	Ariadne1982Sept.126
18	92	8.13g-21ø-12h	AC&B17-39
19	92	8.06g	CNG15-362
20	---	8.04g-22.1ø-12h	Er19036/3
21	92	8.04g	CAA92BN
22	92	8.01g-21ø-12h	TG10
23	92	7.98g	LindIII961
24	92	7.98g	HAC10
25	92	7.95g-22ø	Foss11
26	92	7.92g-22ø	Foss12
27	92	7.89g-22ø-2h	TG12
28	92	7.89g	HAC9
29	51	7.81g-21ø-11h	YNCat61
30	92	7.80g	RSA15
31	92	7.76g	CAA92BN
32	50	7.71g-22ø	EJ10
33	---	7.70g-22.8ø-12h	Er19052/1
34	92	7.70g	CAA92WM
35	92	7.61g-19ø-1h	TG43
36	92	7.58g-20ø	Foss13
37	92	7.57g-23ø-12h	ÆHoard4
38	92	7.53g-23ø-12h	AC&B17-8

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

39	92	7.52g-24ø-12h	TG2
40	92	7.51g-19ø	Foss15
41	92	7.47g-12h	Gorny78-720Brus.
42	92	7.46g	MD24Gorny
43	51	7.45g-22ø-12h	AC&B18-40
44	92	7.44g-10h	HAC4
45	92	7.43g-12h	Gorny78-720Brus.
46	92	7.36g-24ø-12h	TG25
47	---	7.31g-20.2ø-1h	Er19648/21
48	92	7.29g-19ø	AC&B11-7
49	92	7.28g-21ø	Foss31
50	92	7.20g-22.1ø-12h	HM
51	92	7.19g-2h	HAC3
52	92	7.15g-19ø-1h	TG24
53	92	7.14g-23ø-2h	TG5
54	92	7.14g-21ø-12h	TG40
55	92	7.11g	CAA92KM
56	92	7.10g	MM12-757
57	92	7.10g	MD24
58	92	7.09g-1h	Gorny78-720Brus.
59	92	7.05g-10h	HAC2
60	92	7.04g-21ø-12h	AC&B17-39
61	92	7.04g	MD24Bar
62	92	7.02g-10h	HAC1
63	92	6.98g-22ø-12h	ÆHoard104
64	92	6.98g-21ø-12h	AC&B17-39
65	92	6.98g-6h	HAC43
66	---	6.97g-21ø-1h	Er18939/491
67	92	6.97g-12h	HAC42
68	93	6.93g-18.7ø-12h	HM
69	92	6.93g-21ø	AC&B5-5
70	92	6.91g-6h	HAC40
71	92	6.90g-22.8ø-12h	HM
72	92	6.90g-11h	HAC39
73	92	6.89g-21ø-1h	TG28
74	51	6.87g-21ø	EJ13
75	92	6.86g-11h	HAC37
76	92	6.86g-23ø-12h	TG26
77	92	6.83g	MM12-758
78	92	6.81g-21ø-12h	AC&B17-39
79	92	6.80g-22ø-10h	YN
80	92	6.80g-17ø-12h	TG33
81	92	6.77g-18ø-1h	TG37
82	92	6.76g-23ø-1h	TG8
83	92v	6.76g-21ø-1h	YN

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
<u>4 Chalci</u>			
84	92	6.73g-12h	HAC36
85	92	6.70g	CAA92VM
86	92	6.70g	MD24Er
87	92	6.70g	MD24Er12561
88	92	6.69g-1h	HAC35
89	92	6.67g-18ø-1h	TG38
90	92	6.66g-22ø-1h	TG16
91	92	6.65g-12h	Gorny78-720Brus.
92	92	6.64-11h	HAC32
93	92	6.61g	HAC31
94	92	6.58g-23ø	AC&B14-1
95	92	6.57g-1h	HAC30
96	92	6.57g-24ø-1h	TG4
97	92	6.56g-20ø	Foss14
98	---	6.55g-22.4ø-12h	Er19911/1
99	92	6.52g-12h	Gorny78-720Brus.
100	92	6.50g-12h	Gorny78-720Brus.
101	92	6.50g-12h	Gorny78-720Brus.
102	92	6.50g-18ø-12h	HM
103	92	6.50g-18ø-1h	TG30
104	92	6.50g	MD24Vinchon
105	92	6.46g	NK1125
106	92	6.43g-18ø-1h	TG48
107	92	6.38g-23.3ø-1h	HM
108	92	6.38g-1h	HAC26
109	92	6.38g-21ø	Foss32
110	92	6.36g-19ø	AC&B6-2
111	92	6.35g-12h	MD24Brussels
112	92	6.34g	MD24ANS
113	92	6.32g-20ø-1h	TG46
114	92	6.32g	HAC24
115	92	6.31g-21ø	AC&B6-3
116	92	6.30g-22ø-1h	TG13
117	92	6.29g-20ø	Foss33
118	92	6.27g-18ø	Foss16
119	92	6.27g-22ø-12h	TG49
120	92	6.24g-21ø-1h	TG35
121	92	6.24g	HAC23
122	92	6.21g-	HAC21
123	92	6.21g-12h	HAC22
124	92	6.19g-22ø-1h	ÆHoard6
125	92	6.17g-12h	HAC20
126	92	6.16g-19ø	AC&B7-2
127	92	6.16g-19ø	AC&B4B-2

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
128	92	6.11g-21.2ø-12h	HM
129	51	6.09g-21ø	AC&B19-3
130	---	6.05g-19.3ø-12h	Er19036/7
131	92	6.03g	HAC18
132	92	6.02g-12h	MD24Brussels
Avg. = 946.97+132 = 7.17g weight			
Avg. = 1492.9+71 = 21.03mm diameter			
Avg. = 12/2h, 29/1h, 32/12h, 1/11h, 4/10h, 2/6h (80) die axis orient.			
<u>2 Chalci</u>			
133	92	5.99g-10h	HAC70
134	92	5.98g-12h	MD24Brussels
135	91	5.98g-24ø	AC&B15-7
136	92	5.97g	Gorny160-1647
137	92	5.91g-18ø	AC&B12-5
138	92	5.89g-20ø-12h	ÆHoard7
139	92	5.85g-23ø-12h	YN
140	92	5.79g	Gorny50-402
141	92	5.76g	HAC68
142	92	5.75g-21ø-1h	TG23
143	92	5.74g-19ø	AC&B11-8
144	---	5.71g-21.2ø-1h-Er19036/1	
145	92	5.71g-22ø-12h	TG6
146	92	5.71g	MZ61-1168
147	92	5.69g-18ø	AC&B14-5
148	92	5.69g	CAA92AN
149	92	5.67g	MD24Smithsonian
150	92	5.66g-16ø	Foss18
151	51	5.64g-21ø	AC&B20-4
152	---	5.60g-19.9ø-11h	Er19123/1
153	92	5.59g-19ø-12h	TG32
154	92	5.58g-12h	Gorny78-720Brus.
155	92	5.58g	Lanz56-228
156	92	5.55g-22ø-12h	TG19
157	92	5.52g-12h	HAC66
158	92	5.52g-20ø-12h	AC&B31A-1
159	92	5.51g	CAA92PB
160	92	5.49g	HAC67
161	92	5.43g-18ø	Foss35
162	92	5.42g-18ø	AC&B11-3
163	92	5.41g	MD24Jacquier
164	92	5.35g-12h	HAC65
165	92	5.34g-20ø	AC&B14-3
166	92	5.33g-12h	HAC64

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

2 Chalci

167	92v	5.32g-18ø-12h	AC&B31A-3
168	92	5.31g-19ø	AC&B15-9
169	92	5.30g	CNG15-363
170	92	5.29g-16ø	AC&B14-2
171	92	5.29g-18ø	AC&B9-3
172	92	5.28g-18ø	AC&B8-2
173	92	5.28g	HAC61
174	92v	5.27g-21ø-11h	YN
175	92	5.27g-1h	HAC60
176	92	5.26g-10h	HAC59
177	92	5.23g-12h	Gorny78-720Brus.
178	92	5.22g-12h	HAC58
179	92	5.22g-21ø-12h	TG9
180	92	5.21g-21ø	AC&B2-2nd
181	92	5.20g-12h	MD24GD
182	92	5.20g-19ø-12h	TG20
183	92	5.19g-12h	HAC57
184	51v	5.13g-18ø	CNG46-674
185	92	5.13g-20ø-1h	TG29
186	92	5.10g-21.7ø-12h	HM
187	92	5.10g	HAC55
188	92	5.04g-20ø-1h	TG3
189	92	5.02g-20ø-1h	TG41
190	92	5.01g-11h	HAC54
191	92	4.98g-11h	HAC52
192	92	4.98g-12h	HAC53
193	92	4.87g-21ø-1h	TG36
194	92	4.86g-21ø-12h	TG22
195	92	4.83g-19ø	AC&B18-37
196	92	4.81g-11h	HAC51
197	92	4.81g-19ø-12h	ÆHoard106
198	92	4.81g-18ø-12h	AC&B17-39
199	92	4.75g-23ø-1h	TG7
200	92	4.74g-11h	HAC50
201	---	4.73g-17.6ø-12h	Er19036/6
202	92	4.63g-12h	Gorny78-720Brus.
203	92	4.63g	CAA92AN
204	92	4.57g-12h	HAC49
205	---	4.56g-17.2ø-12h	Er19035/16
206	92	4.55g-19ø	AC&B9-4
207	92	4.53g-19ø	Foss34
208	92	4.53g	HAC45
209	92	4.52g-19ø-12h	TG47
210	92	4.48g-22ø-12h	TG50

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

211	92	4.46g-19ø-12h	ÆHoard106
212	---	4.45g-19.5ø-11h	Er18995/29
213	92	4.40g-18ø	Foss17
214	92	4.36g-22ø-12h	AC&B31A-2
215	92	4.29g-20ø-12h	TG44
216	92	4.24g-20ø	AC&B15-8
217	92	4.16g-18ø-1h	TG45
218	92	4.13g-5h	HAC48
219	92	4.13g-18ø-12h	ÆHoard8
220	92	4.13g-20ø-12h	TG34
221	92	4.10g-18ø-12h	SNS5H42
222	92	4.10g	MD24
223	92	4.10g	MD24
224	92	4.10g	CNG14-322
225	---	3.93g-20.9ø-1h	Er19648/31
226	92	3.93g	Gorny142-1659
Avg. = 478.36+94= 5.09g weight			
Avg. = 1079.0+55 = 19.62mm diameter			
Avg. = 10/1h, 34/12h, 7/11h, 2/10h, 1/5h (54) die axis orientation			

1 Chalcus

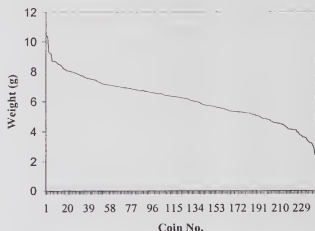
227	92	3.77g	MD24Aufhäuser
228	92	3.74g-20ø-11h	YNCat62
229	92	3.72g-12h	MD24Brussels
230	92	3.62g-20ø	AC&B12-3
231	52	3.60g-19ø-11h	YNCat63
232	---	3.59g-19.2ø-1h	Er20088/11
233	92	3.57g-19ø-12h	ÆHoard109
234	92	3.40g	Glasgow9
235	---	3.35g-17.5ø-12h	Er19648/35
236	92	3.24g-20ø-12h	ÆHoard9
237	52	3.24g-28ø	AC&B20-6
238	92	3.21g-19ø-12h	ÆHoard110
239	92	3.08g	HAC44
240	92	2.89g-19ø	AC&B10H378
241	92	2.42g-17ø	AC&B10-2
Avg. = 50.44+15 = 3.36g weight			
Avg. = 217.7+11 = 19.79mm diameter			
Avg. = 1/2h, 2/1h, 4/12h, 1/11h (8) die axis orientation			

Tot.Avg. = 1475.77+241 = 6.12g weight
Tot.Avg. = 2789.60+137 = 20.36mm diam.

Tigranes II (95-56 B.C.)

No. CAA Metrological Data Source
ACV wt.-diam.-die axis

Tot.Avg. = 13/2h, 41/1h, 70/12h, 9/11h,
6/10h, 2/6h, 1/5h (142) die
axis orientation

Ch. 2.3, Tyche, "King of Kings Tigranes,"
title, no field letters

o/s

4 Chalci

1	92v	10.21g	CNG14-320
2	92	10.05g-24ø	o/s-c/m21DM
3	92	9.54g-23ø-12h	YNCat89
4	92	9.08g-27ø	o/s-c/m14LS
5	92	8.94g	CNG15-359
6	92	8.84g-24ø	CNG15-359
7	92v	8.68g-22ø	AC&B19-10
8	92v	8.54g-24ø-10h	YN
9	92	8.51g-22ø	o/s-c/m62CH
10	92	8.50g-24ø	CNG36-570
11	92	8.46g-21ø-12h	TG27
12	57v	8.30g-22ø	MA15
13	92	8.24g	o/s-c/m59HAC128
14	92	8.23g	CNG14-321
15	92v	8.23g	CNG14-320
16	92	7.95g-17ø	Foss30
17	92	7.90g-12h	MD24GD
18	92	7.88g-20ø	o/s-c/m13LS
19	92	7.85g-21ø-12h	TG52
20	51	7.81g-21ø	AC&B19-2
21	92	7.80g-21ø	o/s-c/m47WM1
22	92	7.70g-22ø-12h	TG18
23	92	7.63g-22ø	o/s-c/m25WM2

No. CAA Metrological Data Source
ACV wt.-diam.-die axis

24	92	7.53g-22ø-12h	YNCat95
25	92	7.51g-21ø-12h	TG39
26	92	7.48g-21ø	o/s-c/m27LS
27	92	7.48g-11h	HAC5
28	92	7.43g-21ø	o/s-c/m78LS
29	92	7.39g-21ø	CNG15-361
30	92	7.31g-23ø	o/s-c/m16VY
31	92	7.27g-7h	HAC127
32	92	7.25g-22ø	HM
33	92	7.25g-21ø	o/s-c/m11YN
34	92	7.24g-21ø-12h	TG54
35	82	7.19g-21ø	CNG36-570
36	92	7.18g-24ø	o/s-c/m51LS
37	92	7.17g-20ø	Foss26
38	92	7.16g-6h	Gorny78-720Brus.
39	92	7.15g	o/s-c/m63HAC126
40	92	7.13g	o/s-c/m57HAC125
41	92	7.12g-22ø	o/s-c/m41LS
42	92	7.09g	o/s-c/m50HAC124
43	92	7.02g-23ø	o/s-c/m30LS
44	49	7.00g-23ø-12h	TG93
45	92	6.97g-20ø	CNG46-673
46	92v	6.95g-20ø	ÆHoard71
47	92	6.93g-19ø	Foss28
48	92	6.93g	HAC41
49	51	6.90g-21ø	EJ12
50	96v	6.84g-20ø-12h	TG109
51	92	6.82g-22ø	o/s-c/m31Foss19
52	96v	6.80g-23ø-12h	TG108
53	92	6.75g-21ø	o/s-c/m45WM1
54	---	6.70g-21.4ø-1h	Er5384
55	92	6.70g	CAA92VM
56	92	6.70g	MD24Er5384
57	---	6.68g-21.9ø-1h	Er12259
58	92	6.65g-5h	HAC33
59	96v	6.65g-21ø-1h	TG110
60	92	6.63g-22ø	o/s-c/m34Foss20
61	92	6.63g-21ø	o/s-c/m88LS
62	92	6.62g-23ø	YNCat92
63	92	6.57g-21ø	CNG20-381
64	92	6.56g-23ø	o/s-c/m61LS
65	92	6.56g-21ø	o/s-c/m49DM
66	92	6.55g-21ø	o/s-c/m32LS
67	92	6.50g-22ø	o/s-c/m54Foss21
68	92	6.48g-12h	MD24Brussels

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

4 Chalci

69	92	6.47g-9h	HAC123
70	92	6.47g-21ø	o/s-c/m42LS
71	92	6.46g-22ø-1h	TG51
72	92	6.46g	o/s-c/m33HAC122
73	92	6.45g	o/s-c/m55HAC121
74	92	6.43g-21ø-12h	TG31
75	92	6.41g-12h	HAC27
76	92	6.40g-21ø-1h	TG17
77	92v	6.40g-21ø-12h	YNCat98
78	92	6.36g	CNG15-360
79	92	6.35g-21ø	o/s-c/m76DM
80	92	6.35g-21ø	o/s-c/m12LS
81	92	6.35g-22ø	Foss22
82	92	6.32g-24ø	o/s-c/m29LS
83	92	6.30g	Gorny60-254
84	92	6.26g-22ø	o/s-c/m72WM4
85	92	6.22g-25ø	MA12
86	92	6.20g-20ø	TG42
87	92	6.16g-22ø	o/s-c/m24DM
88	92	6.15g-23ø	o/s-c/m89YN
89	92	6.14g-23ø	o/s-c/m73WM5
80	92	6.09g-21ø	o/s-c/m52LS
91	92	6.07g-20ø	o/s-c/m23LS
92	92	6.07g-11h	HAC19
93	92	6.04g-20ø	o/s-c/m43LS
94	92	6.04g-21ø	YNCat94
95	92	6.03g-22ø	HM

Avg. = 677.74÷95 = 7.13g weight

Avg. = 1540.3÷71 = 21.69mm diameter

Avg. = 5/1h, 15/12h, 2/11h, 1/10h,

2/9h, 1/6h, 1/5h (27) die axis
orientation2 Chalci

96	92	5.97g-20ø	Foss27
97	92	5.95g-22ø-12h	YNCat96
98	92	5.87g	MD24MZ
99	59	5.83g-22ø-11h	YN
100	92	5.83g-22ø	HM
101	92	5.81g-2h	HAC69
102	92	5.80g-27ø	o/s-c/m77DM
103	92	5.78g-21ø	Foss24
104	92	5.77g	o/s-c/m39Hac120
105	92	5.76g-22ø	AC&B18-39

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

106	92	5.74g-21ø	o/s-c/m69WM
107	92	5.70g-21ø	o/s-c/m46WM1
108	92	5.70g-12h	MD24Brussels
109	92	5.70g-21ø	MA11
110	92	5.69g-21ø	o/s-c/m75BN
111	92	5.65g-21ø	o/s-c/m81LS
112	51v	5.59g-23ø-12h	AC&B18-41
113	92	5.58g-12h	MD24Brussels
114	92	5.50g-22ø	o/s-c/m20LS
115	92v	5.50g-21ø-1h	AC&B19-11
116	94	5.49g	MD43Bar
117	92	5.47g-21ø	o/s-c/m95LS
118	92v	5.46g-21ø	o/s-c/m36YN
119	92	5.38g	o/s-c/m67HAC119
120	92	5.32g-22ø	o/s-c/m53Foss23
121	92	5.32g-1h	HAC62
122	92	5.32g-21ø-12h	TG53
123	92	5.32g	HAC63
124	92	5.24g-19ø	Foss29
125	51v	5.22g-21ø	AC&B18-12
126	92v	5.22g-21ø-12h	ÆHoard75
127	96v	5.21g-22ø-1h	TG107
128	---	5.12g-20.4ø-1h	Er19648/115
129	92	5.11g-11h	HAC56
130	92	5.05g-19.5ø	HM
131	92	5.05g-23ø	o/s-c/m92LS
132	92	5.05g	o/s-c/m58HAC118
133	92	4.95g-22ø	o/s-c/m26WM2
134	92	4.85g-21ø	o/s-c/m79LS
135	92	4.62g	o/s-c/m80ANS
136	92	4.49g-19ø	o/s-c/m84CH
137	92	4.45g-21ø	Foss25
138	92	3.98g-12h	HAC46
139	92	3.81g-19ø	o/s-c/m18LS

Avg. = 235.22÷44 = 5.33g weight

Avg. = 659.9÷31 = 21.29mm diameter

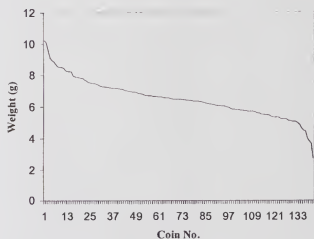
Avg. = 1/2h, 4/1h, 7/12h, 2/11h (14) die
axis orientation1 Chalcus

140	92	3.67g-19ø-12h	TG21
141	92	2.70g-21ø	o/s-c/m28WM3

Avg. = 6.37÷2 = 3.19g weight
Avg. = 40÷2 = 20mm diameter
Avg. = 12h die axis orientation

No.	CAA	Metrological Data	Source
	ACV	wt.-diam.-die axis	

Tot.Avg. = 919.43+141 = 6.52g weight
 Tot.Avg. = 2240.2+104 = 21.54mm diam.
 Tot.Avg. = 1/2h, 9/1h, 23/12h, 4/11h,
 1/10h, 2/9h, 1/6h, 1/5h (42) die
 axis orientation

Ch. 2.4, Tyche, overstruck coins

№/ T or T

4 Chalci

1	91	9.33g	CAA91PB
2	91	9.09g-11h	HAC15
3	91	8.65g-22ø	AC&B14A-231f
4	91	8.55g	CAA91TD
5	91	8.52g-21ø-12h	TG59
6	49	8.48g-20ø	EJ5
7	91	8.20g-11h	HAC11
8	91	8.10g	CAA91NK
9	91	7.86g-1h	HAC8
10	91	7.80g	CAA91VM
11	91	7.77g	CAA91BM
12	91	7.68g-11h	HAC6
13	91	7.63g-18ø-12h	TG55
14	---	7.59g-20ø-11h	Er19012/1
15	91	7.25g	CAA91HE
16	91	7.19g-21ø-12h	ÆHoard1
17	91	7.03g-21ø-12h	TG56
18	91	6.89g-20ø-12h	TG57
19	91	6.86g-21ø-12h	YNCat82
20	91	6.86g	CAA91BM
21	91	6.78g-20ø-12h	TG60
22	91	6.66g-10h	HAC34

No.	CAA	Metrological Data	Source
	ACV	wt.-diam.-die axis	

23 91 6.53g-11h HAC28
 24 91 6.16g CA91HM
 25 91 6.09g Ariadne1983Dec.145
 26 91 6.02g-12h HAC17
 Avg. = 195.57+26 = 7.52g weight
 Avg. = 204+10 = 20.4mm diameter
 Avg. = 1/2h, 1/1h, 7/12h, 5/11h (14) die
 axis orientation

2 Chalci

27	91	5.63g-20ø-12h	TG61
28	91	5.50g-17ø-12h	TG62
29	91	5.40g-20ø-12h	TG58
30	91	5.38g-21ø	AC&B15-6
31	---	4.94g-19.1ø-12h	Er17620/4
32	91	4.08g	HAC47
Avg. = Avg. = 30.93+6 = 5.16g weight			
Avg. = 97.1+5 = 18.42mm diameter			
Avg. = 4/12h die axis orientation			

Tot.Avg. = 226.5+32 = 7.08g weight
 Tot.Avg. = 301.1+15 = 20.07mm diameter
 Tot.Avg. = Tot.Avg. = 1/2h, 1/1h, 11/12h,
 5/11h (15) die axis orientation

№/ T/A or T/A; A/T or A/T

4 Chalci

33	48	9.88g-22ø-11h	YNCat64
34	95	9.44g-12h	Gorny78-720Brus.
35	95	9.36g-11h	Lanz117-399
36	---	8.70g-21.9ø-12h	Er19031/3
37	93	8.70g	CAA93PB
38	91,3,5	8.39g-18ø	Foss10
39	91	8.31g-11h	HAC12
40	49	8.19g-20ø	AC&B19-4
41	49	8.15g-19ø	EJ6
42	49	8.15g-19ø	EJ8
43	93	8.13g-23ø-12h	YN
44	95	8.07g	NK1126
45	48	8.04g-19ø-11h	YNCat65
46	93	7.99g-19ø-12h	ÆHoard10
47	48	7.89g-22ø-12h	YNCat66
48	91	7.71g-11h	HAC7
49	---	7.66g-21.5ø-12h	Er19036/4
50	---	7.52g-19.7ø-12h	Er19614/39

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

4 Chalci

51	93	7.46g	NFA7-299
52	93	7.45g-22ø-12h	ÆHoard113
53	95	7.35g	CAA94MB
54	48	7.35g-20ø	MA8
55	93	7.33g-19ø-12h	TG75
56	91,3,5	7.30g	MD85GD
57	93	7.24g-20ø-1h	ÆHoard11
58	---	7.23g-20ø-12h	Er19184/1
59	93	7.21g-18ø-1h	ÆHoard12
60	93	7.14g-21ø-12h	TG71
61	91-5	7.13g-1h	HACII22
62	95	7.10g-19ø-12h	TG64
63	91,3,5	7.09g-20ø	Foss8
64	---	7.04g-21.8ø-12h	Er19585/6
65	93	7.03g-20ø-1h	TG84
66	93	7.03g-19ø-12h	ÆHoard13
67	49	6.98g-21ø	MA9
68	93	6.94g-20ø-12h	TG65
69	---	6.78g-22.3ø-1h	Er19585/1
70	92	6.78g-19ø	Foss42
71	94	6.75g-18ø	AC&B18-10
72	49	6.75g-18ø-12h	AC&B19-5
73	93	6.73g-20ø-12h	ÆHoard14
74	93	6.71g-20ø-12h	TG67
75	93	6.70g-12h	MD85Er17620/4
76	93	6.70g-21ø-12h	ÆHoard15
77	93	6.70g-12h	MD85Er12259
78	93	6.64g-20ø-11h	YN
79	93v	6.63g-19ø	CNG36-571
80	93	6.55g-17ø-12h	TG82
81	93	6.54g-19ø-1h	TG78
82	93	6.50g-18ø-11h	YNCat67
83	93	6.47g-20ø	AC&B17C380
84	91-5	6.44g-11h	HACII-20
85	95	6.44g	CAA94PB
86	---	6.42g-23.8ø-12h	Er19585/5
87	91,3,5	6.37g	MD85Aufhäuser
88	93	6.32g-20ø-12h	ÆHoard16
89	91,3,5	6.31g	MD85Aufhäuser
90	91,3,5	6.30g-20ø	Foss9
91	93	6.29g-20ø-1h	TG74
92	93	6.28g-18ø	AC&B18-8
93	91,3,5	6.20g-12h	MD85Brussels
94	93	6.09g-19ø-12h	ÆHoard17

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

Avg. = 449.07+62 = 7.24g weight

Avg. = 897.0+45 = 19.96mm diameter

Avg. = Avg. = 7/1h, 26/12h, 8/11h (41)
die axis orientation2 Chalci

95	---	5.99g-23.4ø-1h	Er19559
96	91,3,5	5.97g-12h	Gorny78-720Brus.
98	49	5.97g-19ø	MA10
98	93	5.92g-18ø-12h	TG73
99	91,3,5	5.90g-12h	MD85Brussels
100	93	5.88g-20ø-12h	ÆHoard18
101	51	5.87g-18ø	AC&B20-5
102	49	5.87g-18ø-12h	AC&B18-7
103	93	5.85g-17ø-10h	YNCat68
104	93v	5.78g	Gorny160-1648
105	93	5.71g-19ø-12h	YNCat69
106	---	5.52g-19ø-12h	Er19371/1
107	93	5.50g-20ø-12h	TG72
108	93	5.48g-19ø-10h	YN
109	93	5.47g-19ø-12h	YN
110	93	5.46g-18ø-12h	TG69
111	49	5.46g-17ø	EJ7
112	93	5.42g-19.5ø-10h	YN
113	93	5.39g-19ø-12h	TG70
114	92	5.31g-18ø	Foss43
115	92	5.30g-19ø-12h	SNS5H41
116	95	5.28g-20ø	AC&B14A-231g
117	50	5.26g-19ø	AC&B19-7
118	95	5.25g-18ø-12h	YNCat79
119	---	5.22g-19.8ø-12h	Er19585/28
120	---	5.17g-17.1ø-12h	Er19585/43
121	93	5.15g	AC&B17A-303
122	95	5.14g-18ø-11h	YNCat80
123	91,3,5	5.13g-12h	MD85Wien
124	93	5.12g-19ø	AC&B15-10
125	49	5.05g-18ø	EJ4
126	93	5.03g-18ø-10h	AC&B31-2
127	93	4.98g-19ø-12h	TG76
128	91-5	4.97g-10h	HACII-19
129	95	4.97g	CAA94TD
130	50	4.93g-18ø	AC&B19-6
131	91,3,5	4.85g	MD85Aufhäuser
132	93	4.83g-19ø-11h	TG68
133	95	4.81g-20ø-6h	ÆHoard114

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

2 Chalci

134	95	4.76g-17ø-12h	TG63
135	93	4.72g-20ø-12h	TG83
136	95	4.70g	NJ452
137	93	4.70g-20ø-11h	TG66
138	91,3,5	4.69g-12h	Gorny78-720Brus.
139	96,7	4.68g-17ø	Foss38
140	---	4.67g-18ø-12h	Er19614/45
141	49	4.66g-20ø	AC&B18-9
142	95	4.65g	LindIII962
143	96,7	4.58g-17ø	Foss39
144	93	4.58g-17ø-12h	TG81
144	96,7	4.53g-18ø	Foss36
146	---	4.50g-17.4ø-1h	Er19585/29
147	96,7	4.22g-18ø	Foss37
148	93	4.20g-18ø-12h	TG77
149	92	4.18g-18ø	AC&B11-10
150	93	4.08g-18ø-11h	AC&B31-3
151	91,3,5	3.89g	MD85Aufhäuser
152	---	3.87g-17.7ø-11h	Er20095/5
153	---	3.83g-17.4ø-1h	Er20095/4
154	---	3.81g-18.2ø-11h	Er19585/20

Avg. = 302.66+60 = 5.04g weight

Avg. = 889.5+48 = 18.53mm diameter

Avg. = 3/1h, 23/12h, 6/11h, 5/10, 1/6h
(38) die axis orientation

1 Chalcus

155	---	3.79g-19.7ø-12h	Er19585/46
156	93	3.73g-18ø-12h	TG79
157	91,3,5	3.70g-1h	MD85Brussels
158	96,7	3.63g-17ø	Foss40
159	---	3.59g-17.5ø-1h	Er19585/32
160	95v	3.56g-17ø-11h	YNCat70
161	93	3.54g-16ø-12h	TG80
162	---	3.44g-18.8ø-12h	Er19585/19
163	91,3,5	3.36g-12h	MD85Brussels
164	92	3.33g-17ø	Foss44
165	96,7	3.12g-17ø	Foss41
166	---	2.95g-16.8ø-1h	Er20095/6
167	---	2.95g-17.2ø-12h	Er19585/34

Avg. = 44.69+13 = 3.44g weight

Avg. = 192.0+11 = 17.46mm diameter

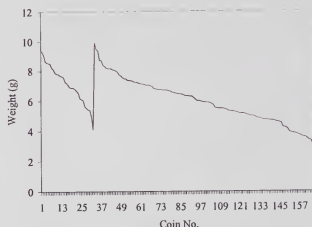
Avg. = 3/1h, 6/12h, 1/11h (10) die axis
orientation

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

Tot.Avg. = 1022.92+167= 7.13g weight

Tot.Avg. = 2279.6+119 = 19.18mm diam.

Tot.Avg. = 1/2h, 14/1h, 66/12h,
20/11h, 5/10, 1/6h (107) die
axis orientation

Ch. 2.5, Tyche, field letters $\overline{\Gamma}$ or T,

$\overline{\Gamma}$ /A or T/A; A/ $\overline{\Gamma}$ or A/T

c/m A or A

4 Chalci

1	55	6.94g-18ø	AC&B19-8
2	92v	6.78g-20ø	AC&B17-15
3	55	6.46g-19ø-12h	YNCat83
4	55	6.36g-19ø-11h	YNCat84

Avg. = 26.54+4 = 6.64g weight

Avg. = 76+4 = 19mm diameter

Avg. = 1/12h, 1/11h (2) die axis orient.

2 Chalci

5	55	5.53g	CAA92PB
6	55	5.46g-19ø	o/s-c/m216YN
7	55	5.32g-19ø	o/s-c/m217YN
8	55	5.32g-20ø-11h	YNCat85
9	55	4.97g-17ø	AC&B19-9
10	55	4.77g-20ø	MA14
11	92v	4.76g	CNG20-382
12	55	3.89g-20ø	CNG46-675
13	---	3.79g	MD24
14	55	3.61g-18ø-11h	YNCat86
15	96v	3.40g-20ø-1h	TG111
16	---	3.10g-17.8ø-12h	Er18799/4

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

17	55	3.07g-19ø-12h	AC&B21-4
Avg. = 56.99+13 = 4.38g weight			
Avg. = 189.8+10 = 18.98mm diameter			
Avg. = 1/1h, 2/12h, 2/11h (5) die axis orientation			

Tot.Avg. = 93.53+17 = 4.91g weight
 Tot.Avg. = 99+14 = 18.99mm diameter
 Tot.Avg. = 1/1h, 3/12h, 3/11h (7) die axis orientation

c/m N

4 Chalci

18	92	6.42g	CAA92PB
Avg. = 6.42g weight			

c/m H

2 Chalci

19	92v	4.11g-19ø	o/s-c/m223LS
Avg. = 4.11g weight			
Avg. = 19mm diameter			

c/m Ⓑ

2 Chalci

20	92	4.38g-19ø-12h	YNCat87
Avg. = 4.38g weight			
Avg. = 19mm diameter			
Avg. = 1/12h die axis orientation			

c/m Ⓓ

2 Chalci

21	92	3.81g-19ø	o/s-c/m225LS
Avg. = 3.81g weight			
Avg. = 19mm diameter			

c/m B

4 Chalci

22	92	6.47g-22ø	o/s-c/m226LS
Avg. = 6.47g weight			
Avg. = 22mm diameter			

c/m □

2 Chalci

23	92	5.39g-22ø	o/s-c/m227LS
----	----	-----------	--------------

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

Avg. = 5.39g weight
 Avg. = 22mm diameter

c/m Ⓐ

2 Chalci

24	92	4.15g-18ø-12h	YNCat88
Avg. = 4.15g weight			
Avg. = 18mm diameter			
Avg. = 1/12h die axis orientation			

1 Chalcus

25	92	3.51g-18ø-1h	AC&B17C-379
Avg. = 7.66+2 = 3.83g weight			
Avg. = 36+2 = 18mm diameter			
Avg. = 1/1h, 1/12h (2) die axis orient.			

c/m Ⓐ

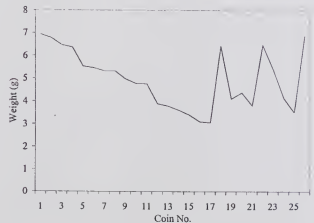
4 Chalci

26	94v	6.89g-12h	HAC38
Avg. = 6.89g weight			
Avg. = 1/12h die axis orientation			

c/m on neck (?)

2 Chalci

27	---	4.74g-19.6ø-12h	Er19036/8
Avg. = 4.79g weight			
Avg. = 19.6mm diameter			
Avg. = 1/12h die axis orientation			

Ch. 2.6, Tyche, countermarked coins

ARMENIAN NUMISMATIC SOCIETY

Phone: 562-695-0380, e-mail: ArmNumSoc@aol.com

Mr. W. Gewenian, Treasurer

8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, USA

Armenian Numismatic Society Publications

	PRICE
SP1. Bedoukian, Paul Z. <i>Selected Numismatic Studies [I]</i> . 1981, xxxvi, 570 pp., 72 pls., clothbound (For Vol. II see SP10). US shipping \$6.....	\$35.00
SP2. Nercessian, Y. T. <i>Attribution and Dating of Armenian Bilingual Trans.</i> 1983, 36 pp., 12 pls., card covers. US shipping \$3.00.....	6.75
SP3. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Numismatic Bibliography and Literature</i> . 1984, 729 pp., clothbound. US shipping \$6.....	50.00
SP4. Bedoukian, Paul Z. <i>Coinage of the Armenian Kingdoms of Sophene and Commagene</i> . 1985, 37 pp., 2 pls., card covers. US shipping \$3.00.....	6.00
SP5. Bedoukian, Paul Z. <i>Armenian Coin Hoards</i> . 1987, 64 pp., 6 pls., card covers. US shipping \$3.....	8.00
SP6. Nercessian, Y. T. <i>Bank Notes of Armenia</i> . 1988, 224 pp., 192 pls., clothbound. US shipping \$5.....	30.00
SP7. Bedoukian, Paul Z. <i>A Hoard of Copper Coins of Tigranes the Great and a Hoard of Artaxiad Coins</i> . 1991, 30 pp., 2 pls., card covers. US shipping \$3.00.....	5.50
SP8. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Coins and Their Values</i> . 1995, 256 pp., 48 pls., cloth/bound	
OUT of PRINT, author's copy for sale US shipping \$6 .....Net	*50.00
SP9. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Numismatic Studies [I]</i> . 2000, viii, 678 pp., 96 pls., clothbound (For Vol. II see SP15). US shipping \$8.....	75.00
SP10. Bedoukian, Paul Z. <i>Selected Numismatic Studies II</i> . 2003, viii, 376 pp., 61 pls., clothbound (for Vol. I see SP1). US shipping \$6.....	57.00
SP11. Nercessian, Y. T. <i>Silver Coinage of the Artaxiad Dynasty of Armenia</i> . 2006, x, 212 pp., 96 pls., clothbound. US shipping \$6.....	60.00
SP12. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Coin Auctions</i> , 2006, vi, 118 pp., 8½x11" format., card covers (short run, 100 copies, discounted net price to all parties). US shipping \$6.....Net	*16.00
SP13. Nercessian, Y. T. <i>Metrology of Cilician Armenian Coinage</i> , 2007, xiv, 161 pp., 8½x11" format., card covers (short run, discounted net price to all parties). US shipping \$6.....Net	*35.00
SP14. Nercessian, Y. T. <i>Catalogue of Armenian Coins Collected by Y. T. Nercessian</i> , 2008, lviii, 387 pp., 128 pls., clothbound, (short run, discounted price to all parties). US shipping \$7.....Net	*75.00
SP15. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Numismatic Studies II</i> . 2009, xii, 580 pp., 60 pls., clothbound (For Vol. I see SP9). US shipping \$7.....	50.00
ANJ4. <i>Essays on Armenian Numismatics in Memory of Father Clement Sibilian on the Centennial of His Death, Armenian Numismatic Journal</i> , Series I, Vol. IV (1978), 167 pp., XXI pls., card covers. US shipping \$6.....	30.00
ANJ15. <i>Studies in Honor of Dr. Paul Z. Bedoukian, Armenian Numismatic Journal</i> , Series I, Vol. XV (1989), 192 pp, illus., card covers. US shipping \$6.....	30.00

Armenian Numismatic Journal

--Volumes I (1975)	each volume.....	5.00
--Volumes II, III, V to XIV, XVI, XVII	each volume.....	8.00
--Volumes XVIII (1992), XIX (93), XX (94), XXI (95).....	each volume.....	10.00
--Volumes XXII (1996), XXIII (97), XXIV (98), XXV (99).....	each volume.....	25.00
--Volumes XXVI (2000), XXVII (01), XXVIII (02), XXIX (03), XXX (04).....	each volume.....	30.00
--Volumes I (1975) to XXX (2004), thirty volumes, unbound (US Shipping, Ins. \$16.00).....		467.00
--Volumes I-V (1975-1979), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....		102.50
--Volumes VI-X (1980-1984), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....		76.00
--Volumes XI-XV (1985-1989), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....		107.50
--Volumes XVI-XX (1990-1994), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....		82.00
--Volumes XXI-XXV (1995-1999), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....		146.00
--Volumes XXVI-XXX (2000-2004), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....		186.00
--Volumes I (1975) to XXX (2004), thirty volumes, cloth bound (US Ship, Ins. \$20.00).....		700.00
--Volumes 1 (2005) to 3 (2007), Series II	each volume.....	30.00
--Volumes 4 (2008), Series II	each volume.....	40.00

SUPERSEDES ALL PREVIOUS LISTS

US shipping cost, add \$1.5 for each additional title (\$3 for bound journals). PREPAYMENT REQUIRED. California residents please add appropriate sales tax. *--Offered at reduced price to all parties.

January 2009

ARMENIAN NUMISMATIC SOCIETY

Phone: 562-695-0380, e-mail: ArmNumSoc@aol.com

Mr. W. Gewenian, Treasurer

8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, USA

Bedoukian Publications

PRICE

- B1.** Bedoukian, Paul Z., *Coinage of the Artaxiads of Armenia*. London: Royal Numismatic Society, *Special Publication*, No. 10, 1978, 81 pp., 8 pls., clothbound. US shipping \$5..... 30.00
- B2.** Bedoukian, Paul Z., *Coinage of Cilician Armenia*. Danbury, CT: 1979, xxxie, 494 pp., 12 pls., clothbound. US shipping \$5..... 45.00
- B2S.** Bedoukian, Paul Z., *Coinage of Cilician Armenia*. New York: American Numismatic Society, *Numismatic Notes and Monographs*, No. 147, 1962, xxxi, 494 pp., 48 pls., 1 map, plus blank sheet inserts in the corpus next to every other sheet (total close to 150 sheets), so that the owner can record his unpublished coin varieties. Specially prepared and clothbound for the author. One of a kind book. US shipping \$7..... 150.00
- B3.** Bedoukian, Paul Z., *Armenian Coins and Medals: An Exhibition from the Collection of Dr. Paul Z. Bedoukian – Յուզահանդէս Տր. Զարեհ Դոմեկեանի հաւաքածոյէն*. New York: Museum of the Diocese of the Armenian Church of America, 1971, [24 pp.], bilingual, illus. in black and white, 8.5"x7", card covers. US shipping \$3.00..... *2.00
- B4.** Bedoukian, Paul Z., *Armenian Books: An Exhibition of Early Printings 1512-1700, from the Collection of Dr. Paul Z. Bedoukian – Յուզահանդէս հայերէն հնարիւղ գրքերու Տրք. Զարեհ Դոմեկեանի հաւաքածոյէն*. New York: Armenian Museum of the Diocese of the Armenian Church of America, 1975, [24 pp.], bilingual, illus. in black and white, 8.5"x7", card covers. US shipping \$3.00..... *2.00
- B5.** Bedoukian, Paul Z., *Thirty Centuries of Armenian Metal Art: An Exhibition from the Collection of Dr. Paul Z. Bedoukian – Երեսուն դարու հայ արուեստ մետաղի. Յուզահանդէս Տր. Փղ Զ. Դոմեկեանի հաւաքածոյէն*. New York: AGBU Gallery, 1978, [24 pp.], bilingual, illus. in black and white, 8.5"x7", card covers. US shipping \$3.00... *2.00
- B6.** Bedoukian, Paul Z., *Armenian Woven Art: An Exhibition from the Collection of Dr. Paul Z. Bedoukian – Հայ զրաւածեղէնի արուեստ. Յուզահանդէս Տրք. Փղ Զ. Դոմեկեանի հաւաքածոյէն*. New York: AGBU Gallery, 1980, [24 pp.], bilingual, illus. in COLOR, 8.5"x7", card covers. US shipping \$3.00..... *5.00
- B7.** Bedoukian, Paul Z., *Armenian Ceramic Art: An Exhibition from the Collections of Tina & Haroutune Hazarian, Dr. Paul Z. Bedoukian – Հայ յախճապակիի արուեստ. Յուզահանդէս Արիւնա եւ Զարուբին Հապարեանի եւ Տրք. Փղ Զ. Դոմեկեանի հաւաքածոններէն*. New York: Armenian Museum, 1982, [24 pp.], bilingual, illus. in COLOR, 8.5"x7", card covers. US shipping \$3.00..... *5.00
- B8.** Bedoukian, Paul Z., *Հոգանտա կոխտած 18րդ դարու հայ մետաղներ – Eighteenth Century Armenian Medals Struck in Holland*. Venice: Mekhitarist Press, 24 pp., 7"x9.5", card covers, 24 pp., illus. in black and white, 3 pp. English summary. Reprinted from *Bazmavep*, 1977/3-4, pp. 728-751. Card covers. US shipping \$3.00..... *2.00

Armenian Numismatic Society Offprints and Medals

- OP2.** "Overstruck and Countermarked Coins of the Artaxiad Dynasty of Armenia," by Nercessian and Saryan, an offprint of ANJ, Vol. XXII (1996), pp. 23-62, pls. I-VI. US 1st class Ship. \$3. 12.5
- OP3.** "Silver Coins of Tigranes II of Armenia," by Y. T. Nercessian, an offprint of ANJ, Vol. XXVI (2000), Nos. 3-4, pp. 43-108, pls. 1-10. US first class shipping \$3.00..... 15.00
- M1.** Bedoukian, P. Z. Silver proof medal, 39 mm diameter, 1 troy ounce. Obv. portrait of Bedoukian; Rev. logo of ArmNS (2000). US shipping \$6..... 42.00
- M2.** Nercessian, Y. T. Silver proof medal, 39 mm diameter, 1 troy ounce. Obv. portrait of Nercessian; Rev. logo of ArmNS (2005). Numbered, certificate of authenticity. US ship. \$6 45.00

SUPERSEDES ALL PREVIOUS LISTS

US shipping cost, add \$1.5 for each additional title. PREPAYMENT IS REQUIRED. California residents please add appropriate sales tax.

January 2009

Y. T. NERCESSIAN

Specialist in Armenian Coins and Books

8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, U.S.A.

2009

Fixed Price List 31B

COINS

ARTAXIAD DYNASTY OF ARMENIA

Tigranes II (95-56 B.C.), silver coins

1. Tetradrachm. Obv.: Bust of Tigranes draped r. wearing five-pointed Armenian tiara. Rev.: Tyche of Antioch. Monograms TP/Ω. ACV 32v, CAA35/41, SCA A34-P42c, AR 14.90g-25mm-12h, VF+ \$2675

Copper coins

2. Tyche. Two chalci, nice black patina. f/m T/A. ACV 52, CAA 92, AE 5.85g-23mm-12h, -VF \$225

3. Tyche. Four chalci, nice black patina. o/s. ACV 51v, CAA 92v, AE 6.76g-21mm-1h, VF/VF \$225

4. Tyche. Four chalci, black patina. ACV 51v, CAA 92v, AE 6.80g-22mm-10h, VF \$95

5. Tyche. Two chalci, nice black patina. ACV 52v, CAA 92v, AE 5.27g-21mm-11h, VF \$225

6. Tyche. Four chalci, dark green patina. f/m TP/A. ACV 49v, CAA 93, AE 6.64g-20mm-11h, -VF \$90

7. Tyche. Two chalci, dark green patina. f/m TP/A. ACV 49v, CAA 93, AE 5.48g-19mm-10h, VF/VF+ \$100

8. Tyche. Two chalci, dark green patina. f/m TP/A. ACV 49v, CAA 93, AE 5.47g-19mm-12h, -VF \$95

9. Tyche. Two chalci, dark green patina. f/m TP/A. ACV 49v, CAA 93, AE 5.42g-19.5mm-10h, VF/VF+ \$100

10. Tyche. Four chalci, dark green patina. f/m TP/A. ACV 47v, CAA 93v, AE 8.13g-23mm-12h, -VF \$90

11. Tyche. Two chalci, black patina. o/s on copper of Aradus. ACV 59, CAA ---, AE 5.83g-22mm-11h, VF \$225

12. Tyche. Four chalci, dark green patina. o/s on AE of Aradus, legs and tail of bull visible. ACV 69v, CAA ---, AE 8.54g-24mm-10h, -VF \$90

13. Heracles. Bust of Tigranes. Rev.: Bearded nude Heracles standing, head l. Left arm folded holding lion's skin and r. hand leaning on club. Four chalci, ACV 65v, CAA 99, AE 6.09g-21mm-11h, dark green patina, rough but VF \$95

14. Marc Antony, denarius (36 B.C.). Obv.: Head of Antony. Rev.: Armenian tiara and bow. Bed 5.0, Cr. 539.1, Syd. 1205, AR 3.20g-20mm-7h, F \$595

ROMAN COINS RELATING TO ARMENIA

14. Marc Antony, denarius (36 B.C.). Obv.: Head of Antony. Rev.: Armenian tiara and bow. Bed 5.0, Cr. 539.1, Syd. 1205, AR 3.20g-20mm-7h, F \$595

TOSP, VAN DISTRICT

Mithridates (1st to 2nd century), copper coins

15. Obv.: Parthian style crowned and bearded bust facing l. Rev.: Aramaic inscription on three horizontal lines, Tosp Mithradat Shah (Mithridates king of Tosp). Khurshudian, ONJ 157 (Autumn 1998), p. 8; YTN Cat. 322, AE 5.11g-24mm-12h, dark green patina, VF/VF \$1100

16. --- As 15, but king facing right, ONJ 157, YTN Cat. 322, dark green patina, AE 5.46g-23mm, 12h, VF \$700

CILICIAN ARMENIAN COINS

Levon I (1198-1219), silver coins

17. Tram. Obv.: King seated on a throne ornamented with two lions, wearing a crown and royal mantle on his shoulders. Rev.: A long cross between two lions rampant regardant. ACV286v, CCA236, AR 2.94g-21mm-3.5h, EF \$199

18. Tram. ACV286v, CCA236, 2.74g-22mm-7h, VF \$85

19. Tram. ACV289, CCA289v, 2.94g-21.5mm-2h, VF+ \$99

20. Tram. ACV291v, CCA390, 2.73g-22mm-3h, -VF \$70

Copper coins

21. Tank. Bearded leonine head facing, wearing crown ornamented with jewels. Rev.: Patriarchal cross with two stars, ACV308v, CCA730v, AE 7.30g-28mm-1h, VF+ \$125

Hetoum I (1226-1270), silver coins

22. Hetoum-Zabel Tram. Obv.: Queen Zabel standing on l. facing and King Hetoum standing on r. facing. Both figures are crowned and wearing royal vestments and holding a long cross. Rev.: Lion to r., crowned and holding a cross with l. paw. ACV334/v, CCA933v, 2.79g-21mm, 1h, F/F+ \$25

23. Tram as 22, Lion walking r., with l. paw uplifted. Cross behind lion. ACV337v, CCA993, 2.50g-22mm, 5h, F+ \$25

24. Tram. ACV339v, CCA1032, 2.90g-20mm-6h, nice patina, EF \$199

25. Tram. ACV339v, CCA1032, 2.95g-22mm-3h, VF+ \$145

26. Tram. ACV339v, CCA1032, 2.95g-22mm-3h, VF+ \$145

Levon II (1270-1289), silver coins

26. Tram. Obv.: King on horseback to r., holding reins with l. hand, and cross in r. hand extending over his r. shoulder. Rev.: Crowned lion to r., with l. paw holding a cross. ACV373, CCA 1493v, AR 2.72g-21.5mm-1h, -VF \$125

27. Kardez. Obv. Lion to l. Rev.: Cross with stars in four quadrants. ACV387, CCA1551, 3.82g-24mm-1h, -VF \$55

28. Kardez. Obv. Lion to l. Rev.: Cross with stars in four quadrants. ACV387, CCA1551, 3.82g-24mm-1h, -VF \$55

Levon IV (1320-1342), silver coins

28. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r. He holds reins with l. hand and a mace with his r., extending over his r. shoulder. Field mark in l. field. Rev.: Lion walking r. and facing r. Behind him is a cross with one arm. Ex-Slocum coll., ACV 452v, CCA 1955, AR 2.37g-22mm-3h, -VF \$60

29. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r. He holds reins with l. hand and a fleur-de-lis with his r., extending over his r. shoulder. Field marks above and below horse. Rev.: Lion walking r. and facing r. Behind him is a cross with one arm. Ex-Slocum collection, ACV 481v, CCA 2141, AR 1.84g-20mm-3h, F+ \$95

30. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r. He holds reins with l. hand and a fleur-de-lis with his r., extending over his r. shoulder. Field marks above and below horse. Rev.: Lion walking r. and facing r. Behind him is a cross with one arm. Ex-Slocum collection, ACV 481v, CCA 2141, AR 1.84g-20mm-3h, F+ \$95

Levon the Usurper (1363-1365), silver coin

29. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r. He holds reins with l. hand and a fleur-de-lis with his r., extending over his r. shoulder. Field marks above and below horse. Rev.: Lion walking r. and facing r. Behind him is a cross with one arm. Ex-Slocum collection, ACV 481v, CCA 2141, AR 1.84g-20mm-3h, F+ \$95

31. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r. He holds reins with l. hand and a fleur-de-lis with his r., extending over his r. shoulder. Field marks above and below horse. Rev.: Lion walking r. and facing r. Behind him is a cross with one arm. Ex-Slocum collection, ACV 481v, CCA 2141, AR 1.84g-20mm-3h, F+ \$95

32. Takvorin. Obv.: King on horseback riding r. He holds reins with l. hand and a fleur-de-lis with his r., extending over his r. shoulder. Field marks above and below horse. Rev.: Lion walking r. and facing r. Behind him is a cross with one arm. Ex-Slocum collection, ACV 481v, CCA 2141, AR 1.84g-20mm-3h, F+ \$95

Shipping extra. Please add \$5 for US shipping and \$1.5 for each additional item. Foreign orders, for registration add \$10.95 to the US cost of shipping. All prices are in US dollars and SUBJECT TO CHANGE WITHOUT NOTICE. MINIMUM ORDER \$25.

California residents please add 8.25% sales tax. Phone 562-695-0380. e-mail ArmiNumSoc@aol.com

January 2009

Plate I

ARMENIAN NUMISMATIC SOCIETY

Phone: 562-695-0380, e-mail: ArmNumSoc@aol.com

Mr. W. Gewenian, Treasurer

8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, USA

Armenian Numismatic Society Publications

	PRICE
SP1. Bedoukian, Paul Z. <i>Selected Numismatic Studies [I]</i> . 1981, xxxvi, 570 pp., 72 pls., clothbound (For Vol. II see SP10). US shipping \$6.....	\$35.00
SP2. Nercessian, Y. T. <i>Attribution and Dating of Armenian Bilingual Trans.</i> 1983, 36 pp., 12 pls., card covers. US shipping \$3.00.....	6.75
SP3. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Numismatic Bibliography and Literature</i> . 1984, 729 pp., clothbound. US shipping \$6.....	50.00
SP4. Bedoukian, Paul Z. <i>Coinage of the Armenian Kingdoms of Sophene and Commagene</i> . 1985, 37 pp., 2 pls., card covers. US shipping \$3.00.....	6.00
SP5. Bedoukian, Paul Z. <i>Armenian Coin Hoards</i> . 1987, 64 pp., 6 pls., card covers. US shipping \$3.....	8.00
SP6. Nercessian, Y. T. <i>Bank Notes of Armenia</i> . 1988, 224 pp., 192 pls., clothbound. US shipping \$5.....	30.00
SP7. Bedoukian, Paul Z. <i>A Hoard of Copper Coins of Tigranes the Great and a Hoard of Artaxiad Coins</i> . 1991, 30 pp., 2 pls., card covers. US shipping \$3.00.....	5.50
SP8. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Coins and Their Values</i> . 1995, 256 pp., 48 pls., clothbound OUT of PRINT, author's copy for sale US shipping \$6 .....Net	*50.00
SP9. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Numismatic Studies [I]</i> . 2000, viii, 678 pp., 96 pls., clothbound (For Vol. II see SP15). US shipping \$8.....	75.00
SP10. Bedoukian, Paul Z. <i>Selected Numismatic Studies II</i> . 2003, viii, 376 pp., 61 pls., clothbound (for Vol. I see SP1). US shipping \$6.....	57.00
SP11. Nercessian, Y. T. <i>Silver Coinage of the Artaxiad Dynasty of Armenia</i> , 2006, x, 212 pp., 96 pls., clothbound. US shipping \$6.....	60.00
SP12. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Coin Auctions</i> , 2006, vi, 118 pp., 8½x11" format., card covers (short run, 100 copies, discounted net price to all parties). US shipping \$6.....Net	*16.00
SP13. Nercessian, Y. T. <i>Metrology of Cilician Armenian Coinage</i> , 2007, xiv, 161 pp., 8½x11" format., card covers (short run, discounted net price to all parties). US shipping \$6.....Net	*35.00
SP14. Nercessian, Y. T. <i>Catalogue of Armenian Coins Collected by Y. T. Nercessian</i> , 2008, lviii, 387 pp., 128 pls., clothbound, (short run, discounted price to all parties). US shipping \$7.....Net	*75.00
SP15. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Numismatic Studies II</i> . 2009, xii, 580 pp., 60 pls., clothbound (For Vol. I see SP9). US shipping \$7.....	50.00
ANJ4. <i>Essays on Armenian Numismatics in Memory of Father Clement Sibilian on the Centennial of His Death, Armenian Numismatic Journal</i> , Series I, Vol. IV (1978), 167 pp., XXI pls., card covers. US shipping \$6.....	30.00
ANJ15. <i>Studies in Honor of Dr. Paul Z. Bedoukian, Armenian Numismatic Journal</i> , Series I, Vol. XV (1989), 192 pp., illus., card covers. US shipping \$6.....	30.00
Armenian Numismatic Journal	
--Volumes I (1975)	each volume..... 5.00
--Volumes II, III, V to XIV, XVI, XVII	each volume..... 8.00
--Volumes XVIII (1992), XIX (93), XX (94), XXI (95).....	each volume..... 10.00
--Volumes XXII (1996), XXIII (97), XXIV (98), XXV (99).....	each volume..... 25.00
--Volumes XXVI (2000), XXVII (01), XXVIII (02), XXIX (03), XXX (04).....	each volume..... 30.00
--Volumes I (1975) to XXX (2004), thirty volumes, unbound (US Shipping, Ins. \$16.00).....	467.00
--Volumes I-V (1975-1979), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....	102.50
--Volumes VI-X (1980-1984), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....	76.00
--Volumes XI-XV (1985-1989), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....	107.50
--Volumes XVI-XX (1990-1994), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....	82.00
--Volumes XXI-XXV (1995-1999), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....	146.00
--Volumes XXVI-XXX (2000-2004), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....	186.00
--Volumes I (1975) to XXX (2004), thirty volumes, cloth bound (US Ship, Ins. \$20.00).....	700.00
--Volumes 1 (2005) to 3 (2007), Series II	each volume..... 30.00
--Volumes 4 (2008), Series II	each volume..... 40.00

SUPERSEDES ALL PREVIOUS LISTS

US shipping cost, add \$1.5 for each additional title (\$3 for bound journals). PREPAYMENT REQUIRED. California residents please add appropriate sales tax. *Offered at reduced price to all parties.

January 2009

ARMENIAN NUMISMATIC SOCIETY

Phone: 562-695-0380, e-mail: ArmNumSoc@aol.com

Mr. W. Gewenian, Treasurer

8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, USA

Bedoukian Publications

PRICE

- B1.** Bedoukian, Paul Z., *Coinage of the Artaxiads of Armenia*. London: Royal Numismatic Society, *Special Publication*, No. 10, 1978, 81 pp., 8 pls., clothbound. US shipping \$5..... 30.00
- B2.** Bedoukian, Paul Z., *Coinage of Cilician Armenia*. Danbury, CT: 1979, xxxie, 494 pp., 12 pls., clothbound. US shipping \$5..... 45.00
- B2S.** Bedoukian, Paul Z., *Coinage of Cilician Armenia*. New York: American Numismatic Society, *Numismatic Notes and Monographs*, No. 147, 1962, xxxi, 494 pp., 48 pls., 1 map, plus blank sheet inserts in the corpus next to every other sheet (total close to 150 sheets), so that the owner can record his unpublished coin varieties. Specially prepared and clothbound for the author. One of a kind book. US shipping \$7..... 150.00
- B3.** Bedoukian, Paul Z., *Armenian Coins and Medals: An Exhibition from the Collection of Dr. Paul Z. Bedoukian – Յուգահանդէս Տր. Զարեհ Դոնուկեանի հաւաքածոյէն*. New York: Museum of the Diocese of the Armenian Church of America, 1971, [24 pp.], bilingual, illus. in black and white, 8.5"x7", card covers. US shipping \$3.00..... *2.00
- B4.** Bedoukian, Paul Z., *Armenian Books: An Exhibition of Early Printings 1512-1700, from the Collection of Dr. Paul Z. Bedoukian – Յուգահանդէս հայերէն հնարար գրքերու Տրք. Զարեհ Դոնուկեանի հաւաքածոյէն*. New York: Armenian Museum of the Diocese of the Armenian Church of America, 1975, [24 pp.], bilingual, illus. in black and white, 8.5"x7", card covers. US shipping \$3.00..... *2.00
- B5.** Bedoukian, Paul Z., *Thirty Centuries of Armenian Metal Art: An Exhibition from the Collection of Dr. Paul Z. Bedoukian – Երեսուն դարու հայ արուեստ մետաղի. Յուգահանդէս Տր. Փոյ Զ. Դոնուկեանի հաւաքածոյէն*. New York: AGBU Gallery, 1978, [24 pp.], bilingual, illus. in black and white, 8.5"x7", card covers. US shipping \$3.00... *2.00
- B6.** Bedoukian, Paul Z., *Armenian Woven Art: An Exhibition from the Collection of Dr. Paul Z. Bedoukian – Հայ հրաւածեղէնի արուեստ. Յուգահանդէս Տրք. Փոյ Զ. Դոնուկեանի հաւաքածոյէն*. New York: AGBU Gallery, 1980, [24 pp.], bilingual, illus. in COLOR, 8.5"x7", card covers. US shipping \$3.00..... *5.00
- B7.** Bedoukian, Paul Z., *Armenian Ceramic Art: An Exhibition from the Collections of Tina & Haroutime Hazarian, Dr. Paul Z. Bedoukian – Հայ յախճապակի արուեստ. Յուգահանդէս Արթիմա եւ Ծարութիւն Հապարեանի եւ Տրք. Փոյ Զ. Դոնուկեանի հաւաքածոյնէն*. New York: Armenian Museum, 1982, [24 pp.], bilingual, illus. in COLOR, 8.5"x7", card covers. US shipping \$3.00..... *5.00
- B8.** Bedoukian, Paul Z., *Հոյանտա կոխուած 18րդ դարու հայ մետաղներ – Eighteenth Century Armenian Medals Struck in Holland*. Venice: Mekhitarist Press, 24 pp., 7"x9.5", card covers, 24 pp., illus. in black and white, 3 pp. English summary. Reprinted from *Bazmavep*, 1977/3-4, pp. 728-751. Card covers. US shipping \$3.00..... *2.00

Armenian Numismatic Society Offprints and Medals

- OP2.** "Overstruck and Countermarked Coins of the Artaxiad Dynasty of Armenia," by Nercessian and Saryan, an offprint of ANJ, Vol. XXII (1996), pp. 23-62, pls. I-VI. US 1st class Ship. \$3. 12.5
- OP3.** "Silver Coins of Tigranes II of Armenia," by Y. T. Nercessian, an offprint of ANJ, Vol. XXVI (2000), Nos. 3-4, pp. 43-108, pls. 1-10. US first class shipping \$3.00..... 15.00
- M1.** Bedoukian, P. Z. Silver proof medal, 39 mm diameter, 1 troy ounce. Obv. portrait of Bedoukian; Rev. logo of ArmNS (2000). US shipping \$6..... 42.00
- M2.** Nercessian, Y. T. Silver proof medal, 39 mm diameter, 1 troy ounce. Obv. portrait of Nercessian; Rev. logo of ArmNS (2005). Numbered, certificate of authenticity. US ship. \$6 45.00

SUPERSEDES ALL PREVIOUS LISTS

US shipping cost, add \$1.5 for each additional title. PREPAYMENT IS REQUIRED. California residents please add appropriate sales tax.

January 2009

Tigranes II (95-56 B.C.)

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

Tot.Avg. = 133.45+27 = 4.94g
 Tot.Avg. = 422.4+22 = 19.2mm diameter
 Tot.Avg. = 2/1h, 7/12, 3/11h (12) die axis
 orientation

f/l ΔH/A, ΔH, Δ/A, or Δ

4 Chalci

1	---	7.97g-20ø	Foss4
2	94	7.78g-19ø-12h	ÆHoard20
3	94	7.59g	CAA94PB
4	94	7.45g-21ø-12h	YNCat71
5	49	7.36g-20ø-1h	YNCat75

2 Chalci

6	51	7.35g-20ø	EJ11
7	94v	7.31g-21.5ø	SNC'92June3341
8	94	7.27g	CNG20-385
9	49	7.24g-23ø-11h,	YNCat78
10	94	7.21g-21ø-12h	TG88
11	94	7.20g-21ø-12h	ÆHoard21
12	94	7.02g-19ø	Foss2
13	49	6.94g-21ø-12h	YNCat72
14	94	6.82g	MM12-759
15	94v	6.72g-22ø-12h	TG85
16	91	6.70g	Er17620/4
17	91	6.70g	Er112259
18	49	6.70g-19ø-1h	TG94
19	94	6.66g-19ø-1h	TG89
20	94	6.64g-21ø	CNG36-573
21	94	6.54g-12h	HAC29
22	94	6.41g-18ø-12h	ÆHoard23
23	94	6.41g-17ø	Foss3
24	94v	6.37g-12ø	HAC25
25	94	6.25g-21ø	CNG36-572
26	94	6.25g-12h	MD43Brussels
27	94	6.23g	MZ61-1167
28	92	6.18g	Gorny134-1571
29	94	6.13g	CAA94PB
30	94	6.03g	NK1124

Avg. = 205.43+30 = 6.85g weight
 Avg. = 375.5+19 = 19.76mm diameter
 Avg. = 3/1h, 9/12h, 1/11h (13) die axis
 orientation

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

2 Chalci

31	94	5.95g	CNG27-12
32	---	5.94g-19.9ø-12h	Er18799/3
33	94	5.93g-19ø-1h	TG90
34	49	5.93g-19ø-12h	TG92
35	94	5.84g-18ø-1h	AC&B17-10
36	94	5.81g-20ø-12h	YNCat73
37	---	5.78g-19ø	Foss5
38	94	5.64g	CNG20-383
39	49	5.64g-19ø-12h	YNCat76
40	94	5.51g-18ø	AC&B17-9
41	49	5.48g-19ø-12h	TG92
42	94	5.47g	CNGRev.XXII3-31
43	94v	5.36g-18ø-11h	AC&B31-1
44	94	5.34g-19ø-11h	ÆHoard25
45	94	5.31g-19ø-12h	ÆHoard26
46	---	5.29g-17ø	Foss6
47	94v	5.18g-17ø	CNG30-207
48	94	5.17g-20ø-11h	ÆHoard27
49	---	4.88g-18ø	Foss7
50	94	4.82g-18ø-1h	TG87
51	49	4.76g-22ø-12h	YNCat77
52	94	4.66g-20ø-12h	ÆHoard28
53	94	4.64g-18.5ø	AC&B15-11
54	94	4.63g-18ø-1h	TG91
55	94v	4.40g-18ø-1h	TG86

Avg. = 133.36+25 = 5.33g weight
 Avg. = 413.4+22 = 18.79mm diameter
 Avg. = 5/1h, 8/12h, 3/11h (16) die axis
 orientation

1 Chalcos

56	51	3.12g-16ø-12h	YNCat74
----	----	---------------	---------

Avg. = 3.12g weight
 Avg. = 16mm diameter
 Avg. = 1/12h die axis orientation

f/l YN in Exegue

57	91-5	6.90g-10h	HACII21
----	------	-----------	---------

Avg. = 6.90g weight
 Avg. = 1/10h die axis orientation

Tot.Avg. = 348.81+57 = 6.12g weight
 Tot.Avg. = 804.9+42 = 19.16mm diameter
 Tot.Avg. = 8/1h, 18/12h, 4/11h, 1/10h
 (31) die axis orientation

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

Tyche of Damascus Standing

f/l H

2 Chalci

1	112	4.60g	CAA112AN
2	112	4.38g-15ø	ADTII-TIV7
3	112	4.20g	SomeUnpub3PB
4	112	4.12g	MD21Copenhagen
5	112	4.12g	CAA112JG
6	110	4.04g	Glasgow13

Avg. = $25.46 \div 6 = 4.24$ g weight

Avg. = 15mm diameter

1 Chalcus

7	110	3.20g	MD20Leiden
8	112	3.00g	CAA112BN

Avg. = $6.20 \div 2 = 3.10$ g weight

f/l ΘE above OΦ

2 Chalci

9	62	4.60g	ACV62PB
---	----	-------	---------

Avg. = 4.60g weight

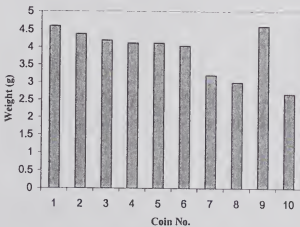
1 Chalcus

10	113	2.67g	CAA113Er
----	-----	-------	----------

Avg. = 2.67g weight

Tot.Avg. = $38.93 \div 10 = 3.89$ g weight

Tot.Avg. = 15mm diameter

Ch. 2.10, Tyche of Damascus standing

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

Satellite Mint of Damascus

Tyche Standing

4 Chalci

1	63	6.30g-18ø-12h	YNCat107
---	----	---------------	----------

Avg. = 6.30g weight

Avg. = 18mm diameter

Avg. = 1/12h die axis orientation

2 Chalci

2	112	5.51g	CNG20-391
---	-----	-------	-----------

3	63	4.53g-17ø-12h	YNCat108
---	----	---------------	----------

4	63	4.31g	YNDamasc11LS
---	----	-------	--------------

Avg. = $14.35 \div 3 = 4.78$ g weight

Avg. = 17mm diameter

Avg. = 1/12h die axis orientation

1/2 Chalcus

5	64	1.15g-15ø-5h	YNCat108
---	----	--------------	----------

Avg. = 1.15g weight

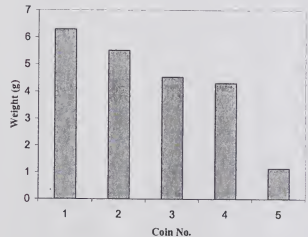
Avg. = 15mm diameter

Avg. = 1/5h die axis orientation

Tot.Avg. = $21.80 \div 5 = 4.36$ g weight

Tot.Avg. = $50 \div 3 = 16.67$ mm diameter

Tot.Avg. = 2/12h, 1/5h (3) die axis orient.

Ch. 2.11, Tyche, Satellite mint of Damascus

Table 2.1a, Number of coins used to calculate the average weights of Tigranes II coppers

Coin Rev. Design	Number of coins	Æ Coin Weight
Copper Tetradrachm	1	11.1g
Quadriga	3	5.35g
Tyche, "King" Title	8	6.57g
Tyche, "KK" Title, No f/l	241	6.12g
Tyche, "KK" Title, o/s	141	6.52g
Tyche, f/l $\overline{\text{P}}$ /A or T/A ...	167	7.13g
Tyche, Countermarks	27	4.94g
Tyche, f/l Δ H/A, Δ H, Δ A ...	57	6.12g
Tyche, Blundered Legend	24	4.06g
Tyche of Damascus Seated	51	7.19g
Tyche of Damascus Standing	10	3.89g
Satellite Mint of Damascus	5	4.36g
Total	735	

Table 2.2a, Number of coins used to calculate the average diameters of Tigranes II coppers

Coin Rev. Design	Number of coins	Æ Coin Diameter
Copper Tetradrachm	---	---
Quadriga	2	19.5mm
Tyche, "King" Title	5	20.4mm
Tyche, "KK" Title, No f/l	137	20.36mm
Tyche, "KK" Title, o/s	104	21.54mm
Tyche, f/l $\overline{\text{P}}$ /A or T/A ...	119	19.18mm
Tyche, countermarks	22	19.2mm
Tyche, f/l Δ H/A, Δ H, Δ A ...	42	19.16mm
Tyche, Blundered Legend	19	17.96mm
Tyche of Damascus Seated	15	20.62mm
Tyche of Damascus Standing	1	15mm
Satellite Mint of Damascus	3	16.67mm
Total	469	

Table 2.3a, Number of coins used to calculate the average die axis orient. of Tigranes II cop.

Coin Rev. Design	Number of coins	Æ Die Axis Orientation
Copper Tetradrachm	---	---
Quadriga	2	1/2h, 1/12h
Tyche, "King" Title	2	2/11h
Tyche, "KK" Title, No f/l	142	13/2h, 41/1h, 70/12h, 9/11h, 6/10h, 2/6h, 1/5h
Tyche, "KK" Title, o/s	42	1/2h, 9/1h, 23/12h, 4/11h, 1/10h, 2/9h, 1/6h, 1/5h
Tyche, f/l $\overline{\Gamma}$ /A or T/A ...	107	1/2h, 14/1h, 66/12h, 20/11h, 5/10, 1/6
Tyche, countermarks	12	2/1h, 7/12, 3/11h
Tyche, f/l Δ /H/A, Δ /H, Δ /A ...	31	8/1h, 18/12h, 4/11h, 1/10h
Tyche, Blundered Legend	18	10/1h, 5/12h, 1/11h, 1/8h, 1/6h
Tyche of Damascus Seated	13	4/1h, 7/12h, 2/11h
Tyche of Damascus Standing	---	---
Satellite Mint of Damascus	2	1/12h, 1/5
Total	371	

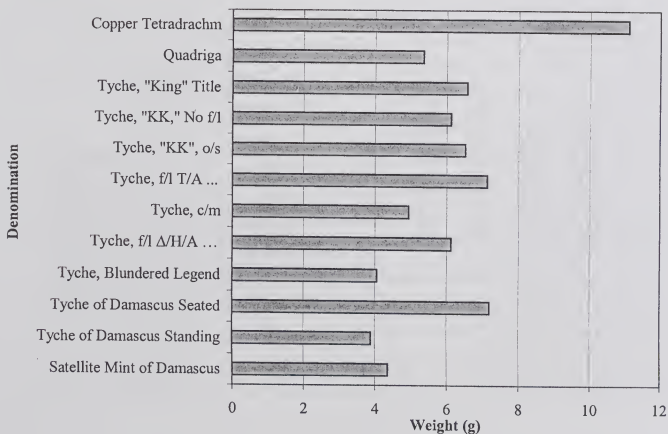

Chart 2.12, Average weights of Tigranes II copper coins (grams)

AN ARMENIAN SILVER SEAL FROM THE HOLY LAND DATED 1805

Seals are small objects made of a hard material that are carved or engraved with a design or legend.¹ They have been used in various forms in the Near East since prehistoric times, perhaps as early as 5000 B.C.² The earliest seals were made of stone and were used to make permanent impressions in clay. "For seven thousand years," writes specialist Dominique Collon, "the act of sealing has guaranteed authenticity, marked ownership, indicated participation in a legal transaction, or protected goods against theft."³ Archaeological evidence from several countries, including Armenia⁴, confirms the widespread use of seals in the ancient world.

During the 1st millennium B.C., small cylinder and stamp seals carved in black stone were widely used in Urartu and neighboring lands. These have been discussed in the archaeological literature.⁵ Concerning more recent Armenian seals, however, very little information has been published. Nercessian cites a few references in his bibliography,⁶ many of which pertain to lead seals used by Armenians during the Byzantine period.⁷

Dr. Paul Z. Bedoukian described his personal collection of 23 engraved Armenian signet rings and ring stones of the eighteenth-nineteenth centuries in a pioneering article first published two decades ago.⁸ Most of his stones are carnelian⁹ and carry incuse retrograde (mirror image) Armenian inscriptions. These stones were mounted and worn as rings, and were thus conveniently available for use as seals by their owner. When impressed into warm wax, these seals leave a normal image which serves to sign or certify documents.

---

¹ The term "seal" is used in two distinct ways. It may represent the object that makes the impression (as in this article), or describe the resulting impression made, as in the case of Byzantine lead seals.

² Dominique Collon, *Near Eastern Seals* (Berkeley, CA: University of California Press/British Museum, 1990). A general survey of the history of seals may be consulted in *Encyclopedia Britannica*, Vol. 20 (Chicago, 1968), pp. 125-130.

³ Collon, p. 11.

⁴ The article "Knik," in *Armenian Soviet Encyclopedia*, Vol. 5 (Yerevan, 1979), p.495 (in Armenian), discusses the use of seals in ancient Armenia.

⁵ See, for example, B. B. Piotrovskii, *Urartu: The Kingdom of Van and its Art* (New York: Frederick A. Praeger Publishers, 1967), pp. 70-74, and Collon, p. 17.

⁶ Y. T. Nercessian, *Armenian Numismatic Bibliography and Literature* (Los Angeles: Armenian Numismatic Society, 1984), pp. 582-594 and passim.

⁷ Byzantine seals were made by squeezing a ball of lead (a relatively soft metal) between the engraved faces of a hinged iron die known as a bulloterion. The resulting seals are similar to coins in fabric and appearance.

⁸ Paul Z. Bedoukian, "Armenian Ringstones," *Revue des Etudes Arméniennes*, Vol. XX (1986-1987), pp. 481-492; reprinted in Bedoukian's *Selected Numismatic Studies II* (Los Angeles: Armenian Numismatic Society, 2003), pp. 254-262. A few similar examples have been published elsewhere; see for example Jacques de Morgan, *The History of the Armenian People* (Boston: Hairenik Association, 1965), p. 340. In an article accepted for publication, my friend Levon Vrtanesyan describes an attributed signet ring which came to his attention. Bedoukian mentions that rich collections of ringstones are held by the Mekhitarist museums in Europe, which to the best of my knowledge have not been published.

⁹ Carnelian is a partially translucent orange to red-orange mineral related to quartz and similar to it in hardness. It was a preferred material for signets because of its attractive color, its ability to retain its polish and luster, and the fact that wax does not readily adhere to its surface.

Seals made of metal were used approximately contemporaneously with ringstones (eighteenth to the early twentieth centuries) and served a similar purpose. Some smaller seals designed for personal use, such as the example described here, are in the form of ornamental desk stamps.¹⁰ These are fitted with integral metal handles, and are designed to be held firmly between the thumb and forefinger and pressed downward during use.¹¹ Stamp seals of this type were used in the Ottoman Empire, notably among the Armenian population. Priests and church officials, banks, commercial firms and private businessmen would have such seals made to order for their personal use. Like ringstones, these seals carry retrograde inscriptions made by engraving directly into a flat metal surface in much the same way that a coinage die would be cut. It seems that metal seals could have been used either with ink or warm wax to sign or certify documents.

Fig. 1

Metallic Armenian stamp seals are rare. I have occasionally seen examples in museums and private collections, but despite their sometimes extraordinary craftsmanship, I am not aware of any publications that describe or catalog them. A complete research project on these seals is overdue, but before that is possible several more examples need to be gathered and published.

I recently procured one such Armenian desk seal, dated AH 1220 (1805-1806 AD), which is noteworthy for its provenance and attractive workmanship. This small but intricate item was obtained in an internet auction from a dealer located in Kiryat Bialik (near Haifa) in northern Israel.¹² The seller obtained this example locally, and thus reported his belief that the seal was made and used in the Holy Land, which at that time was part of the Ottoman Empire.

Description: This attractive, carefully crafted silver desk seal consists of an inscribed oval face that is integrally attached to an ornate floral finger handle. The top of the handle (Fig. 1) has a

¹⁰ Metallic desk stamps are similar in some respects to rubber stamps which may be familiar to readers. Rubber stamps consist of a piece of molded rubber with raised retrograde lettering attached to a wooden or plastic handle. Ink is applied to the rubber surface using an ink-saturated pad and the inked rubber is then impressed onto a paper document or envelope, leaving a normal printed image. Rubber stamps are commonly used in postal applications, to authenticate documents, and to detect tampering. The transition from metal to rubber took place in the late nineteenth and early twentieth centuries.

¹¹ I have also seen examples with a more utilitarian design designed to be fitted with wooden handles.

¹² EBay no. 310068457122. The published description written by the seller contained a few errors, such as assigning the date to 1821 A.D. rather than 1805.

small hole through which a string can be attached to facilitate carrying. The seal is 24.0 mm in greatest dimension, with a total weight of 7.46 grams. The oval face measures 17.9 mm by 13.8 mm, and carries a finely engraved retrograde (mirror image) inscription. When viewed in a mirror (Fig. 2), the baptismal name ՅԱԿՈԲ (HAGOP) appears in Armenian in the center, and in Arabic above. Using ligatured lettering and abbreviations, the words ՄԱՀ ՏՈՒ (MAH DSI) appear in Armenian, set into an incuse field. This term (meaning literally, “saw death”) is used to denote a pilgrim to the site of Jesus Christ’s crucifixion in Jerusalem. To the left and right respectively are the initials Ն and Ք, inset into incuse fields. This abbreviation stands for Մասնա Քրիստոսի (Servant of Christ). An Islamic (Hijri) date is written left to right in Arabic characters ١٢٢٠ (= AH 1220 = 1805-1806 AD), also inset into an incuse field. A few sprigs of floral ornamentation are visible to the right and left sides. The entire inscription is enclosed within a line border.

Fig. 2

This silver seal shares some similar features with Bedoukian’s carnelian ringstones. The space available for engraving the owner’s name, etc. is very limited. The legends are compressed into a confined area and often follow a relatively consistent formulaic pattern. For example, it is interesting to note that in Bedoukian’s collection, as on the example published here, twenty of the 23 ringstones identify the owner only by first name. Sixteen of the stone examples use an abbreviation for “servant of Christ”¹³ as is seen here. However, only one of 23 carnelians describes the owner as a pilgrim, and just five use an Islamic style date. The very limited space available for engraving does not include a family name or location, or some other accompanying information, which would permit a more specific attribution for these seals.

The attribution of this seal to the Holy Land, based on the location and statement of the seller, is unfortunately little more than conjecture. About Hagop we can only be certain of his baptismal name, the date, and that he visited Jerusalem as a pilgrim. Research into these small, attractive and infinitely interesting little artifacts will likely be plagued with the same shortcomings, but that should not deter collectors from gathering and preserving Armenian seals until such time as we can make a little more sense of them.¹⁴

Levon A. SARYAN, Ph.D.

¹³ It is plausible to speculate that the appellation “Servant of Christ” was used by priests and other clerics.

¹⁴ The author is grateful to Manuel Panossian and Levon Vrtanesyan who read early versions of this paper and made helpful comments.

BIBLIOGRAPHY OF Y. T. NERCESSIAN

(Section 2)

1994

123. "A «Hoard» of Silver Coins of Tigranes II," *ANJ*, Vol. XX (1994), No. 1, pp. 3-12, pls. 1-IV.
124. "Latest News: *Armenian Numismatic Bibliography and Literature*, Vol. II," *ANJ*, Vol. XX (1994), No. 2, p. 23.
125. "A Note on Attribution," *ANJ*, Vol. XX (1994), No. 2, p. 24.
126. "The Armenian Coin Auction of Classical Numismatic Group, Inc. (1993)," *ANJ*, Vol. XX (1994), No. 2, pp. 35-40.
127. "Chemical Analysis and Armenian Coins," *ANJ*, Vol. XX (1994), No. 3, p. 43.
128. "Copper-Surfaced Armenian Coins," *ANJ*, Vol. XX (1994), No. 3, pp. 53-61.
129. "Editorial; Twenty Years of *Armenian Numismatic Journal*," *ANJ*, Vol. XX (1994), No. 4, p. 67.
130. "The Armenian Coin Auction of Prof. Asbed Donabedian (1994)," *ANJ*, Vol. XX (1994), No. 4, pp. 69-79.
131. "An Unpublished Gold Coin of Tigranes the Great" – "Տիգրան Մեծի անսկսյալ ոսկեդրամ մը," *ANJ*, Vol. XX (1994), No. 4, pp. 83-84.
132. "Տիգրան Բ-ի բաղկոսներու դրամագիւտ մը" – [A Hoard of Copper Coins of Tigranes II], *Bazmavep*, Vol. CLI (1993), Nos 1-4, pp. 162-182, 2 pls.
133. Abstracts, "Armenian Numismatic Literature,"
ANJ, Vol. XX (1994), No. 2, pp. 41-42.
ANJ, Vol. XX (1994), No. 3, pp. 61, 62, 66.
ANJ, Vol. XX (1994), No. 4, pp. 80, 85, 86.
134. Lecture on "Overstruck and Countermarked Coins of the Artaxiad Dynasty" held on 11 December 1993: notice in *Armenian Observer*, Vol. XXIV (12 January 1994), No. 10, p. 9.

1995

135. *Armenian Coins and Their Values* (Los Angeles, 1995), 255 pp, 48 pls.
136. "Desk Top Publishing and Armenian Numismatic Society *Special Publications*," *ANJ*, Vol. XXI (1995), No. 1, p. 1.
137. "A Hoard of Copper Coins of Tigranes II," *ANJ*, Vol. XXI (1995), No. 1, pp. 3-14, pl. I.
138. "A Hoard of 50 Coppers of Tigranes II," *ANJ*, Vol. XXI (1995), No. 1, pp. 15-16.
139. "Reference to God on Medieval Armenian Coins," *Armach*, Vol. IX (1992), No. 1 (17), pp. 39-49; *ANJ*, Vol. XXI (1995), No. 2, pp. 25-33.

140. "Numismatic Notes; Five and Ten Ruble Bank Notes of Kars," *ANJ*, Vol. XXI (1995), No. 2, pp. 35-36.
141. "Specific Gravity of Levon III Takvorins," *ANJ*, Vol. XXI (1995), No. 3, pp. 41-45.
142. "Outline: Coins and Bank Notes of Third Armenian Republic," *ANJ*, Vol. XXI (1995), No. 3, p. 46.
143. "The Armenian Coin Auction of Münzen und Medaillen," *ANJ*, Vol. XXI (1995), No. 3, pp. 53-56.
144. "Inventory of Smpad Trams," *ANJ*, Vol. XXI (1995), No. 4, pp. 73-80.
145. "Տիգրան Բ-ի արծաթե դրամները «Գրամագիւտ» մը" – [A Hoard of «Silver» Coins of Tigranes II], *Bazmavep*, Vol. CLIII (1995), Nos 1-4, pp. 230-270, 15 pls.
146. Abstracts, "Armenian Numismatic Literature,"
ANJ, Vol. XXI (1995), No. 1, p. 20.
ANJ, Vol. XXI (1995), No. 2, pp. 34, 37, 38.
ANJ, Vol. XXI (1995), No. 3, p. 52.
ANJ, Vol. XXI (1995), No. 4, pp. 72, 81.
147. Lecture on "Coins and Bank Notes of Third Armenian Republic" to be held on 11 March 1995: notice in *ANJ*, Vol. XXI (1995), No. 1, p. 20++.
148. Lecture on "The Coinage of the Artaxiads of Armenia" to be held on 15 September 1995: notice in *ANJ*, Vol. XXI (1995), No. 1, p. 20++; *Armenian Observer*, Vol. XXV (30 August 1995), No. 45, p. 7, illus; *Armenian Life*, Vol. X (11 September 1995), No. 49, pp. 1 and 18; *World Coin News*, Vol. XXII (11 September 1995), No. 19, p. 9.

1996

149. "Armenian Coin Auctions," *ANJ*, Vol. XXII (1996), No. 1, pp. 1-2.
150. "Tigranes the Great of Armenia and the Mint of Damascus," *ANJ*, Vol. XXII (1996), No. 1, pp. 3-13.
151. "The Armenian Coin Auction of Nicholas V. Jamgochian," *ANJ*, Vol. XXII (1996), No. 1, pp. 17-19.
152. "Overstruck and Countermarked Coins of the Artaxiad Dynasty of Armenia," by Y. T. Nercessian and L. A. Saryan, *ANJ*, Vol. XXII (1996), Nos. 2 & 3, pp. 23-62, pl. I-VI.
153. "The Armenian Coin Auction of the «Araratian Collection»," *ANJ*, Vol. XXII (1996), No. 4, pp. 67-77.
154. "Two Silver Coins of Gosdantin III of Cilician Armenia," *American Journal of Numismatics*, Series II, Vol. VII-VIII (1995-96), pp. 155-160, illus.
155. "Կանաչ ճալ դաճին ու դրամին վրա՞" – [Women on Armenian Throne and Money], *Bazmavep*, Vol. CLIV (1996), Nos 1-4, pp. 272-284, 2 pls.
156. Abstracts, "Armenian Numismatic Literature,"

BIBLIOGRAPHY

ANJ, Vol. XXII (1996), No. 1, p. 20.

ANJ, Vol. XXII (1996), Nos. 2 & 3, p. 63.

ANJ, Vol. XXII (1996), No. 4, pp. 78-64.

1997

157. "Angel on King Oshin Coronation Trams," *ANJ*, Vol. XXIII (1997), No. 1, pp. 13-18, pl. I.
158. "Inventory of Cilician Armenian Gold Coins," *ANJ*, Vol. XXIII (1997), No. 2, pp. 25-36.
159. "The Armenian Coin Auction of John Slocum," *ANJ*, Vol. XXIII (1997), No. 3, pp. 49-51.
160. "The Armenian Coin Auction of Edward Joseph," *ANJ*, Vol. XXIII (1997), No. 4, pp. 61-67.
161. Review of *Ottoman Silver Marks*, by Garo Kürkman. *ANJ*, Vol. XXIII (1997), No. 3, p. 60.
162. "A Counterfeit Levon-Hetoum Silver Tram," *ANJ*, Vol. XXIII (1997), No. 4, p. 72.
163. "Հայկական դրամներու տեղաշարժն ու աճուրդները" – [Relocation and Auctions of Armenian Coins], *Bazmavep*, Vol. CLV (1997), Nos 1-4, pp. 96-114.
164. Abstracts, "Armenian Numismatic Literature,"
ANJ, Vol. XXIII (1997), No. 1, pp. 2, 12.
ANJ, Vol. XXIII (1997), No. 2, pp. 42, 45.
ANJ, Vol. XXIII (1997), No. 3, pp. 52, 56-59.
ANJ, Vol. XXIII (1997), No. 4, pp. 67-68, 70-71.

1998

165. "Copper Coins of Levon IV," *ANJ*, Vol. XXIV (1998), No. 1, pp. 3-9, pl. I.
166. "Armenian Bilingual Half Trams," *ANJ*, Vol. XXIV (1998), No. 2, pp. 17-23, pl. II.
167. "Tigranes II Copper Coins with Horse Design," *ANJ*, Vol. XXIV (1998), No. 3, p. 28, pl. III.
168. "A Silver Coin of Artaxias II (30-20 B.C.)" *ANJ*, Vol. XXIV (1998), No. 3, pp. 29-31, pl. III.
169. "An Unpublished Tram of King Gosdantin I (1298-1299)," *ANJ*, Vol. XXIV (1998), No. 3, pp. 35-37, pl. III.
170. "An Overstruck Takvorin of Guy," *ANJ*, Vol. XXIV (1998), No. 3, pp. 33-34, pl. III.
171. "The Armenian Coin Auction of Dr. Mesrop Abgarians," *ANJ*, Vol. XXIV (1998), No. 4, pp. 41-48.
172. "Կիլիկեան Հայաստանի Կոստանդին Գ-ի երկու թագուորինները" – [Two Silver Coins

of Gosdantin III of Cilician Armenia], *Bazmavep*, Vol. CLVI (1998), Nos. 1-4, pp. 65-73, illus.

173. “Հաշուեկշիռ Կիլիկիոյ հայոց ոսկեդրամներու” – [Inventory of Cilician Armenian Gold Coins], *Haigazian Armenological Review*, Vol. XVIII (1998), pp. 57-74, illus.
174. Review of *L’histoire des guerres mithridatiques vue par les monnaies*, by François de Callataÿ. *Celator*, Vol. XII (October 1998), No. 10, p. 33; *ANJ*, Vol. XXIV (1998), No. 4, p. 51.
175. Abstracts, “Armenian Numismatic Literature,”
ANJ, Vol. XXIV (1998), No. 1, p. 10.
ANJ, Vol. XXIV (1998), No. 2, pp. 23-24.
ANJ, Vol. XXIV (1998), No. 3, pp. 32, 37-38.
ANJ, Vol. XXIV (1998), No. 4, pp. 50, 52.

1999

176. “A Classification of the Tetradrachms of Tigranes the Great of Armenia,” *ANJ*, Vol. XXV (1999), No. 1, pp. 3-12, pls. I-II.
177. “Bibliography of Paul Z. Bedoukian,” *ANJ*, Vol. XXV (1999), No. 2, pp. 31-33.
178. “Lapel Pins of Armenian Martyrs Memorial Monument in Montebello, California,” *ANJ*, Vol. XXV (1999), No. 3, pp. 39-45.
179. “The Armenian Coin Auction of the «Araratian» Collection: Part II,” *ANJ*, Vol. XXIV (1998), No. 4, pp. 53-57.
180. “Տիգրան Բ. Մեծ և Դամասկոսի դրամահատարանը” – [Tigranes II the Great of Armenia and the Mint of Damascus], *Haigazian Armenological Review*, Vol. XIX (1999), pp. 155-170, 2 pls.
181. Abstracts, “Armenian Numismatic Literature,”
ANJ, Vol. XXV (1999), No. 1, pp. 17-18.
ANJ, Vol. XXV (1999), No. 2, pp. 26, 30, 33-34.
ANJ, Vol. XXV (1999), No. 3, pp. 46, 49-50.
ANJ, Vol. XXV (1999), No. 4, pp. 57-58, 60-62.

2000

182. *Armenian Numismatic Studies* (Los Angeles, 2000), viii+688 pp., 96 pls.
183. “Two Unpublished Coins of Tigranes III of Armenia,” *ANJ*, Vol. XXVI (2000), No. 1, pp. 3-9, pl. I.
184. “A Newly Discovered Coin of Tigranes I,” *ANJ*, Vol. XXVI (2000), No. 2, pp. 25-30, pl. II.
185. “Silver Coins of Tigranes II of Armenia,” *ANJ*, Vol. XXVI (2000), Nos. 3 & 4, pp. 43-

BIBLIOGRAPHY

108, pls. 1-10.

186. “Մեծն Տիգրան և Կրտսեր Տիգրանի դրամներուն առեղծուածը” – [Tigranes the Great and the Myth of Tigranes the Younger Coins], *Bazmavep*, Vol. CLVIII (2000), Nos. 1-4, pp. 196-230, 3 pls.
187. “Կիլիկեան Հայաստանի արարերէնով կրկնադրուած դրամները” – [Cilician Armenian Coins Overstruck in Arabic], *Haigazian Armenological Review*, Vol. XX (2000), pp. 151-182, 2 pls.
188. Abstracts, “Armenian Numismatic Literature,”
ANJ, Vol. XXVI (2000), No. 1, pp. 13-14.
ANJ, Vol. XXVI (2000), No. 2, pp. 24, 30, 39-40.
ANJ, Vol. XXVI (2000), No. 3, pp. 68, 83-84.

2001

189. “The Armenian Coin Auction of the «Araratian» Collection: Part III,” *ANJ*, Vol. XXVII (2001), No. 1, pp. 23-25.
190. “Coinage of the Barony of Cilician Armenia,” *ANJ*, Vol. XXVII (2001), No. 2, pp. 33-55, pls. 1-2.
191. “The Armeno-Byzantine Lead Seal Auction of George Zacos,” *ANJ*, Vol. XXVII (2001), No. 3, pp. 63-67.
192. “Bibliography of Khatchadour A. Mousheghian,” *ANJ*, Vol. XXVII (2001), No. 3, pp. 69-82.
193. “The Myth of Tigranes the Younger Coins,” *ANJ*, Vol. XXVII (2001), No. 4, pp. 95-98.
194. “Հայկական Կիլիկիոյ Պարոնութեան դրամները” – [Coinage of the Barony of Cilician Armenia], *Hask Hayagitakan Taregirk'*, New Series, Vol. IX (1997-2001), pp. 177-198, 2 pls. inclusive.
195. “Ծաւելեալ փաստարկներ՝ Կիլիկիոյ Հայոց ոսկեդրամներու վաւերականութեան շուրջ” – [Additional Information on the Authenticity of Cilician Armenian Gold Coins], *Haigazian Armenological Review*, Vol. XXI (2001), pp. 113-124.
196. Abstracts, “Armenian Numismatic Literature,”
ANJ, Vol. XXVII (2001), No. 1, pp. 20, 22, 26, 30.
ANJ, Vol. XXVII (2001), No. 2, pp. 55, 56, 58.
ANJ, Vol. XXVII (2001), No. 3, pp. 68, 83-84.
ANJ, Vol. XXVII (2001), No. 4, pp. 98, 111-112.

2002

197. “Cilician Armenian Coins Overstruck in Arabic,” *ANJ*, Vol. XXVIII (2002), No. 1, pp. 3-24, pl. 1.
198. “The Armenian Coin Auctions of Gerhard Hirsch 161, 163, 166,” *ANJ*, Vol. XXVIII

(2002), No. 2, pp. 33-40.

199. "The Armenian Coin Auctions of Classical Numismatic Group, Inc., 58, Triton V," *ANJ*, Vol. XXVIII (2002), No. 3, pp. 63-66.
200. "A Small Hoard of Tigranes II the Great Tetradrachms," *ANJ*, Vol. XXVIII (2002), No. 4, pp. 91-96, pl. II.
201. "Դրամագիտական մատենագրություն Հայր Օգոստինոս Սեբուլեանի" – [Numismatic Bibliography of Father Augustinus Sekoulian], *ANJ*, Vol. XXVIII (2002), No. 4, pp. 101-102.
202. "Պղնձապատ հալկական դրամներ" – [Copper Surfaced Armenian Coins], *Bazmavep*, Vol. CLX (2002), Nos. 1-4, pp. 324-336.
203. "Minutes of the Armenian Numismatic Society Meeting of September 14, 2002" - "Տեղեկագրություն Հայ Դրամագիտական Ընկերակցության Սեպտեմբեր 14, 2002-ի ժողովին," *ANJ*, Vol. XXVIII (2002), No. 4, pp. 106-108.
204. Abstracts, "Armenian Numismatic Literature," *ANJ*, Vol. XXVIII (2002), No. 1, pp. 24-29.
ANJ, Vol. XXVIII (2002), No. 2, p. 60.
ANJ, Vol. XXVIII (2002), No. 3, p. 88.
ANJ, Vol. XXVIII (2002), No. 4, pp. 100, 103-105.

2003

205. "Silver Coins of Artavasdes II of Armenia," *ANJ*, Vol. XXIX (2003), No. 1, pp. 3-12, pl. 1.
206. "Կիլիկեան Հայաստանի թագաւորներուն կիսադրամները" – [Half Trams of Cilician Armenian Kings], *ANJ*, Vol. XXIX (2003), No. 2, pp. 35-52, pls. 2-3.
207. "The Armenian Coin Auction of Manuel Panossian," *ANJ*, Vol. XXIX (2003), No. 2, pp. 53-58.
208. "Արտաշէս Բ-ի դրամները" – [Coinage of Artaxias II of Armenia], *Bazmavep*, Vol. CLXI (2003), Nos. 1-4, pp. 346-372.
209. "Some Unpublished Coins of Tigranes the Great of Armenia," *ANJ*, Vol. XXIX (2003), No. 3, pp. 61-65, pl. 4.
210. "Paul Z. Bedoukian Medal," *ANJ*, Vol. XXIX (2003), No. 3, pp. 77-78, pl. 5.
211. "A Counterfeit Hemidrachm of Tigranes II," *ANJ*, Vol. XXIX (2003), No. 3, pp. 79-80, pl. 5.
212. "Silver Coins of Artaxias II, Tigranes III, Artavasdes IV of Armenia," *ANJ*, Vol. XXIX (2003), No. 4, pp. 89-98, pl. 6.
213. Review of *Sassanian Coins of Armenia*, by Eduard Khurshudian and Armine Zohrabian. *ANJ*, Vol. XXIX (2003), No. 3, p. 66.
214. Abstracts, "Armenian Numismatic Literature,"

BIBLIOGRAPHY

ANJ, Vol. XXIX (2003), No. 1, p. 12.

ANJ, Vol. XXIX (2003), No. 2, p. 58.

ANJ, Vol. XXIX (2003), No. 3, p. 76.

ANJ, Vol. XXIX (2003), No. 1, pp. 20, 22, 26, 30.

2004

215. "Coinage of Levon V, the Last King of Cilician Armenia," *ANJ*, Vol. XXX (2004), No. 1, pp. 3-22, pls. 1 and 2.
216. "More on Counterfeits," *ANJ*, Vol. XXX (2004), No. 1, p. 1, illus.
217. "Armenian Coins Excavated at Kinet," *ANJ*, Vol. XXX (2004), No. 2, pp. 47-55, pl. 3.
218. "Additional Evidence on the Authenticity of Cilician Armenian Gold Coins," *ANJ*, Vol. XXX (2004), No. 4, pp. 91-98.
219. "Տիգրան Մեծի քանի մը անտիպ զրամները" – [Some Unpublished Coins of Tigranes the Great of Armenia], *Haigazian Armenological Review*, Vol. XXIV (2004), pp. 363-373.
220. "Selected Armenian Numismatic Bibliography of Ancient and Medieval Periods, 1981-2000," *Bazmavep*, Vol. CLXII (2004), Nos 1-4, pp. 290-317.
221. "Armenian Numismatic Journal Index to Volumes XVI-XXX (1990-2004)," *ANJ*, Vol. XXX (2004), No. 4, pp. 109-138.
222. Abstracts, "Armenian Numismatic Literature,"
ANJ, Vol. XXX (2004), No. 1, pp. 23-26.
ANJ, Vol. XXX (2004), No. 2, pp. 45-46.
ANJ, Vol. XXX (2004), No. 4, p. 106.

2005

223. "Selected Armenian Numismatic Bibliography of Ancient and Medieval Periods, 1981-2000," *ANJ*, Vol. 1 (31), (2005), No. 1, pp. 3-20.
224. "Comments Concerning the 'Additions and Corrections to Armenian Coins and Their Values'," *ANJ*, Vol. 1 (31), (2005), No. 1, pp. 21-24.
225. "Tigranes II Gold Coins Discovered in Europe," *ANJ*, Vol. 1 (31), (2005), No. 3, pp. 69-70, pl. 7.
226. "Տիգրան Բ-ի ոսկեզրամներ յայտնաբերուած Եւրոպայի մէջ," – [Tigranes II Gold Coins Discovered in Europe], *ANJ*, Vol. 1 (31), (2005), No. 3, pp. 71-72, pl. 7.
227. "Կիլիկեան Հայաստանի Օշին թագաւորին (1308-1320) զրամները" – [Coins of King Oshin (1307-1320) of Cilician Armenia], *Bazmavep*, Vol. CLXIII (2005), Nos. 1-4, pp. 267-284.
228. "Armenian Numismatic Journal Index to Series II, Volume 1 (2005)," *ANJ*, Vol. 1 (31), (2005), No. 4, pp. 104-108.

229. Abstracts, "Armenian Numismatic Literature,"

ANJ, Vol. 1 (31), (2005), No. 1, pp. 24, 26.

ANJ, Vol. 1 (31), (2005), No. 2, pp. 49-50.

ANJ, Vol. 1 (31), (2004), No. 3, pp. 60, 68.

ANJ, Vol. 1 (31), (2004), No. 4, p. 100.

2006

230. *Silver Coinage of the Artaxiad Dynasty of Armenia* (Los Angeles, 2006), x+212 pp., 96 pls.

231. *Armenian Coin Auctions* (Los Angeles, 2006), vi+118 pp.

232. "Concordances; "Silver Coins of Tigranes II of Armenia," [ANJ 2000]," to *Silver Coinage of the Artaxiad Dynasty of Armenia* [SCS] and *L'histoire des guerres mithridatiques vue par les monnaies*. by François de Callataÿ to SCS, *ANJ*, Vol. 2 (32), (2006), No. 1, pp. 3-17.

233. "Billons of King Hetoum II," *ANJ*, Vol. 2 (32), (2006), No. 2, pp. 23-30, pls. 1-2.

234. "Metrological Analysis of Levon I Double Trams," *ANJ*, Vol. 2 (32), (2006), No. 3, pp. 45-65, pls. 4-7.

235. "A Newly Discovered Copper Coin of Tigranes II Struck in Damascus," *ANJ*, Vol. 2 (32), (2006), No. 4, p. 71, pl. 8.

236. "Tigranes II Counterfeit Tetradrachm with Imperial Countenance Portrait," *ANJ*, Vol. 2 (32), (2006), No. 4, p. 72, pl. 8.

237. "Armenian Numismatic Journal Index to Series II, Volume 2 (2006)," *ANJ*, Vol. 2 (32), (2006), No. 4, pp. 89-92.

238. Abstracts, "Armenian Numismatic Literature,"

ANJ, Vol. 2 (32), (2006), No. 1, pp. 18-20.

ANJ, Vol. 2 (32), (2006), No. 3, pp. 65-66, 68.

ANJ, Vol. 2 (32), (2006), No. 4, pp. 74, 88.

2007

239. *A Short History of Armenian Martyrs Memorial Monument* (Montebello, CA, 2006), 7 p. text and 9 p. illus.

240. *Metrology of Cilician Armenian Coinage* (Los Angeles, 2007), xiv+161 pp.

241. "Copper Coins of King Gosdantin I (1298-1299)," *ANJ*, Vol. 3 (33), (2007), No. 1, pp. 3-9, pl. 1.

242. Review of *Pages from the History of Armenian Numismatics - էջեր հայ դրամագիտության պատմությունից*, by Asbed H. M. Donabedian. *ANJ*, Vol. 3 (33), (2007), No. 2, p. 26.

BIBLIOGRAPHY

243. "Auctions of Two Armenian Gold Coins, of Identical Dies, Discovered in a 1988 Hoard," *ANJ*, Vol. 3 (33), (2007), No. 2, pp. 35-36, illus.
244. "Two Drachms of Tigranes II with Unrecorded Field Letters," *ANJ*, Vol. 3 (33), (2007), No. 4, pp. 79-80, pl. 3.
245. "Fantasy Euros of Armenia," *ANJ*, Vol. 3 (33), (2007), No. 4, pp. 87-90, illus.
246. "Armenian Numismatic Journal Index to Series II, Volume 3 (2007)," *ANJ*, Vol. 3 (33), (2007), No. 4, pp. 94-98.
247. Abstracts, "Armenian Numismatic Literature,"
ANJ, Vol. 3 (33), (2007), No. 1, p. 10.
ANJ, Vol. 3 (33), (2007), No. 2, pp. 37-38, 42.
ANJ, Vol. 3 (33), (2007), No. 3, p. 66.
ANJ, Vol. 3 (33), (2007), No. 4, p. 93.

2008

248. *Catalogue of Armenian Coins Collected by Y. T. Nercessian* (Los Angeles, 2008), lviii+387 pp., 128 pls.
249. "ՀԼԵՆ Ա. Թագաւորին օծումը և իր օծման դրամը" – [The Anointment of King Levon I and His Coronation Tram], *ANJ*, Vol. 4 (34), (2008), No. 1, pp. 3-16, pl. 1.
250. "An Armenian Copper Bowl of Havhav Monastery," *ANJ*, Vol. 4 (34), (2008), No. 1, pp. 17-18, pl. 2.
251. "A Cast Counterfeit Gold Tahekan of King Levon I," *ANJ*, Vol. 4 (34), (2008), No. 1, p. 23, pl. 1.
252. "Tigranes II Mint Where Coppers of Wheat Design were Struck," *ANJ*, Vol. 4 (34), (2008), No. 3, pp.
240. "Metrology of Copper Coinage of the Artaxiads of Armenia," *ANJ*, Vol. 4 (34), (2008), No. 4, pp. 96-105.
253. "Armenian Numismatic Journal Index to Series II, Volume 4 (2008)," *ANJ*, Vol. 4 (34), (2008), No. 4, pp. XX.
254. Abstracts, "Armenian Numismatic Literature,"
ANJ, Vol. 4 (34), (2008), No. 1, p. 22.
ANJ, Vol. 4 (34), (2008), No. 2, pp. 39-40.
ANJ, Vol. 4 (34), (2008), No. 3, pp. 56, 60, 64

II. Sale catalogues

A. Armenian Coins and Books; *Bulletin*, No.

1. 1972, 5 pp.

2. 1973, 6 pp.
3. 1973, 8 pp.
4. 1974, 12 pp., Supplement A, A1, B (2)*, C, D, E (2)
5. 1975, 20 pp., Supplement A, B, C, E, D
6. 1976, 16 pp., Supplement A, B, C (14)
7. 1977, 26 pp., Supplement A (4), B (3)
8. 1978, 21 pp., Supplement A (5)
9. 1979, 30 pp., 10 pls., Supplement A (2)
10. 1980, 28 pp., 10 pls., Supplement A, B, C, D, E (6, 1981), F, G, H (4, 1982), I, J, K, L, M (2), N (1983), O, P, Q (1984), R (1984)
11. 1985, 34 pp., Supplement A (2), B, C
12. 1986, 28 pp., Supplement A, B, C, D, E (3), F (2, 1987), G
 Press release in *Armenian Life*, Vol. I (22 November 1985), No. 7, p. 27; *Armenian Mirror-Spectator*, (23 November 1985); *Armenian Observer*, Vol. XV (20 November 1985), No. 50, p. 5; *Armenian Weekly*, Vol. LIV (30 November 1985), No. 31 (2812), p. 15; *Asbarez*, Vol. LXXVII (Saturday, 16 November 1985), No. 7666, p. 15; *Nor Gyank*, Vol. VII (28 November 1985), No. 49, p. 18; *Nor Gyank*, Vol. VII (5 December 1985), No. 50, p. 3; *Nor Or*, Vol. LXIII (3 December 1985), No. 83, p. 5.
13. 1989, 24 pp., Supplement A, A1, A2, A3 (1990)
 Press release in *Armenian Life*, Vol. IV (14 April 1989), No. 27, p. 35; *Armenian Observer*, Vol. XIX (8 March 1989), No. 16, p. 2; *Armenian Reporter*, Vol. XXII (2 March 1989), No. 21, p. 14; *Coin World* Vol. XXXI (17 October 1990), No. 1592, p. 103; *Lraper*, Vol. LI (4 March 1989), No. 22, p. 4; *Nor Or*, Vol. LXVIII (7 March 1989), p. 13.
14. 1990, 34 pp., Supplement A, B (1991), C
15. 1991, 12 pp., Supplement A (1992), B, C (2), D, E, E1
16. 1992, 10 pp., Supplement A (2), B (2, 1993), C (1994)
17. 1994, 18 pp., 6 pls., Supplement A (2, 1994), B (2, 1995), C (4), D, E
 Press release in *Armenian Observer*, Vol. XV (20 November 1985), No. 50, p. 5; *Asbarez*, Vol. LXXVII (16 November 1985), No. 7666, p.
18. 1996, 24 pp., 8 pls., Supplement A (1996), B (1996), C (8, 1996), D (1996), E (1996), F (4, 1997), G (1997).
19. 1998, 26 pp., 10 pls., Supplement A2 (1997), A (1998), B1 (1999), C (1999), D1 (1999).
20. 2001, 18 pp.
21. 2001, 2 pp.
22. 2002, 2 pp.

BIBLIOGRAPHY

23. 2002, 2 pp.

* Unless noted otherwise in parentheses ( ), each supplement is one (1) page. Year change is printed in parentheses.

24. 2003, 1 p.

25. 2003, 2 pp.

26. 2004, 1 p.

27. 2005, 2 pp.

28. 2005, 2 pp.

29. 2006, 2 pp.

30. 2006, 2 pp.

31. 2007, 2 pp., 3 pls.; 31A (2008), 2 pp., 2 pls.

32. 2008, 2 pp.

B. Mail Bid Auctions

I. "Numismatic Collection of Emil Joseph," May 2, 1997, 14 pp., 8 pls.

II. "Armenian Books," April 25, 1998, 4 pp.

III. "Armenian Coin Collection of Dr. Mesrop Abgarians," June 2, 1998, 16 pp., 10 pls.

IV. "Armenian Books," February 1, 1999, 8 pp.

III. Books

1983. *Attribution and Dating of Armenian Bilingual Trams*. (I-50).

1984. *Armenian Numismatic Bibliography and Literature*. (I-56).

1988. *Bank Notes of Armenia*. (I-78).

1995. *Armenian Coins and Their Values*. (I-135).

2000. *Armenian Numismatic Studies*. (I-182).

2006. *Silver Coinage of the Artaxiad Dynasty of Armenia*. (I-230).

2006. *Armenian Coin Auctions*, vi+118 pp. (I-231).

2007. *A Short History of Armenian Martyrs Memorial Monument*. (I-239).

2007. *Metrology of Cilician Armenian Coinage*. (I-240).

2008. *Catalogue of Armenian Coins Collected by Y. T. Nercessian*. (I-248).

Compiled by the author

Series II

Volume 5 (35), No. 2

June 2009

ՀԱՅ

ARMENIAN

ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ

NUMISMATIC

ՀԱՆԴԵՍ

JOURNAL

TABLE OF CONTENTS

Vol. 5 (35), (2009) No. 2

Announcement	33
Letters	34
NERCESSIAN, Y. T. Metrology of Copper Coinage of the Artaxiads of Armenia, Tigranes II (95-56 B.C.), (Section 2)	
NERCESSIAN, Y. T. The Armenian Coin Auction of Münz Zentrum	43
<i>ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ, Մ.-Լ. Հայաստանի Պատմության Թանգարանի նուիրատուները</i> [The Donors of the History Museum of Armenia]	47
Letters (Relating to Books Shipped to Armenia)	54
SARYAN, L. A. A Questionable Heracles-Reverse Silver of Tigranes the Great	57

ՀԱՅ ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL

Series II

Vol. 5 (35), No. 2

June 2009

ANNOUNCEMENT

We are preparing an inventory and die study of all known quarter double trams and billons of King Levon I (1198-1219) of Cilician Armenia.

Those of you who have examples of these coins please contact us or send us information on weight, diameter, die axis orientation, and a good photograph. YTN

Մենք կը պատրաստենք կիլիկիոյ Լևոն Ա (1198-1219) թագաւորի ծանօթ քառորդ երկրորամներուն և բիլլոններուն հաշուեկշիւն ու կադապարներու ուսումնասիրութիւն մը:

Անոնք որ այս դրամներէն ունին հաճին մեզի հետ կապուին կամ ալ մեզի տեղեկութիւն ուղարկեն կշռի, տրամագիծի, առանցքային ուղղութեան և ալ լաւ նկար մը: ԵԹՆ

LETTERS AND E-MAILS TO THE EDITOR

I am sorry not to have written sooner. It gives us great comfort to know that you are thinking of us, as we mourn my Father Jack's and my brother Richard's passing. Your many phone calls, correspondences and the gift of the Memorial Monument booklet are so appreciated. We also have great respect for the Armenian Numismatic Journal and your diligent efforts. It was so very kind of you to devote the issue to my Father and to allow me to include a biography. I know that my Father also had tremendous respect and affection for you over these many years.

Your expression of tenderness towards my family during these difficult times is very much heartfelt.

On a happier note, the Metropolitan Museum of Art in Manhattan, under the Byzantium department, has begun an Armenian exhibit. This is a small exhibit in size, including 8 of my father's Armenian coins and a Khachkar from Yerevan. But it is a permanent exhibit, in a very visible area of this massive museum and a wonderful achievement for the Armenian people.

May you and your family be well. If I can ever be of any assistance, please do call upon me

With fondest regards,
Nadine Guevrekian Tingir

Everything received, thank you very much. Was on a long trip, came back dead tired, hence the late reply. Saw the Librairie Samuelian in Paris, always an inspiration.

In case you haven't seen it, I am sure you would find something of interest in Calude Mutaian's chapter "Trente-six erreurs concernant l'Armenie cilicienne", in the recent *From Paris to Fresno*.
Patrick Garabedian

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL is the quarterly publication of Armenian Numismatic Society, an educational, non-profit organization. Editor, Y. T. Nercessian, 8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, USA (webpage: www.ArmNumSoc.org/; e-mail: ArmNumSoc@aol.com). Associate Editors, W. Gewenian and T. Nercessian, Corresponding Editors, L. A. Saryan. Non-member subscriptions \$60/70 per year. ISSN 0884-0180—LCCN 85-649443

METROLOGY OF COPPER COINAGE OF THE ARTAXIADS OF ARMENIA

Tigranes II (95-56 B.C.)

(Section 2)

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source	No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
Heracles				33	---	5.14g-19ø-1h	Er19585/10
No f/l				34	---	5.14g-17ø-12h	Er19585/21
4 Chalci				35	69	5.10g-20ø-1h	TG199
1	100	6.28g	CNG33-393	36	100	5.06g-21ø	AC&B15-13
2	100	6.28g	MD26CNGRev.	37	69	4.95g-15ø-1h	TG204
3	100	6.28g-12h	MD26Brussels	38	100	4.95g-19ø-11h	ÆHoard38
4	99	6.20g	CAA99BM	39	101	4.91g-19ø	AC&B11-14
5	100	6.18g-17ø-12h	AC&B26-3	40	92-103	4.90g-18ø-12h	SNS5H44
6	69	6.08g-20ø-1h	TG195	41	100	4.90g	CAA100VM
Avg. = 37.30+6 = 6.22g weight				42	100	4.76g-20ø-1h	CT18
Avg. = 37+2 = 18.5mm diameter				43	100	4.75g-11h	HAC85
Avg. = 1/1h, 2/12h (3) die axis orient.				44	66	4.74g-17ø	EJ19
2 Chalci				45	67v	4.73g-19ø-1h	TG253
7	100	6.00g-16.6ø-12h	CT16	46	69	4.71g-16ø-12h	TG210
8	100	5.90g-12h	MD26	47	69	4.69g-19ø-1h	TG196
9	69	5.77g-18ø-12h	TG202	48	69	4.66g-16ø	MA18
10	67v	5.75g-17ø-12h	TG249	49	69	4.63g-19ø-1h	TG197
11	100	5.73g	MD26Bar	50	100	4.60g-12h	HAC84
12	67v	5.70g-18ø-1h	TG251	51	99	4.60g	CAA99VM
13	99-103	5.70g-19ø-12h	SNS5H43	52	67v	4.58g-17ø-1h	TG256
14	100	5.68g-18ø	AC&B15-14	53	100	4.55g	MD26ANS
15	100	5.67g-1h	HAC86	54	100	4.55g-18ø-1h	YNCat127
16	69	5.65g-18ø-1h	TG203	55	69	4.50g-17ø-12h	TG208
17	100	5.58g	MD26Steinberg	56	100	4.50g-20ø-12h	AC&B17-42
18	100	5.57g-12h	Lanz14-132	57	69	4.48g-19ø-12h	TG194
19	100	5.57g	Gorny165-1389	58	69	4.42g-19ø-1h	TG205
20	69	5.55g-20ø-12h	TG193	59	99	4.40g	CAA99VM
21	66	5.54g-15ø	EJ18	60	100	4.39g	HAC83
22	100	5.54g-15ø-12h	YNCat126	61	100	4.37g-12h	HAC82
23	---	5.52g-20.5ø-7h	Er19035/10	62	---	4.34g-17.3ø-1h	Er19911/2
24	100	5.50g-18ø-12h	ÆHoard37	63	100	4.33g-12h	MD26Brussels
25	100	5.46g-19.3ø-11h	HM	64	100	4.33g-18ø	AC&B15-12
26	100	5.36g-17.5ø	AC&B18-43	65	66	4.32g-19ø-12h	AC&B31A-5
27	100	5.36g-17ø-12h	ÆHoard117	66	100	4.31g-12h	HAC81
28	100	5.22g-12h	MD26Brussels	67	66	4.31g-19ø-11h	HM
29	69	5.21g-18ø-12h	TG198	68	69	4.29g-17ø-12h	HM
30	69	5.19g-18ø-12h	TG200	69	100	4.27g-1h	HAC80
31	100	5.17g-17.5ø-12h	HM	70	100	4.22g	HAC79
32	69	5.16g-18ø-12h	AC&B21-5	71	100	4.20g	MD26Elsen
				72	69	4.19g-16ø-12h	TG209

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

2 Chalci

73	69	4.19g-19ø-12h	AC&B31A-6
74	67v	4.18g-15ø-1h	TG257
75	100	4.18g-16ø	Foss53
76	100	4.13g-1h	HAC78
77	100	4.12g-12hGorny78-720Brus.	
78	100	4.07g-2h	HAC77
79	100	4.01g-15ø	Foss54
80	101	3.94g-18ø	AC&B15-15
81	100	3.91g-19ø-1h	CT19
82	100	3.90g	MD26ANS
83	100	3.90g	CAA100WM
84	69	3.87g-16ø	AC&B19-16
85	66	3.85g-18ø	EJ17
86	100	3.83g-18ø	AC&B9A-7
87	100	3.83g-18ø	AC&B13-7

Avg. = 387.73+81 = 4.79g weight

Avg. = 1000.7+56 = 17.87mm diameter

Avg. = 1/2h, 1/1h, 30/12h, 7/11h, 1/7h
(54) die axis orientation

1 Chalcus

88	100	3.80g-12h	MD26Brussels
89	101	3.80g-18ø-12h	AC&B26-4
90	69	3.75g-18ø-1h	TG206
91	69	3.73g-19ø-1h	TG201
92	67	3.68g-16ø	CNG51-758/1
93	100	3.66g-18ø-12h	AC&B29-5
94	100	3.61g	HAC76
95	100	3.57g-12h	HAC75
96	100	3.56g-12h	HAC74
97	---	3.56g-19.5ø-1h	Er19614/44
98	100	3.54g-12h	HAC73
99	67v	3.50g-19ø-12h	TG250
100	100	3.45g-12h	MD26Brussels
101	67v	3.44g-18ø-1h	TG252
102	100	3.42g-1h	HAC72
103	100	3.41g-2h	MD26Brussels
104	67v	3.35g-17ø-1h	TG255
105	100	3.30g-17.0ø-1h	CT17
106	100	3.13g-12h	HAC71
107	100	3.00g	CAA100TD
108	69	2.96g-17ø-1h	TG207
109	99-103	2.90g-12h	HAC1123
110	100	2.84g-15ø-11h	Foss55

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

111	67v	2.08g-16ø-1h	TG258
-----	-----	--------------	-------

Avg. = 81.04+24= 3.38g weight

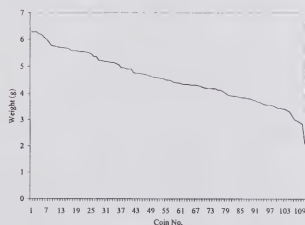
Avg. = 227.5+13 = 17.5mm diameter

Avg. = 1/2h, 9/1h, 10/12h, 1/11h (21)
die axis orientation

Tot.Avg. = 506.07+111= 4.56g weight

Tot.Avg. = 1265.2+71 = 17.82mm diam.

Tot.Avg. = 2/2h, 11/1h, 42/12h, 8/11h,
1/7h (78) die axis orientation

Ch. 2.13, Heracles, no f/l letters

o/s

4 Chalci

1	73	6.12g-21ø-12h	YNCat132
---	----	---------------	----------

Avg. = 6.12g weight

Avg. = 21mm diameter

Avg. = 12h die axis orientation

2 Chalci

2	100v	5.92g-20ø-12h	YNCat133
3	75	5.75g-20ø	o/s-c/m101LS
4	100	5.51g-20ø	Foss56
5	100v	5.05g-17ø	o/s-c/m98YN
6	101	5.05g-17ø-12h	YNCat125
7	67v	4.67g-18ø-1h	TG254
8	100	4.35g-20ø	Foss57
9	100v	4.26g-18ø	o/s-c/m99YN
10	100v	4.22g	Gorny130-1304
11	74	4.16g-18ø-12h	YNCat134
12	100v	3.95g	Gorny142-1657

No.	CAA	Metrological Data	Source
	ACV	wt.-diam.-die axis	

2 Chalci

13	---	3.91g-13ø-11h	Foss58
Avg. = 56.80+12= 4.73g weight			
Avg. = 181+10= 18.1mm diameter			
Avg. = 1/1h, 3/12h, 1/11h (5) die axis orientation			

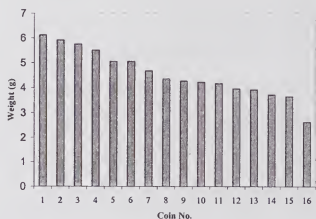
1 Chalcus

14	100v	3.71g-17ø	o/s-c/m97DM
15	100v	3.64g-18ø	o/s-c/m103LS
16	100v	2.62g-16ø-1h	YNCat135
Avg. = 9.97+3 = 3.32g weight			
Avg. = 51+3 = 17mm diameter			
Avg. = 1/1h die axis orientation			

Tot.Avg. = 72.89+16= 4.56g weight

Tot.Avg. = 253+14 = 18.07mm diameter

Tot.Avg. = 2/1h, 4/12h, 1/11h (7) die axis orientation

Ch. 2.14, Heracles, overstruck

f/1 $\overline{\text{P}}$ /A or T/A; A/ $\overline{\text{P}}$ or A/T4 Chalci

1	99	7.58g	CAA99AN
2	100	6.89g-12h	HAC87
3	65	6.52g-17ø-12h	YNCat116
4	67	6.47g-19ø-12h	TG239
5	99	6.28g-18.5ø-12h	HM
6	101	6.16g-18ø-12h	YNCat117
7	101	6.12g-20ø-12h	TG213
8	99	6.09g-21ø-11h	YN

No.	CAA	Metrological Data	Source
	ACV	wt.-diam.-die axis	

Avg. = 52.11+8 = 6.51g weight

Avg. = 113.5+6= 18.92mm diameter

Avg. = 6/12h, 1/11h (7) die axis orient.

2 Chalci

9	101	5.81g-17ø-1h	AC&B17C-382
10	101	5.80g-19ø-11h	AC&B25-1
11	101	5.77g-17ø-1h	YNCat118
12	67	5.75g-17ø-12h	TG237
13	99	5.46g-17.1ø-11h	HM
14	67	5.46g-17ø-12h	TG231
15	67	5.42g-17ø-12h	TG240
16	101	5.40g	CNG20-389
17	99	5.39g	CNG27-13
18	67	5.34g-17ø-12h	TG238
19	67	5.28g-17ø-12h	TG236
20	92	5.16g	Gornyl42-1654
21	101	5.10g	CAA101PB
22	101	5.10g	SNSIJerusalem6
23	99	5.10g	CAA99PB
24	101	5.05g-17ø-12h	AEHoard40
25	94	5.05g-20ø	SNC'92June3342
26	99	5.05g-20ø	SNC1992June3342
27	101	4.97g	CNG20-390
28	67	4.95g-19ø-12h	TG234
29	66	4.94g-18ø	MA16
30	101	4.91g-19ø	AC&B9A-8
31	101	4.89g-16ø-12h	AEHoard41
32	67	4.89g-15ø-12h	TG246
33	99	4.88g-17.5ø-1h	HM
34	101	4.85g-19ø-12h	TG212
35	67	4.75g-17ø-12h	TG242
36	101	4.70g-18ø	Foss49BM
37	101	4.69g-17ø-1h	AEHoard42
38	---	4.64g-19.2ø-12h	Er20012/2
39	67	4.58g-17ø-12h	TG243
40	101	4.52g-18ø-11h	YNCat119
41	101	4.49g-17ø-1h	Foss50
42	99,101	4.46g	MD86SpinkNC
43	67	4.43g-19ø-12h	TG233
44	101	4.40g-18ø-12h	AEHoard43
45	101	4.38g-18ø-12h	AEHoard44
46	101	4.36g-17ø-12h	AEHoard45
47	101	4.34g-19ø-12h	AEHoard46
48	101	4.32g-18ø	CNG36-574

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
<u>2 Chalci</u>			
49	101	4.32g-16ø	AC&B18-17
50	101	4.31g-17ø-12h	ÆHoard47
51	101	4.31g-19ø-11h	AC&B29-2
52	67	4.30g-17ø-12h	TG241
53	101	4.28g-16ø-1h	Foss52
54	101	4.26g-18ø-12h	AC&B19-12
55	99	4.22g	CAA99GM
56	101	4.21g-17ø-1h	Foss51
57	69	4.21g-21ø-11h	AC&B29-3
58	101v	4.16g-16ø	AC&B18-18
59	99	4.16g-17ø	AC&B12-6
60	99v	4.07g-16ø-12h	YNCat120
61	99v	4.04g-18ø-12h	HM
62	67	4.02g-16ø-12h	TG245
63	67	3.96g-16ø-12h	TG228
64	67	3.95g-17ø-12h	TG244
65	99	3.93g	CAA99GM
66	99,101	3.90g	MD86GD
67	101	3.89g-16ø-11h	YNCat121
68	99	3.89g	MM12-760
69	99	3.85g	CAA99PB
70	99	3.84g	CAA99PB
71	66	3.82g-16ø	EJ14

Avg. = 292.73+63= 4.65g weight

Avg. = 856.8+49 = 17.49mm diameter

Avg. = 7/1h, 26/12h, 6/11h (39) die axis orientation

1 Chalcus

72	99	3.77g-18ø-12h	AC&B17-42
73	65v	3.72g-14ø	CNG39-704
74	99	3.69g-19ø-12h	ÆHoard33
75	67	3.68g-17ø-1h	TG235
76	101	3.67g-19ø-12h	ÆHoard49
77	101	3.66g-18ø-12h	YNCat122
78	67	3.64g-16ø-12h	TG226
79	67	3.56g-16ø-12h	TG248
80	99,101	3.48g	MD86Peus
81	99,101	3.41g	MD86GD
82	67	3.38g-15ø-12h	TG247
83	99	3.30g-19ø-12h	ÆHoard34
84	99	3.21g-18.2ø-12h	HM
85	101	3.13g-16ø-12h	ÆHoard50
86	99	3.09g	CAA99PB

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
87	99	3.03g-16ø-1h	Foss48
88	101	2.95g-16ø-12h	YNCat123
89	99	2.90g-16ø-11h	ÆHoard35
90	67	2.89g-16ø-12h	TG229
91	67	2.87g-18ø-12h	TG230
92	67	2.83g-16ø-12h	TG227
93	67	2.79g-17ø-12h	TG232
94	---	2.73g-16.5ø-1h	Er19031/5
95	101	2.73g-16ø-12h	ÆHoard51
96	101	2.73g-16ø-11h	YNCat124
97	99	2.73g	CAA99PB
98	67	2.71g-16ø-12h	TG225
99	99	2.68g-17ø-11h	ÆHoard36

Avg. = 88.96+28 = 3.18g weight

Avg. = 401.7+24= 16.74mm diameter

Avg. = 3/1h, 17/12h, 3/11h (23) die axis orientation

f/l ⊥, H

2 Chalci

100 99 4.53g-19ø-1h YNCat115

Avg. = 4.53g weight

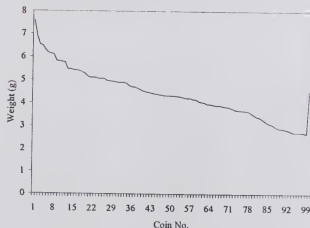
Avg. = 19mm diameter

Avg. = 1/1h die axis orientation

Tot.Avg. = 438.33+100 = 4.38g weight

Tot.Avg. = 1391.0+80 = 17.39mm diam.

Tot.Avg. = 49/12h, 10/11h, 11/1h, (70) die axis orientation

Ch. 2.15, Heracles, $\overline{\text{T}}/\text{A}$ or T/A ; $\text{A}/\overline{\text{T}}$ or A/T

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

f/1 Δ/H or A/Δ; Δ/H/A; A/ΔH; ΔH

4 Chalci

1	99	6.26g	Tk1992-157
---	----	-------	------------

Avg. = 6.26g weight

2 Chalci

2	68	6.00g-18ø-1h	TG217
---	----	--------------	-------

3	99	5.61g	CNG33-392
---	----	-------	-----------

4	99	4.97g	MD44Bar
---	----	-------	---------

5	68v	4.97g	MD44Bar
---	-----	-------	---------

6	99	4.86g	CNGRev.XX2-151
---	----	-------	----------------

7	68	4.79g-17ø-1h	TG222
---	----	--------------	-------

8	65	4.78g-20ø	CNG36-575
---	----	-----------	-----------

9	99	4.78g	MD44CNG
---	----	-------	---------

10	68	4.61g-17ø-1h	TG219
----	----	--------------	-------

11	68v	4.57g	CNG27-14
----	-----	-------	----------

12	68	4.56g-18ø-1h	TG220
----	----	--------------	-------

13	99	4.54g	Gorny46-350
----	----	-------	-------------

14	99v	4.47g-16ø-1h	Foss45
----	-----	--------------	--------

15	68	4.42g-19ø-1h	TG214
----	----	--------------	-------

16	92	4.33g	Gorny147-1537
----	----	-------	---------------

17	99	4.27g	LindIII963
----	----	-------	------------

18	99v	4.25g-16ø-1h	Foss46
----	-----	--------------	--------

19	99v	4.23g-16ø-1h	Foss47
----	-----	--------------	--------

20	68	4.15g-18ø-1h	TG216
----	----	--------------	-------

21	66	4.14g-19ø	EJ16
----	----	-----------	------

22	99	4.03g-19ø	AC&B4B6
----	----	-----------	---------

23	68	4.00g-17ø-1h	TG218
----	----	--------------	-------

24	99	3.89g	NK1121
----	----	-------	--------

25	66	3.85g-18ø	AC&B19-17
----	----	-----------	-----------

26	68	3.81g-16ø-12h	YNCat113
----	----	---------------	----------

Avg. = 112.88+25 = 4.52g weight

Avg. = 264+15= 17.6mm diameter

Avg. = 10/1h, 1/12h (11) die axis orient.

1 Chalci

27	99	3.80g-17ø	CNG36-576
----	----	-----------	-----------

28	99	3.74g-17ø-1h	YNCat110
----	----	--------------	----------

29	99	3.70g-19ø-1h	HM
----	----	--------------	----

30	66	3.69g-18ø	EJ15
----	----	-----------	------

31	66	3.69g-18ø	AC&B19-14
----	----	-----------	-----------

32	99	3.69g-19ø	AC&B18-16
----	----	-----------	-----------

33	99	3.60g-18ø-12h	YNCat114
----	----	---------------	----------

34	67	3.55g-17ø	AC&B19-18
----	----	-----------	-----------

35	66	3.53g-16ø-1h	AC&B31-4
----	----	--------------	----------

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

36	68	3.50g-18ø-2h	TG221
----	----	--------------	-------

37	66	3.47g-17ø	AC&B19-15
----	----	-----------	-----------

38	68	3.39g-17ø-1h	TG223
----	----	--------------	-------

39	68v	3.16g-18ø-1h	HM
----	-----	--------------	----

40	99	3.06g	MZ61-1169
----	----	-------	-----------

41	99	3.02g-12h	LeRider31
----	----	-----------	-----------

42	99	2.99g-17ø-11h	YNCat111
----	----	---------------	----------

43	66	2.77g-15ø	MA17
----	----	-----------	------

44	68	2.62g-17ø-1h	TG215
----	----	--------------	-------

45	99	2.60g-16ø-2h	YNCat112
----	----	--------------	----------

46	66	2.58g-15ø-12h	AC&B31-5
----	----	---------------	----------

Avg. = 66.15+20 = 3.31g weight

Avg. = 309+18 = 17.17mm diameter

Avg. = 2/2h, 6/1h, 3/12h, 1/11h (12) die axis orientation

f/1 Δ/T

2 Chalci

47	68	4.52g-17ø-1h	TG224
----	----	--------------	-------

Avg. = 4.52g weight

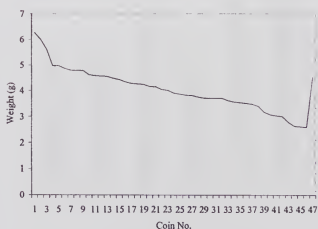
Avg. = 17mm diameter

Avg. = 1/1h die axis orientation

Tot.Avg. = 189.81+47 = 4.04g weight

Tot.Avg. = 590+34= 17.35mm diameter

Tot.Avg. = 2/2h, 17/1h, 4/12h, 1/11h (24) die axis orientation

Ch. 2.16, Heracles, Δ/H or A/Δ; Δ/H/A;
A/ΔH; ΔH

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

f/l N

2 Chalci

1	99	4.28g-19ø	AC&B14-7
2	99	4.28g-17ø	AC&B13-6

Avg. = $8.56 \div 2 = 4.28$ g weight

Avg. = $36 \div 2 = 18$ mm diameter

c/m

1 Chalcus

3	100	3.51g-19ø-1h	YNCat130
---	-----	--------------	----------

Avg. = 3.51g weight

Avg. = 19mm diameter

Avg. = 1/1h die axis orientation

c/m II

1 Chalcus

4	72	4.28g-17ø	AC&B10-4
5	72	3.32g-19ø-12h	TG211
6	72	3.24g-18ø-12h	YNCat131

Avg. = $10.84 \div 3 = 3.61$ g weight

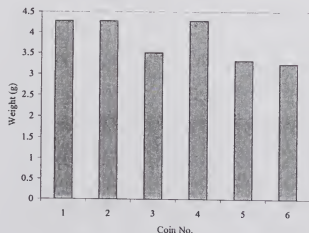
Avg. = $54 \div 3 = 18$ mm diameter

Avg. = 2/12h die axis orientation

Tot.Avg. = $22.91 \div 6 = 3.82$ g weight

Tot.Avg. = $109 \div 6 = 18.17$ mm diameter

Tot.Avg. = 91/1h, 2/12h (3) die axis orientation

Ch. 2.17, Heracles, c/m ...

Inscription Variety, no f/l

2 Chalci

1	102	5.66g-17ø-1h	TG191
---	-----	--------------	-------

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

2	102	4.90g	CAA102PB
---	-----	-------	----------

3	102	4.68g-18ø-12h	YNCat128
---	-----	---------------	----------

4	---	4.51g-18ø-12h	Er19035/20
---	-----	---------------	------------

5	102	3.93g-17.5ø-12h	HM
---	-----	-----------------	----

6	102	3.85g-16ø-12h	TG192
---	-----	---------------	-------

Avg. = $27.53 \div 6 = 4.59$ g weight

Avg. = $86.5 \div 5 = 17.3$ mm diameter

Avg. = 1/1h, 4/12h (5) die axis orient.

1 Chalcus

7	102	3.72g-16ø-12h	AC&B17-42
---	-----	---------------	-----------

8	102	3.64g-16ø-12h	YNCat129
---	-----	---------------	----------

9	102	3.47g	CNG43-745
---	-----	-------	-----------

10	---	2.86g-16.8ø-1h	Er19035/3
----	-----	----------------	-----------

Avg. = $13.69 \div 4 = 3.42$ g weight

Avg. = $48 \div 3 = 16$ mm diameter

Avg. = 1/1h, 2/12h (3) die axis orient.

Inscription Variety, f/l ΔH

2 Chalci

11	---	4.90g-18.6ø-1h	Er19031/4
----	-----	----------------	-----------

12	---	3.99g-17.1ø-1h	Er19585/33
----	-----	----------------	------------

13	---	3.82g-17.6ø-1h	Er19459/1
----	-----	----------------	-----------

14	102	3.36g-15ø-11h	Foss59
----	-----	---------------	--------

Avg. = $16.07 \div 4 = 4.02$ g weight

Avg. = $68.3 \div 4 = 17.08$ mm diameter

Avg. = 3/1h, 1/11h (4) die axis orient.

f/l T/A or T/A; A/T or A/T

2 Chalci

15	---	5.63g-18.9ø-12h	Er19052/4
----	-----	-----------------	-----------

16	---	4.94g-18.6ø-11h	Er19035/15
----	-----	-----------------	------------

Avg. = $10.57 \div 2 = 5.29$ g weight

Avg. = $37.5 \div 2 = 18.75$ mm diameter

Avg. = 1/12h, 1/11h (2) die axis orient.

1 Chalcus

17	---	2.56g-17ø-11h	Er19585/27
----	-----	---------------	------------

Avg. = 2.56g weight

Avg. = 17mm diameter

Avg. = 1/11h die axis orientation

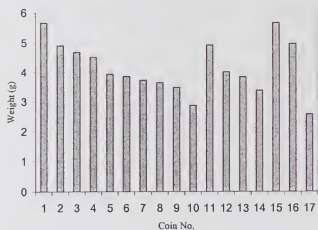
Tot.Avg. = $70.42 \div 17 = 4.14$ g weight

Tot.Avg. = $257.3 \div 15 = 17.15$ mm diameter

Tot.Avg. = 5/1h, 7/12h, 3/11h (15) die axis orientation

Tigranes II (95-56 B.C.)

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

Ch. 2.18, Heracles, Inscription variety

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

Warrior

f/1 A

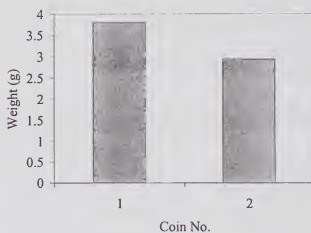
1 Chalcus

1	---	3.80g	SomeUnpub4PB
---	-----	-------	--------------

2	76	2.93g-10h	HAC130
---	----	-----------	--------

Avg. = $6.73 \div 2 = 3.37$ g weight

Avg. = 1/10h die axis orientation

Ch. 2.19, Warrior

Table 2.4. Number of coins used to calculate the average weights of Tigranes II coppers

Coin Rev. Design	Number of coins	Æ Coin Weight
Heracles, No f/1	111	4.56g
Heracles, o/s	16	4.56g
Heracles, f/1 f/1 T/A ...	100	4.38g
Heracles, f/1 Δ/H or Δ/Δ ...	47	4.04g
Heracles, c/m ...	6	3.82g
Heracles, Inscription Variety	17	4.14g
Warrior	2	3.37g
Total	299	

Table 2.5. Number of coins used to calculate the average diameters of Tigranes II coppers

Coin Rev. Design	Number of coins	Æ Coin Diameter
Heracles, No f/l	71	17.82mm
Heracles, o/s	14	18.07mm
Heracles, f/l f/l T/A ...	80	17.39mm
Heracles, f/l Δ/H or A/Δ ...	34	17.35mm
Heracles, c/m ...	6	18.17mm
Heracles, Inscription Variety	15	7.15mm
Warrior	---	---
Total	220	

Table 2.6. Number of coins used to calculate the average die axis orient. of Tigranes II cop.

Coin Rev. Design	Number of coins	Æ Die Axis Orientation
Heracles, No f/l	78	2/2h, 11/1h, 42/12h, 8/11h, 1/7h
Heracles, o/s	7	2/1h, 4/12h, 1/11h
Heracles, f/l f/l T/A ...	70	49/12h, 10/11h, 11/1h
Heracles, f/l Δ/H or A/Δ ...	24	2/2h, 17/1h, 4/12h, 1/11h
Heracles, c/m ...	3	91/1h, 2/12h
Heracles, Inscription Variety	15	5/1h, 7/12h, 3/11h
Warrior	1	1/10h
Total	198	

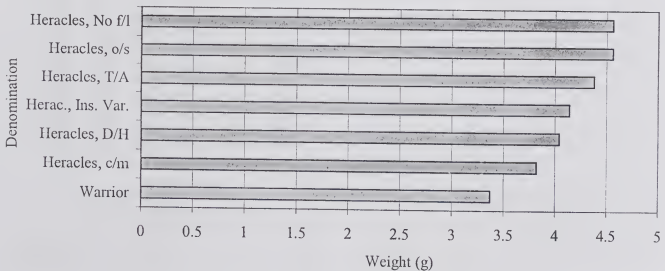

Chart 2.20. Average weights of Tigranes II copper coins (grams)

THE ARMENIAN COIN AUCTION OF MÜNZ ZENTRUM 41 (1987)

A collection of Armenian coins were consigned to Münz Zentrum and auctioned on March 18-20, 1987, in Cologne, Germany. The catalogue included an important collection of medieval coins, and a few ancient copper coins. The Armenian section, consisting of 97 coins, was classified under the kingdom of Commagene, 1 coin; Artaxiad dynasty of Armenia, 4 copper coins of Tigranes II; Trajan, a Roman coin relating to Armenia, 1 coin; and medieval Cilician Armenian kingdom, 91 lots.¹

The section on ancient Armenian coins, compared to its medieval counterpart, was extremely poor. There were no silver coins of Tigranes II. Perhaps they just added to the auction whatever they had in stock.

The bulk of Armenian coins was a modest but important collection. There were no baronial coins. All of the kings were represented in the auction.

The catalogue included some scarce and rare coins: King Levon I, regular double trams, half double trams, a one-lion coronation tram, two-lion coronation trams; Hetoum-Kaiqobad and Hetoum-Kaikhusew bilingual trams; Levon II, trams and half trams without inscription; Gosdantin I, a tram; Guy, takvorins; Gosdantin III takvorins (erroneously given to the mint of Tarsus instead of Sis); Levon the Usurper, takvorins; Levon V, a billon and a pogh.

Some comments about the estimated and realized prices. Regular double trams and half double trams of Levon I, in general, sold at higher prices than the estimates; a one-lion coronation tram of Levon I in VF grade, estimated DM 1000, sold at a bargain price of DM 750; Hetoum-Kaiqobad bilingual trams did not sell; Hetoum-Kaikhusew bilingual tram in EF grade, estimated DM400, surprisingly sold for DM1,000; a silver tram of Gosdantin I in VF grade, estimated DM3,000, did not sell. According to the "prices realized" provided by Münz Zentrum, most of the coins sold. The total estimated price for 97 lots was DM13,540 and lots sold netted DM9,491. Lots unsold, had an estimated price of DM5,645.

According to J. Christianian, the US\$1.00 was equal to DM1.80 in 1987 (average over the course of the year).²

Most of the coins were illustrated in actual size, their weights and Bedoukian numbers were published.³

As a useful guide to current prevailing prices in 1987 and for posterity, the statistical data is tabulated and offered to our readers.

Y. T. NERCESSIAN

---

¹ Münz Zentrum, *Auktion 61* (Cologne, Germany, March 18-20, 1987), p. 44, lot 305; pp 119-127, lots, 1166-1261. Relocated to Solingen-Ohligs, Germany.

² I would like to offer my thanks to Mr. Jirair Christianian first for bringing this auction catalogue to my attention and then for the photocopy he provided.

³ Paul Z. Bedoukian, *Coinage of the Artaxiads of Armenia* [CAA] (London, 1978); Paul Z. Bedoukian, *Coinage of Cilician Armenia* [CCA] (New York, 1962; revised edition, Danbury, Connecticut, 1979).

CATALOGUE

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	D.M. Est.	D.M. Sold
305	Antiochus IV, Com.	Æ 2 Cornucopias	Babelon 24/5	F/VF	100	105
1166	Tigranes II	Æ Nike	CAA117	VF	150	130
1167		Æ Tyche	CAA 95	VF	150	220
1168		Æ Tyche	CAA 95	VF	150	180
1169		Æ Heracles	CAA 99	VF	100	---
1170	Trajan	Æ Armenia std	v. Aul. 146	VF/F	300	---
1171	Levon I	AR Double tram	CCA 20V	EF	200	270
1172		AR Double tram	CCA 23	EF	250	340
1173		AR Double tram	CCA 23	EF	200	280
1174		AR Double tram	CCA 23	VF	130	230
1175		AR Double tram	CCA 27	VF	130	160
1176		AR Double tram	CCA 27	VF	150	190
1177		AR Double tram	CCA 27	VF	150	180
1178		AR Double tram	CCA 31V	VF	150	200
1179		AR Half double tr.	CCA 39	EF/MS	100	175
1180		AR Half double tr.	CCA 39	MS	200	300
1181		AR Half double tr.	CCA 43	EF/MS	180	200
1182		AR Half double tr.	CCA 43	EF/MS	180	210
1183		AR Half double tr.	CCA 45	VF/EF	120	105
1184		AR Half double tr.	CCA48	EF/MS	200	145
1185		AR Cor. tr., 1-lion	CCA 77V	VF	1000	750
1186		AR Cor. tr., 2-lion	CCA 82 ff	VF	60	90
1187		AR Cor. tr., 2-lion	CCA 82 ff	VF	60	80
1188		AR Cor. tr., 2-lion	CCA 82 ff	VF	60	---
1189		AR Tram	CCA 123 ff	VF/EF	60	---
1190		AR Tram	CCA 123 ff	VF/EF	60	---
1191		AR Tram	CCA 123 ff	VF	60	---
1192		AR Tram	CCA 123 ff	EF	75	---
1193		AR Tram	CCA 123 ff	EF	75	---
1194		AR Tram	CCA 123 ff	VF	60	---
1195		Æ Tank	CCA 696 ff	EF	100	170
1196		Æ Tank	CCA 696 ff	EF	100	165
1197	Hetoum-Kaiqobad	AR Tram	CCA 776	VF	350	---
1198		AR Tram	CCA 776	VF	250	---
1199	Hetoum-Kaikhusr.	AR Tram, AH 637	CCA 798	EF	400	1000
1200	Hetoum-Zabel	AR Tram	CCA 842 ff	VF/EF	35	---
1201		AR Tram	CCA 842 ff	EF	50	91
1202		AR Tram	CCA 842 ff	VF/EF	40	---
1203		AR Tram	CCA 940 ff	EF	50	---
1204		AR Tram	CCA 940 ff	EF	50	65

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	D.M. Est.	D.M. Sold
1205	Hetoum-Zabel	AR Tram	CCA 940 ff	EF	50	60
1206		AR Tram	CCA 940 ff	VF/EF	40	---
1207		AR Tram	CCA 940 ff	VF/EF	40	---
1208		AR Tram	CCA 940 ff	EF	50	---
1209		AR Tram	CCA 1105 ff	EF/VF	40	---
1210		AR Tram	CCA 1147	VF/EF	50	---
1211		AR Tram	CCA 1217 ff	EF	50	---
1212		AR Tram	CCA 1255 ff	EF	50	---
1213	Hetoum I	Æ Tank	CCA 1310	EF	100	110
1214		Æ Tank	CCA 1324	EF	100	120
1215		Æ Kardez	CCA 1365	VF/EF	80	90
1216		Æ Kardez	CCA 1393 ff	VF/EF	80	---
1217		Æ Kardez	CCA 1393 ff	VF	40	---
1218		Æ Kardez	CCA 1393 ff	VF/F	80	---
1219	---	30 AR Tram	CCA ---	VF	350	320
1220	Hetoum I, Smpad	14 Æ Tank, Kardez	CCA ---	VF	100	90
1221	Levon II	AR Tram	CCA 1439V	EF	100	210
1222		AR Tram	CCA 1439	EF/MS	100	150
1223		AR Tram	CCA 1462	EF	100	125
1224		AR Tram	CCA 1463	VF/EF	80	80
1225		AR Tram	CCA 1500V	VF/EF	80	75
1226		AR Tram	CCA 1500	VF/EF	80	75
1227		AR Tram	CCA 1506?	VF/EF	80	---
1228		AR Tram	CCA 1512	VF	150	260
1229		AR Tram	CCA 1519	VF	150	---
1230		AR Half tram	CCA 1535	VF	100	85
1231		AR Half tram	CCA 1535	F	50	---
1232		Æ Kardez	CCA 1541	EF	100	130
1233	Hetoum II	Æ Kardez	CCA 1589 ff	VF	60	105
1234		Æ Kardez	CCA 1639 ff	VF	35	30
1235	Smpad	Æ Kardez	CCA 1678 ff	VF	50	50
1236		Æ Kardez	CCA 1678 ff	VF	50	---
1237		Æ Kardez	CCA 1678 ff	VF	50	---
1238	Gosdantin I	AR Tram	CCA 1724	VF	3000	---
1239	Levon III	AR Takvorin	CCA 1734 ff	VF/F	30	---
1240		AR Takvorin	CCA 1734 ff	VF	40	35
1241		AR Takvorin	CCA 1746	VF	60	65
1242		AR Takvorin	CCA 1750	VF	60	60
1243		Æ Kardez	CCA 1826 ff	EF	50	70
1244	Levon III-Gosdn IV	17 AR Takvorins	CCA ---	VF	300	---
1245	Oshin	AR Takvorin	CCA 1856	VF/F	20	---
1246	Levon IV	Æ Pogh	CCA1999 ff	VF	60	70

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	D.M. Est.	D.M. Sold
1247	Guy	AR Takvorin	CCA 2028 ff	VF	50	160
1248		AR Takvorin	CCA 2029	VF/F	30	25
1249		AR Takvorin	CCA 2029	VF/F	30	25
1250		AR Takvorin	CCA 2064 ff	VF	25	55
1251		AR Takvorin	CCA 2064 ff	VF	25	20
1252	Gosdantin III	AR Takvorin	CCA 2064 ff	VF/F	20	---
1253		AR Takvorin	CCA 2066	VF/F	20	---
1254		AR Takvorin	CCA 2129 ff	VF	100	120
1255		AR Takvorin	CCA 2129 ff	VF	80	---
1256		AR Takvorin	CCA 2129 ff	VF	80	110
1257	Levon V	AR Takvorin	CCA2145	VF	100	---
1258		AR Billon	CCA 2241	VF	100	130
1259		Æ Pogh	CCA 2242	EF/VF	80	125
1260		Æ Pogh	CCA 2242	EF	80	125
1261		Æ Takvorin	CCA 2246	VF	100	100

ՄՈՒՆԶ ԶԵՆԹՐՈՒՄԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԱՃՈՒՐԴԸ 61

[Ամփոփում]

Հայկական դրամներու ժողովածոյ մը աճուրդային միջոցով վաճառուած է Գերմանիոյ Քոլոն քաղաքին մէջ 1987-ին, Մունզ Զենթրում թիւ 61 կատալոգին մէջ ցուցակագրուած են 97 խումբ դրամներ: Այս ժողովածոյին 91 խումբերը կը պատկանին Ռուբենեան Հարստութեան բոլոր թագաւորներուն: Արտաշէսեան Հարստութենէն ցուցակագրուած են չորս կտոր պղնձեայ դրամներ, որոնք կը պատկանին Տիգրան Մեծին:

Յատկանշական դրամներու շարքին կը պատկանին Լեոն Ա թագաւորի երկդրամներն ու կէս երկդրամները, մէկ աուիւծով օծման դրամը, Հեթում-Քայքոպատի և Հեթում-Քայխոսրովի երկլեզուեան դրամներ, Լեոն Բ-ի դրամներն ու կիսադրամներ, Կոստանդին Ա թագաւորի արծաթեայ դրամ մը, Գուիտոնի ու Կոստանդին Գ-ի և Լեոն բռնակալի թագուորիններ, Լեոն Ե-ի բիլլոն մը ու փող մը:

Լեոն Ա-ի երկդրամներն ու կէս երկդրամները, ընդհանուր առմամբ բարձր զնահատուեցան. սակայն Լեոնի մէկ աուիւծով օծման դրամը ափան վաճառուած՝ ԳՄ750 (Գերմանական Մարք): Ըստ վաճառքի ծախուած վերջնական գիններուն, Հեթում-Քայքոպատի երկլեզուեան դրամը բարձր զնահատուած է, ԳՄ1000: Իսկ Կոստանդին Ա թագաւորի արծաթեայ դրամը կը պատկանի շծախուած դրամներու շարքին:

Ե. Թ. Ներսիսեան

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԻ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՆԵՐԸ

Հայաստանի Պատմութեան Թանգարանի կազմաւորման, հիմնադրման, ինչպէս նաև հարստացման ճանապարհների մասին բազմիցս գրուել է:

Թանգարանի առաքելութիւնն է, ոչ միայն հաւաքել և պահպանել հայ ժողովրդի հոգևոր և նիւթական մշակոյթի իրերէն ապացոյցների նմուշներն, որոնց մանրակրկիտ ուսումնասիրութիւնները, մեծ կարևորութիւն ունեն հաստատելու հայ ժողովրդի դարաւոր գոյատեւման ընթացքում, մաքառումներով լի փաստերն, այն ներկայացնելով լայն հասարակութեանը:

Պատմութիւնից յայտնի է, որ Հայաստանը գտնուելով աշխարհակալ տէրութիւնների մեծ ճանապարհների խաչմերուկներում, օտար ներխուժողների կողմից բազմիցս ենթարկուել է նրանց աւերիչ արշաւանքներին և իր ճակատագրի բերումով քաղաքական, ընկերային անտեսական, ազգային կամ կրօնական, տարբեր պատճառներով, ստիպողաբար կամ կամովին հեռանալով հայրենիքից, սփռուել է աշխարհով մէկ, որը և կործանաբար է եղել, հայ ժողովրդի անկախութեան և ինքնուրոյն գոյատեւման համար¹:

Երկրորդ համաշխարհային պատերազմից յետոյ իրաւ հնարաւորութիւններ են ստեղծուել և կազմակերպուել է տարազրի հայերի համազգային վերադարձը հայրենիք — Սովետական Հայաստան²:

Հետազայում սփիւռքի, յարաբերութիւնների, կապերի ամրապնդմամբ տուն դարձի ճանապարհն են բռնում նաև, հայ ժողովրդի պատմութեանն առնչուող մշակութային գանձերը:

Հայաստանի Պատմութեան Թանգարանում այժմ գործում են հնագիտութեան, ազգագրութեան³, դրամագիտութեան, նոր և նորագոյն շրջանի պատմութեան բաժիններ, իրենց հարուստ պահոցներով (ֆոնդերով) և նրանց (առնչուող) ենթակայ բաժիններ և աշխատանոցներ (laboratory):

Պատմութեան Թանգարանն ունի նաև մասնագիտական հարուստ, բազմաձև զբոսանում-թեամբ գրադարան:

Բաժիններն ամէն տարի հարստանում են համապատասխան ցուցանմուշներով:

Դրամագիտութեան բաժնի հարստացման հիմնական աղբիւրներն են եղել և մնում են, նախ Հայաստանում անընդմէջ կատարուող պեղումների ընթացքում ի յայտ եկած առանձին դրամներն, դրամական գանձերն ու կնիքները: Ապա (սփիւռքի) արտերկրի գաղթօջախների մեր հայրենակիցներից ստացուած դրամների հաւաքածոներն, որոնք կեանքի ամենազօրաւին պայմաններում, մեծ գոհոյութիւնների գնով, հաւաքած, սերնդից-սերունդ փոխանցուած նիւթական մշակոյթի անգնահատելի արժէքներն են, և որոնք ևս մեծ կարևորութիւն են ներկայացնում, ոչ միայն Հայաստանի պատմութեան ուսումնասիրութեան այլ և հարևան պետու-

¹ Որի հետևանք է արտերկրում հայկական սփիւռքի ձևաւորումը:

² ՄՍՀՄ Գերագույն խորհրդի 1946 թ. Հոկտեմբերի 19-ի հրաժանագրով:

³ Մեծ ազգաբազմ Պրոֆ. Ստեփան Լիսիցեանի անուամբ:

թիւները հետ Հայաստանի ունեցած, քաղաքական, առևտրական և մշակութային յարաբերութիւններին և նրանց կենցաղի լուսարանման առումով:

Հայկական դրամագիտութեան ֆոնդերի հարստացման գործում մեծ ներդրումներ ունեն արտերկրի մեր բարեկամ մի շարք հնասէր դրամահաւաքներ⁴: Ստիպուած ենք այստեղ յիշատակելու նրանցից միայն մի քանիսի անունները:

Արմենակ Փոլադեան (կեսարացի, Բէյրութից) դեռևս 1947 թ. Հայաստանի Պատմութեան Թանգարանին, որպէս նուէր ուղարկել էր 13րդ դարի Կիլիկիայի Ռուբենեան թագաւորութեան շրջանից Լևոն Մեծագործի⁵ ինչպէս և Հեթում Ա. և Զարեկ թագուհու կողմից (1219-1252 թթ.) թողարկուած արծաթեայ, տարբեր արժէքի շէնքեր մեծարժէք դրամագիրտը (գանձ)⁶, (Նկար 1)

Նկար 1. Զախէն աջ, սփիւռքահայ մշակութային կապի կոմիտէին անձնօթ ներկայացուցիչ մը, Հենրի Սարգիսեան, Արմենակ Փոլադեան, Մ.-Լ. Կարապետեան

Դրամագիրտի հետ միասին Դրամագիտութեան բաժինն ստացաւ նաև դրամների գիտականօրէն որոշուած, և դասակարգուած, այն է պատկերատիպերի մանրամասն նկարագրութեամբ, խորագրերի ընթերցմամբ և հրատարակութեան համար անհրաժեշտ բոլոր տուեալներով ցուցակները⁷:

Այն Կիլիկիայի հայկական թագաւորութեան կողմից թողարկուած դրամներին առաջին «Գանձն» (ամփոփ դամագիրտ) էր, որ մուտք գործեց Հայաստանի Պատմութեան Թանգարան:

⁴ Նուիրատուների վերաբերեալ տեղեկութիւններ կարելի է ստանալ Թանգարանի մայր զոյքամատեաններից:

⁵ Լևոն Մեծագործը Կիլիկիայում 1187-1198 թթ. իշխել է որպէս Լևոն Բ. իշխան, իսկ 1198-1219 թթ. որպէս Կիլիկիայի Լևոն Ա. (Մեծ) օմեալ թագաւոր:

⁶ «Գանձը» գտնուլ էր Անտիոքից ոչ հեռու «Տափնէ» կոչուած վայրում: Ա. Փոլադեանի խնդրանքով «Գանձը» Թանգարանի մատենաներում զրանցուած է իր վաղամեծիկ քրոջ Վիկտորիայի անունով:

⁷ Ցուցակները կազմել էր դրամագէտ Պերն Կարապետեանը:

Յիշատակենք նաև, որ 1971 թ. Օգոստոսի 12-ին Ա. Փոլադեանը մի խումբ զբոսաշրջիկների հետ, այցելելով Հայաստան՝ Թանգարանի տնօրինությանն անձամբ յանձնեց հնամենի դրամների մի նոր հաւաքածոյ, թողարկուած իրանում հնագոյն պետութիւնների տարբեր ժամանակահատուածներում իշխող արքայատների — Աքեմենեանների՝ Դարեհի, պարթև Արշակունիների մ.թ.ա. 550-520 թ.թ. ընկած ժամանակահատուածում թողարկուած դրամական միաւորներից, ինչպէս և կիլիկիայի հայկական թագաւորութեան շրջանից մի փոքր հաւաքածոյ։ Հետագայում պարբերաբար հարստացնելով իր անուամբ զրանցուած դրամների մասնաբաժինները։

Մեծ նուիրատու դրամահաւաք Ա. Փոլադեանի մասին խօսելիս հնարաւոր չէ չյիշատակել ճանաչուած դրամագէտ դրամահաւաք Պերճ Կարապետեանի անունը, որն ոչ միայն «Տաֆնէ»ի դրամագիւտի առաջին գիտականօրէն ուսումնասիրողն և դասակարգողն ու հրատարակողն է եղել⁸ այլ և մեր Թանգարանի մեծագոյն նուիրատուներից մէկն է։

Դրամագէտ ու դրամահաւաք Պերճ Կարապետեանի անուան հետ է առնչուած նաև 1971 թ. մեծահարուստ բարերարներ Հայկ և Թորգոմ Ղազարոսեան եղբայրների կողմից նուիրաբերած, հայ ժողովրդի պատմութեանն անմիջականօրէն առնչուող, դրամների խիստ արժէքաւոր հաւաքածոն և 18րդ-19րդ դդ. վերաբերեալ կնիքների խումբը։ Որոնք մեծապէս համալրեցին դրամագիտութեան բաժնում պահուող համապատասխան նիւթերը։

Նկար 2. Զախէն աջ, անձանօթ զբոսաշրջիկ մը, Փառանձեմ Գալստեան, անձանօթ զբոսաշրջիկ մը, Մ.-Լ. Կարապետեան, անձանօթ զբոսաշրջիկ մը, Հենրի Սարգիսեան, ինչպէս Մուշեղեան

Դրամների հաւաքածոյում կային հռոմէական բիւզանդական կայսրերից, ինչպէս և արեւելքի միջնադարեան դրամների, տարբեր միաւորներ, որոնք արժէքաւոր աղբիւրներ են Մերձաւոր Արեւելքի ժողովրդների միջև եղած յարաբերութիւնների լուսարման համար։ Սակայն հաւաքածոյի ամենահարուստ բաժինն էր հայկական դրամախմբերը՝ Արտաշէսեան հարստութեան

⁸ Պերճ Կարապետեան — «Տաֆնէ»ի դրամագիւտը, Հասկ Հայագիտական Տրեզիրը, Անթիլիաս, Լիւսեան, 1950 թ., էջ 16-21։

առաւել Կիլիկիայի հայկական պետականութեան սկսած իշխանական շրջանից⁹ և գրեթէ բոլոր օժեալ թագաւորներին կողմից թողարկուած արծաթեայ և պղնձեայ միաւորներին հարուստ ժողովրդեմ որը մանրամասն ուսումնասիրուած և դասակարգուած էին յատուկ ցուցակներում¹⁰,

Թանգարանի Դրամագիտութեան բաժինը, 1960 թ. Նիւ Եորքից Փառանձեմ և Գեղամ Գալաճեան ընտանիքից, որպէս նուէր, ստացաւ տարբեր երկրների տարբեր ժամանակներում թողարկուած մետաղադրամների մի հարուստ և արժէքաւոր հաւաքածոյ, որում առանձնակի հետաքրքրութիւն էր ներկայացնում Մոփթի և Կոմագենէի միացեալ պետութեան մ-թ. 3րդ դարի թագաւոր Գսեղբաքսի պղնձեայ դրամը (Նկար 2)

Հաւաքածոյի հիմնական, ամենամեծ բաժինը Կիլիկիայում հայկական Ռուբենեան թագաւորութեան կողմից թողարկուած տարբեր մետաղներից և տարբեր արժէքների դրամներ էին, որոնք մեծ չափով համալրեցին, այդ ժամանակ բաժնում պահուող ամենասակաւթիւ, Կիլիկիայի հայկական թագաւորութեան մեր ունեցած դրամախմբերը: Հաւաքածոյի մուտքը Թանգարան խիստ յուզիչ էր այն առումով, որ Գալաճեան ամուսինները հաւաքածոյին կից գրութեանը խնդրել էին ժողովածուն Թանգարանում գրանցել ի յիշատակ իրենց միակ որդու Տիրանի անունով, որ գոհունակ էր երկրորդ համաշխարհային պատերազմում¹¹:

Սփիւռքահայութեան հետ մշակութային կապերի կոմիտէի միջոցով, մի խումբ գրասալիկներին հետ 1967 թ. Փառանձեմ Գալաճեանն այցելելով Հայաստանի Պատմութեան Թանգարան անձամբ Դրամագիտութեան բաժնին նուիրեց տարբեր դրամներին մի նոր հաւաքածոյ, որը գրանցուեց իր և Գեղամ Գալաճեանի անուններով: Որով համալրուեց իրենց հաւաքածոները դրամախմբերը:

Հայաստանի Պատմութեան Թանգարանի յատկապէս Դրամագիտութեան բաժնի մեծագոյն բարեկամներից էր Նիւ Եորքբանակ, քիմիական գիտութիւնների դոկտոր — պրոֆեսոր, դրամագիտութեան ասպրնդգում միջազգային ճանաչման արժանացած, դրամագիտական արժէքաւոր, մեծածաւալ աշխատութիւնների և բազմաթիւ յօդուածների հեղինակ Զարեհ Պտուկեանը¹²,

Զ. Պտուկեանը իւր հիմնական մասնագիտութեանը (քիմիային) զուգահեռ ամենայն սիրով և պատասխանատուութեամբ, զբաղւում էր դրամագիտութեամբ:

Ալեքսիսի բոլոր ծայրերից հաւաքելով Հայաստանի բազմադարեան պատմութեանն առնչուող ոչ միայն հայկական այլ և օտար պետութիւնների¹³, ինչպէս հռոմէական կայսրութեան, իրանի պարթեական, իւլիանական և այլ պետութիւնների դրամներ, որոնք լի են աղբիւրագիտական հարուստ տուեալներով, հին և միջնադարեան պատմութեան զանազան հարցերի պարզաբանման համար և մինչ այդ չհրատարակուած տարբեր մետաղադրամներից թողարկուած դրամները, որոնք բազմակողմանի մանրակրկիտ մասնագիտորէն ուսումնասիրելուց յետոյ,

⁹ Իշխանական շրջանից կան 2 պղնձ դրամներ, որոնք պատկանել են իշխան Ռուբէն Բ. (1175-1187 թթ.) և Նրա յաջորդ Լեոն Բ. (1187-1198 թթ.) որոնք խիստ հազուադէպ դրամներ են:

¹⁰ Հայկ և Թորգոմ Հաղարոսեան եղբայրների նուիրարեւած դրամների հաւաքածոն Պրեմ Կարապետեանի սեփականութիւնն էր: Ժողովածոյի դասակարգուած ցուցակները նա Թանգարան էր ուղարկել չէր: Իրաւաբան (այդ ժամանակ) տնօրէն հնգէտ Պրոֆ. Դոկտ. Բ. Պիտրոյովսկու և Նրա տիկնոջ ծոյնպէս հնգէտ Հուսիսիէլ Զանգիւղեանի միջոցով, երբ Նրանք Լիբանանում հանդիպել էին Պ. Կարապետեանի հետ, միաժամանակ յայտնելով, որ ստիպուած էր վաճառելու հաւաքածոն: Հաւատարմացնելով, որ այն կը վաճառի միայն Նրան, ով զննուց յետոյ հաւաքածոն կը նուիրի Հայաստանի Պատմութեան Թանգարանին: Երախտագրութեամբ մեք Նրանց իրենց խոստումը պահելու համար:

¹¹ Թանգարանի բոլոր գոյգաժամտաններում այդ հաւաքածոն գրանցուեց և Տիրան Գալաճեանի անունով:

¹² Զ. Պտուկեանը ծնուել է Սեբաստիայում 11 Յունիս 1912 թ. Գերսեան 25 տարեկան հասակում Մոնրէալի համալսարանն աւարտելով ստացել է քիմիկոս — ինժեների կոչում, ապա տեղագիտութեամբ ԱՄՆ, Կոլումբիայի համալսարանն աւարտելով արժանացել է Ազիւնկա դոկտորի և պրոֆեսորի աստիճանին:

¹³ Իւրաքանչիւր դրամախմբից հնարաւորինս կազմելով ժողովածուն նուիրարեւել է Հայաստանի Պատմութեան Թանգարանի Դրամագիտութեան բաժնին:

Հրատարակելով այն, ներկայացրել է մասնագետ հասարակության դատին: 1962 թ. Նու Երբում անգլերենով, ապա 1963 թ. Վիեննայում հայերեն թարգմանության հրատարակության Դոկտ. Պրոֆ. Զ. Պետկեանի կիրիկեան Հայաստանի դրամները դասական աշխատությունը: Գրքում ընդգրկված էին աշխարհի ինչպես պետական հաստատություններում, խոշոր թանգարաններում, նոյնպես և ամենայայնույն անհատական մասնաւոր հաւաքածոներում պահպանված և մինչ այդ Հրատարակված, տարբեր մետաղներից թողարկված աւելի քան 12000 հայկական Կիրիկիոյ դրամներ:

Պրոֆ. Զ. Պետկեանը որոշակիորեն դասակարգել է, նաև աւելի վաղ Արտաշեսյանների շրջանից Տիգրան Գ., Տիգրան Դ. և Երատո, Տիգրան Ե-ի դրամները, քննության համար պարզելով նրանց հետ առնչուող խնդիրները, կազմել է Արտաշեսյան արքայատան ցանկը:

Առանձին աշխատություններ է նույնիսկ հոմեոգան դրամներին և չքաղրամներին այն խմբերին, որոնք առնչուում են Հայաստանի պատմությանը, արտայայտելով հայ-հուռնական քաղաքական, ինչպես և տնտեսական կապերը:

Գրքերի հրատարակության մեծացնելով ծանոթությունը և հետաքրքրությունը, հայկական դրամներին նկատմամբ, այն արժանացնելով աւելի մեծ ուշադրության, մասամբ և փրկելով կորստից — վերածովման կամ զարդերի վերածելու վտանքից:

Դոկտ. Պրոֆ. Զ. Պետկեանը Հայաստան, ինչպես և Պատմության Թանգարան է այցելել երկու անգամ:

Առաջին անգամ 1963 թ. ամռանը, որը զուգահեռակապեց Հայաստանի միջնադարյան մայրաքաղաք Դուռնում ամենամեայ հնագիտական պեղումներին հերթական շրջանին: (Նկար 3)

Հայաստանի Պատմության Թանգարանի տնօրէն պատմական գիտությունների դոկտոր պրոֆեսոր Հնագետ, վիճակագրագետ Կ. Գ. Ղաֆազարեանի գլխավորությամբ, արշաւախումբը կազմուած Թանգարանի Հնագիտության և Դրամագիտության¹⁴ բաժիններին մասնագետ աշխատակիցներից մէկնելու էինք Դուռն պեղումներին:

Դրամագիտության բաժնից Դուռնի պեղումներին մասնակցում էինք բաժնի վարիչ իմ Մուշեղեանը¹⁵ և ես¹⁶:

Մեծ դրամագետ Պրն. Զ. Պետկեանի առաջին այցելությունը զուգահեռակապեց արշաւախումբի Դուռն մեկնելու հետ: Ընդունելով Թանգարանի տնօրէն Դոկտ. Պրոֆ. Ղաֆազարեանի հրաւերը, Պրն. Զ. Պետկեանը արշաւախումբի հետ, մեկնեցինք Դուռն:

Ուզում եմ չեւտել, որ առաջին անգամն էր, որ արտերկրից (ԱՄՆ-ից) հայկական դրամներին մեծահամբաւ մասնագետը հիւրընկալուած էր Դուռնում:

Պրն. Կ. Գ. Ղաֆազարեանն ամենայն մանրամասնությամբ Պրն. դրամագետին ծանոթացրեց Դուռնի հիմնադրման պատմությունը, պեղումներին ընթացքին և ձեռք բերուած արդիւնքներին:

¹⁴ Հայաստանի Պատմության Թանգարանի հիմնադրման օրից սկսեալ դրամագիտության առնչուող բոլոր նիւթերն, ինչպէս դրամները, մեդալները, կնիքները, նամականիշները և այլ նիւթերը, ուսումնասիրելով Թանգարան մասն էին կազմում հնագիտության բաժնի: 1955 թ. Թանգարանում ձևաւորուեց առանձին Դրամագիտության բաժնի և յիշեալ նիւթերը առանձնացուեցին և տեղափոխուեցին այնտեղ:

¹⁵ իմ Մուշեղեանը 1955 թ. Թանգարանում ընդունուեց աշխատելի, որպէս Դրամագիտության բաժնի վարիչ:

¹⁶ Երեսնի Պետական Համալսարանի Պատմության Ֆակուլտետը (բաժին) աւարտեցի 1946 թ. և նոյն թուականին աշխատանքի ընդունուեցի Հայաստանի Պատմության Թանգարանի Հնագիտության բաժնում ինչպէս և նոյն թուականից մասնակցել եմ Հայաստանի միջնադարեան մայրաքաղաք Դուռնի պեղումներին: 1959 թ. ինձ տեղափոխել են Դրամագիտության բաժնի որպէս աւագ ֆոնդապահ (բաժնի բոլոր նիւթերի գրանցման և պահպանության պատասխանատու): Սխառմանակ չարուակել եմ մասնակցել Դուռնում ամենամեայ հնագիտական պեղումներին:

Այն է յայտնաբերուած Ժամանակի բարձրարուեստ արտադրանքի նմուշներին, ինչպէս և դրամներին, որոնք լրիւ հնարաւորութիւն են ստեղծում ամբողջական պատկերացումներ կազմելու միջնադարեան Հայաստանին բնորոշ յատկանիշներին, տնտեսութեան զարգացման, նոյնպէս և առևտրական յարաբերութիւններին վերաբերեալ հարևան պետութիւններին հետ:

Նկար 3. Դուին 1963. Զաչէն աջ, Զարեհ Պտուկեան, Ս. Մազաչեան, Մ.-Լ. Կարապետեան, Կ. Գ. Ղաֆազարեան, երկու անձանց հնագիտութիւններ

Ծանօթութիւնն արշաւախմբի անձնակազմի հետ աւարտուեց պեղումներին վայրում լուսանկարուելով և հիւրասիրութեամբ:

Երեկոյեան մեծանուն դրամագէտ Դուին Պրոֆ. Զ. Պտուկեանը վերադարձաւ Երևան:

Քիմիական գիտութիւններին դոկտոր-պրոֆեսոր հայկական դրամների մեծ մասնագէտ Պրն. Զ. Պտուկեանի երկրորդ այցելութիւնը Հայաստան տեղի է ունեցել 1979 թ.- (Նկար 4)

Թանգարանի Դրամագիտութեան բաժնի աշխատակիցներով նրան դիմաւորեցինք, որպէս հին ծանօթներ և լաւ բարեկամներ:

Երկրորդ այցելութեան ընթացքում Հայաստանի յուշարձաններին հետ նրան ծանօթացնելու պարտականութիւնն իր վրայ էր վերցրել Դրամագիտութեան բաժնի վարիչ խաչիկ Մուշեղեանը:

Յաջորդ օրը առաւօտեան հաւաքուելով Թանգարանում, մեզ տրամադրուած մեքենայով մեկնեցինք Աշտարակի չրջան, ուր պահպանուել են դեռևս վաղ միջնադարեան, ինչպէս Երդ-Ղոզ դղ. ճարտարապետական մեծարժէք յուշարձաններ: Ինչպէս Միջնադար Ատուածաձին Երդ դղ. կառուցուած եռանաւ լաղիլիկ եկեղեցին, կամ 7րդ դարի գմբեթաւոր Ս. Կարմրաւոր եկեղեցին, որի ներսում մինչև օրս պահպանուած են որմնանկարների հետքեր: Պահպանուած է նաև առաջին կղմ ինքրածածկ տանիքը և ունի շինարարութեան վերաբերեալ արձանագրութիւն:

Աշտարակի չրջանում է պահպանուած նաև Արշակունեաց թագաւորների դամբարանը:

Ապա այցեւեցինք նաև Գասախ գետի ափին Օհանաւան գիւղում պահպանուած Երդ-13րդ դղ. յուշարձան եկեղեցական համալիրը:

Նկար 4. 1979 կարմրաուր, Աչտարակ. Ջախէն, Մ.-Լ. Կարապետեան,
Ջարեհ Պտուկեան, Ս. Ոսկանեան, Խաչատուր Մուշեղեան

Բոյսը եկեղեցիները հարուստ են և կառուցողական արձանագրութիւններով: Օհանավանքը յայտնի է և որպէս գրչութեան կենտրոն:

Յանկանում եմ յիշատակել որ հայ մեծանուն դրամագէտ Դոկտ. Պրոֆ. Զ. Պտուկեանի երկրորդ այցելութիւնն Երևան — Թանգարան, ինձ համար եղաւ շատ կարեւոր, գրեթէ բախտորոշ:

Կիլիկիայի Թորոս Ա. իշխանի մէկ հատ պղնձեայ դրամի վերաբերել¹⁷, վաղուց պատրաստել էի մի փոքրիկ յօդուած, բայց չէի կարողանում հրատարակել:

Պրոֆ. Զ. Պտուկեանի տուած երկտող դրական կարծիքով յօդուածի հրատարակման անհրաժեշտութեան մասին օգնեցին, այն հրատարակելուն:

Ես էլ վերջնականապէս նուիրւեցի Կիլիկիայի թագաւորութեան կողմից թողարկուած դրամների ուսումնասիրութեան գործին:

Մ.-Լ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ

Հայաստանի Պատմութեան Թանգարանի, Դրամագիտութեան Բաժնի աւագ աշխատակից (նախկինում)

¹⁷ Դրամը ռուս գրամահաւաք Զուբովի հաւաքածոյից է և պահուած է Մոսկուայի Պատմութեան Պետական Թանգարանում:

Letters

ARMENIAN NUMISMATIC SOCIETY

Phone: 562-695-0380 - e-mail: ArmNumSoc@aol.com

**8511 Beverly Park Place
Pico Rivera, CA 90660-1920, U.S.A.**

January 20, 2009

Mr. Stephen Lazarian, President
Armenian Relief & Development Assn.
Armenian Gospel Mission, Inc.
P. O. Box 5727
Pasadena, CA 91117

Dear Mr. Lazarian:

Below is a detailed list of books to be shipped to the HISTORY MUSEUM OF ARMENIA, Yerevan.

- Box 1 Contents: *Catalogue of Armenian Collected by Y. T. Nercessian*, 12 copies; Stephen Album and Spartan sale catalogues.
- Box 2 Contents: *Catalogue of Armenian Collected by Y. T. Nercessian*, 14 copies.
- Box 3 Contents: *Armenian Numismatic Studies II*, 8 copies; *Armenian Numismatic Journal*, 2008, 15.
- Box 4 Contents: *Armenian Numismatic Studies II*, 12 copies.
- Box 5 Contents: *Armenian Numismatic Studies II*, 12 copies.
- Box 6 Contents: *Armenian Numismatic Studies II*, 12 copies.
- Box 7 Contents: *Armenian Numismatic Studies II*, 12 copies.
- Box 8 Contents: *Armenian Numismatic Studies II*, 12 copies.
- Box 9 Contents: *Armenian Numismatic Studies II*, 12 copies.
- Box 10 Contents: *Armenian Numismatic Studies II*, 12 copies.
- Box 11 Contents: *Armenian Numismatic Studies II*, 12 copies.
- Box 12 Contents: *Armenian Numismatic Studies II*, 12 copies.

Sincerely yours,

Y. T. Nercessian,
Secretary

Letters

ARMENIAN NUMISMATIC SOCIETY
Phone 562-695-0380, e-mail ArmNumSoc@aol.com
8511 Beverly Park Place
Pico Rivera, CA 90660-1920, U.S.A.

January 20, 2009

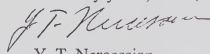
Mr. Stephen Lazarian, President
Armenian Relief & Development Assn.
Armenian Gospel Mission, Inc.
P. O. Box 5727
Pasadena, CA 91117

Dear Mr. Lazarian:

Below is the information you requested about the books and numismatic literature to be shipped to the HISTORY MUSEUM OF ARMENIA, Yerevan.

The person to be contacted in the Museum is Mr. Ruben Vardanyan (Curator) or Armine Zohrabian (Numismatist) on 582-721 (or mobile phone 091 557 359). If you cannot establish communication on this line you can try Ms. Anelka Grigorian (Museum President) or Iveta Mkrtchian (Vice President) on 582-761.

Sincerely yours,

Y. T. Nercessian,
Secretary

**NUMISMATIC BOOKS AND LITERATURE DONATED TO
STATE HISTORY MUSEUM OF ARMENIA**

Box	Dimensions (DxWxH)	Weight	Value
1	9 3/4"x13"x12 1/2"	38 lbs	\$1000
2	9 3/4"x13"x12 1/2"	38 lbs	\$1050
3	9 3/4"x13"x12 3/4"	36 lbs	\$1000
4	9 3/4"x13"x11 3/4"	36 lbs	\$0600
5	9 3/4"x13"x11 3/4"	36 lbs	\$0600
6	9 3/4"x13"x11 3/4"	36 lbs	\$0600
7	9 3/4"x13"x11 3/4"	36 lbs	\$0600
8	9 3/4"x13"x11 3/4"	36 lbs	\$0600
9	9 3/4"x13"x11 3/4"	36 lbs	\$0600
10	9 3/4"x13"x11 3/4"	36 lbs	\$0600
11	9 3/4"x13"x11 3/4"	36 lbs	\$0600
12	9 3/4"x13"x11 3/4"	36 lbs	\$0600
Total	Less than 12 cu. ft.	436lbs	\$8450

ARMENIAN NUMISMATIC SOCIETY

Phone: 562-695-0380 - e-mail: ArmNumSoc@aol.com

8511 Beverly Park Place
Pico Rivera, CA 90660-1920, U.S.A.

Յունուար 20, 2009

Տիար Բուբէն Վարդանեան, Վարկչ
Դրամագիտութիւն Բաժին
Հայաստանի Պատմութեան Թանգարան
Երևան

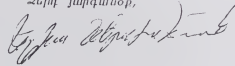
Յարգելի Պրն. Վարդանեան,

Պարոն Հսկարեանի հիմնադրվելիք տասներկու տուփ գիրք, որ Ձեզի ուղարկեն ծովափն ճամբով: Աստեր ոչ նախորդ ներու են կրնար բաշխել Հայաստանի գրադարաններու և ինչպէս որ յարմար կը նկատէք:

- Տուփ 1 Բովանդ. Catalogue of Armenian Collected by Y. T. Nercessian, 12 օրինակ; Stephen Album and Spartan sale catalogues.
Տուփ 2 Բովանդ. Catalogue of Armenian Collected by Y. T. Nercessian, 14 օրինակ.
Տուփ 3 Բովանդ. Armenian Numismatic Studies II, 8 օրինակ; Armenian Numismatic Journal, 2008, 15 օրինակ.
Տուփ 4 Բովանդ. Armenian Numismatic Studies II, 12 օրինակ.
Տուփ 5 Բովանդ. Armenian Numismatic Studies II, 12 օրինակ.
Տուփ 6 Բովանդ. Armenian Numismatic Studies II, 12 օրինակ.
Տուփ 7 Բովանդ. Armenian Numismatic Studies II, 12 օրինակ.
Տուփ 8 Բովանդ. Armenian Numismatic Studies II, 12 օրինակ.
Տուփ 9 Բովանդ. Armenian Numismatic Studies II, 12 օրինակ.
Տուփ 10 Բովանդ. Armenian Numismatic Studies II, 12 օրինակ.
Տուփ 11 Բովանդ. Armenian Numismatic Studies II, 12 օրինակ.
Տուփ 12 Բովանդ. Armenian Numismatic Studies II, 12 օրինակ.

Ողջոյններն հաղորդեցէք Դրամագիտութիւն Բաժնի մէջ աշխատող հայ դրամագէտներուն:

Ձերոյ յարգանքօր,

Ե. Թ. Ներսէսեան

A QUESTIONABLE HERACLES-REVERSE SILVER OF TIGRANES THE GREAT

A hitherto unknown silver “coin” bearing the portrait of King Tigranes the Great muled with the standing figure of Heracles on the reverse recently came to light in an internet offering. Since no genuine or counterfeit silver coin with this combination of types has been described heretofore,¹ this brief preliminary report, pending examination of an actual specimen, appears justified.

This item, described as a “High grade rare silver Greek coin,” was listed for sale on the internet auction site eBay in late 2008 by seller “maygo_3,” located in Akkar, a town in extreme northern Lebanon. The sale closed on December 29, 2008, and the item went to an unknown bidder for a final sale price of only US \$56 (plus shipping). Both faces of this curious item were illustrated in the listing and it was added that it was “part of a rare collection.” The listing did not provide any additional information or numismatic data. There was no mention of the name of the ruler depicted or his country. Metrological data such as the diameter, weight, and die axis were absent.² Nevertheless, as a service to precise numismatic science, I believe this piece deserves to be reported and discussed, and its questionable status underscored, until such time as an example becomes available for direct study.

Fig. 1. Counterfeit silver coin of Tigranes with Heracles reverse

Obverse: Bust of King Tigranes facing right, wearing a tiara with five peaks. The ear is covered with a lappet and the neck is draped with a fanion. Decorative details on the tiara are not distinct. Border of pellets.

Reverse: Standing naked figure of bearded Heracles with head facing left, left hand leaning on a club and a lion skin hanging from the right hand. The back of Heracles is visible to the viewer. A two-line legend reading downward [ ]ΑΣΙΑΕΩ... / ...ΙΓΓΑΝ... is present to left. Although some markings are present in the right field near the head and shoulder, they cannot be clearly

¹ Paul Z. Bedoukian, *Coinage of the Artaxiads of Armenia* (London: Royal Numismatic Society, 1978), pp. 47-61; Y. T. Nercessian, *Armenian Coins and their Values* (Los Angeles: Armenian Numismatic Society, 1995), pp. 58-61; Y. T. Nercessian, *Silver Coinage of the Artaxiad Dynasty of Armenia* (Los Angeles: Armenian Numismatic Society, 2006), pp. 26-108.

² The absence of this basic information is an indication that the seller is either poorly informed or intentionally deceptive. As I have noted previously (“Two Counterfeit Trams from eBay and other Pitfalls of the Internet,” *Armenian Numismatic Journal*, Vol. 33, No. 3 (September 2007), pp. 61-64), buyers should exercise great caution when considering ancient coins offered for sale on the internet.

read as a monogram, legend or even part of a legend. An indistinct monogram in the left field can be seen near the head of Heracles.

Fabric: The internet listing stated that the item was silver but did not offer any metrological data. From the photograph, it can be seen that it is nearly perfectly circular and apparently has smooth edges, with no evidence of irregularities along the edge. Careful study of the photographs reveals that the die axis is probably 10 h. These facts need to be confirmed by direct examination. Ex eBay 120353717951.

Based on the published numismatic reference works cited above, this enigmatic piece has no known parallel in the silver coinage of the Armenian Artaxiad dynasty. All genuine silver coins of Tigranes, whether struck at Antioch or Artaxata, show the seated figure of Tyche facing right. Without exception, standing Heracles coins of Tigranes are struck in bronze and have a three-line "King of Kings" legend. These facts in and of themselves compel the careful numismatist to place the new piece into the questionable category. Also troubling are the rather too circular shape, the unclear or garbled reverse field monograms, and the lack of a distinct legend on the right reverse.

Several types of counterfeit silver tetradrachms³ and drachms⁴ of Tigranes the Great, all of which possess the Tyche reverse, have been previously published. None of these counterfeits, however, use the Heracles reverse which is seen on this example. In the opinion of this writer, the piece under discussion seems to be a new variety of counterfeit or fantasy⁵ with drachm dimensions, possibly fashioned using a genuine Heracles bronze coin as a model.⁶

Shortly after preparing this article I became aware of the existence of at least three suspicious base metal coins with virtually identical obverse and reverse types, all made of bronze or some other dark alloy. One of these is illustrated on the Forum Ancient Coins website⁷ under the heading "Dr. Ilya Prokopov's Fake Ancient Coin Reports. This piece is described as a "Seleukid, Tigranes II of Armenia Bronze AE 19" (a 19mm diameter bronze) that was offered for sale on eBay in June of 2005. Thanks to the courtesy of a fellow collector, I have studied illustrations of two other examples. Despite slight variations in the positioning of the king's portrait on the metal flan, and allowances for corrosion and patina, all three bronzes share similar diagnostics with the silver: the obverse portraits are nearly identical, and a wavy line is visible on the right reverse where one might ordinarily expect to see Greek lettering. It seems reasonable to conclude that we are dealing with a family of recently-made counterfeits, now in silver as well as bronze, all manufactured using a single mold.

I am anxious to examine an actual specimen of the curiosity illustrated here, and would welcome communication from any reader who is willing to loan one for study so that a final determination can be made.

L. A. SARYAN, Ph.D.

³ L. A. Saryan, "Counterfeit Coins of Tigranes the Great from Baalbek," *Armenian Numismatic Journal*, Vol. 34, No. 2 (June 2008), pp. 37-39. Nercessian, *Silver ...*, pp. 103-106.

⁴ L. A. Saryan and M. Panossian, "A Drachm Forgery of Tigranes the Great," *Armenian Numismatic Journal*, Vol. 24, No. 4 (December 1998), pp. 49-50. Nercessian, *Silver ...*, pp. 106-108.

⁵ I consider it very suggestive that this particular piece was placed on the market by a dealer in Lebanon. In 2008, during a visit to the ancient site of Baalbek in Lebanon's Bekaa Valley, I was shown two Tigranes counterfeit tetradrachms (one an attractive silver of a previously published variety, and the other a crude base metal imitation) and purchased the latter. See my article cited above in footnote 3.

⁶ Possibly a nice example of Bedoukian CAA 99 or 101 was used for this purpose.

⁷ See <http://www.forumancientcoins.com/fakes/displayimage.php?album=search&cat=0&pos=33>, accessed January 29, 2009.

ARMENIAN NUMISMATIC SOCIETY

Phone: 562-695-0380, e-mail: ArmNumSoc@aol.com

Mr. W. Gewenian, Treasurer

8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, USA

Armenian Numismatic Society Publications

	PRICE	Member Price
SP1. Bedoukian, Paul Z. <i>Selected Numismatic Studies [I]</i> . 1981, xxxvi, 570 pp., 72 pls., clothbound (For Vol. II see SP10). US shipping \$6.....	\$35.00	\$28.00
SP2. Nercessian, Y. T. <i>Attribution and Dating of Armenian Bilingual Trans.</i> 1983, 36 pp., 12 pls., card covers. US shipping \$3.00.....	6.75	5.40
SP3. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Numismatic Bibliography and Literature</i> . 1984, 729 pp., clothbound. US shipping \$6.....	50.00	40.00
SP4. Bedoukian, Paul Z. <i>Coinage of the Armenian Kingdoms of Sophene and Commagene</i> . 1985, 37 pp., 2 pls., card covers. US shipping \$3.00.....	6.00	4.80
SP5. Bedoukian, Paul Z. <i>Armenian Coin Hoards</i> . 1987, 64 pp., 6 pls., card covers. US shipping \$3.....	8.00	6.40
SP6. Nercessian, Y. T. <i>Bank Notes of Armenia</i> . 1988, 224 pp., 192 pls., clothbound. US shipping \$5.....	30.00	24.00
SP7. Bedoukian, Paul Z. <i>A Hoard of Copper Coins of Tigranes the Great and a Hoard of Artaxiad Coins</i> . 1991, 30 pp., 2 pls., card covers. US shipping \$3.00.....	5.50	4.40
SP8. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Coins and Their Values</i> . 1995, 256 pp., 48 pls., cloth/bound OUT of PRINT, author's copy for sale US shipping \$6 .....Net	*50.00	*50.00
SP9. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Numismatic Studies [II]</i> . 2000, viii, 678 pp., 96 pls., clothbound (For Vol. II see SP15). US shipping \$8.....	75.00	60.00
SP10. Bedoukian, Paul Z. <i>Selected Numismatic Studies II</i> . 2003, viii, 376 pp., 61 pls., clothbound (for Vol. I see SP1). US shipping \$6.....	57.00	45.60
SP11. Nercessian, Y. T. <i>Silver Coinage of the Artaxiad Dynasty of Armenia</i> , 2006, x, 212 pp., 96 pls., clothbound. US shipping \$6.....	60.00	48.00
SP12. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Coin Auctions</i> , 2006, vi, 118 pp., 8½x11" format, card covers (short run, 100 copies, discounted net price to all parties). US shipping \$6.....	*16.00	*16.00
SP13. Nercessian, Y. T. <i>Metrology of Cilician Armenian Coinage</i> , 2007, xiv, 161 pp., 8½x11" format, card covers (short run, discounted net price to all parties). US shipping \$6.....Net	*35.00	*35.00
SP14. Nercessian, Y. T. <i>Catalogue of Armenian Coins Collected by Y. T. Nercessian</i> , 2008, lviii, 387 pp., 128 pls., clothbound, (short run, discounted price to all parties). US shipping \$7.....Net	*75.00	*75.00
SP15. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Numismatic Studies II</i> . 2009, xii, 580 pp., 60 pls., clothbound (For Vol. I see SP9). US shipping \$7.....	50.00	40.00
ANJ4. <i>Essays on Armenian Numismatics in Memory of Father Clement Sibilian on the Centennial of His Death</i> , <i>Armenian Numismatic Journal</i> , Series I, Vol. IV (1978), 167 pp., XXI pls., card covers. US shipping \$6.....	30.00	24.00
ANJ15. <i>Studies in Honor of Dr. Paul Z. Bedoukian</i> , <i>Armenian Numismatic Journal</i> , Series I, Vol. XV (1989), 192 pp, illus., card covers. US shipping \$6.....	30.00	24.00
Armenian Numismatic Journal		
--Volumes I (1975)	5.00	4.00
--Volumes II, III, V to XIV, XVI, XVII	8.00	6.40
--Volumes XVIII (1992), XIX (93), XX (94), XXI (95).....	10.00	8.00
--Volumes XXII (1996), XXIII (97), XXIV (98), XXV (99).....	25.00	20.00
--Volumes XXVI (2000), XXVII (01), XXVIII (02), XXIX (03), XXX (04).....	30.00	24.00
--Volumes I (1975) to XXX (2004), thirty volumes, unbound (US Shipping, Ins. \$16.00).....	467.00	373.60
--Volumes I-V (1975-1979), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....	102.50	82.00
--Volumes VI-X (1980-1984), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....	76.00	60.80
--Volumes XI-XV (1985-1989), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....	107.50	86.00
--Volumes XVI-XX (1990-1994), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....	82.00	65.60
--Volumes XXI-XXV (1995-1999), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....	146.00	116.80
--Volumes XXVI-XXX (2000-2004), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....	186.00	148.80
--Volumes I (1975) to XXX (2004), thirty volumes, cloth bound (US Ship, Ins. \$20.00).....	700.00	560.00
--Volumes 1 (2005) to 3 (2007), Series II	30.00	24.00
--Volumes 4 (2008), Series II	40.00	32.00

SUPERSEDES ALL PREVIOUS LISTS

US shipping cost, add \$2 for each additional title (\$4 for bound journals). PREPAYMENT REQUIRED. California residents please add appropriate sales tax. *Offered at reduced price to all parties.

June 2009

ARMENIAN NUMISMATIC SOCIETY

Phone: 562-695-0380, e-mail: ArmNumSoc@aol.com

Mr. W. Gewenian, Treasurer

8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, USA

Bedoukian Publications	PRICE	Member Price
B1. Bedoukian, Paul Z., <i>Coinage of the Artaxiads of Armenia</i> . London: Royal Numismatic Society, <i>Special Publication</i> , No. 10, 1978, 81 pp., 8 pls., clothbound. US shipping \$5.....	30.00	\$24.00
B2. Bedoukian, Paul Z., <i>Coinage of Cilician Armenia</i> . Danbury, CT: 1979, xxxie, 494 pp., 12 pls., clothbound. US shipping \$5.....	45.00	36.00
B2S. Bedoukian, Paul Z., <i>Coinage of Cilician Armenia</i> . New York: American Numismatic Society, <i>Numismatic Notes and Monographs</i> , No. 147, 1962, xxxi, 494 pp., 48 pls., 1 map, plus blank sheet inserts in the corpus next to every other sheet (total close to 150 sheets), so that the owner can record his unpublished coin varieties. Specially prepared and clothbound for the author. One of a kind book. US shipping \$7.....	150.00	120.00
B3. Bedoukian, Paul Z., <i>Armenian Coins and Medals: An Exhibition from the Collection of Dr. Paul Z. Bedoukian – Յուգահանդէս Տր. Զարեհ Պողոսեանի հաւաքածոյէն</i> . New York: Museum of the Diocese of the Armenian Church of America, 1971, [24 pp.], bilingual, illus. in black and white, 8.5"x7", card covers. US shipping \$3.00.....	*2.00	*2.00
B4. Bedoukian, Paul Z., <i>An Exhibition of Early Printings 1512-1700, from the Collection of Dr. Paul Z. Bedoukian – Յուգահանդէս հայերէն հնադարի գրքերու Տրք. Զարեհ Պողոսեանի հաւաքածոյէն</i> . New York: Armenian Museum of the Diocese of the Armenian Church of America, 1975, [24 pp.], bilingual, illus. in black and white, 8.5"x7", card covers. US shipping \$3.00.....	*2.00	*2.00
B5. Bedoukian, Paul Z., <i>Thirty Centuries of Armenian Metal Art: An Exhibition from the Collection of Dr. Paul Z. Bedoukian – Երեսուն դարու հայ արուեստ մետաղի. Յուգահանդէս Տր. Փղ Զ. Պողոսեանի հաւաքածոյէն</i> . New York: AGBU Gallery, 1978, [24 pp.], bilingual, illus. in black and white, 8.5"x7", card covers. US shipping \$3.00...	*2.00	*2.00
B6. Bedoukian, Paul Z., <i>Armenian Woven Art: An Exhibition from the Collection of Dr. Paul Z. Bedoukian – Հայ հիւստածեղենի արուեստ. Յուգահանդէս Տրք. Փղ Զ. Պողոսեանի հաւաքածոյէն</i> . New York: AGBU Gallery, 1980, [24 pp.], bilingual, illus. in COLOR, 8.5"x7", card covers. US shipping \$3.00.....	*5.00	*5.00
B7. Bedoukian, Paul Z., <i>Armenian Ceramic Art: An Exhibition from the Collections of Tina & Haroutune Hazarian, Dr. Paul Z. Bedoukian – Հայ յախճապակիի արուեստ. Յուգահանդէս Արթինա եւ Թարուսին Հապարեանի եւ Տրք. Փղ Զ. Պողոսեանի հաւաքածոյներէն</i> . New York: Armenian Museum, 1982, [24 pp.], bilingual, illus. in COLOR, 8.5"x7", card covers. US shipping \$3.00.....	*5.00	*5.00
B8. Bedoukian, Paul Z., <i>Հզօանտա կոխած 18րդ դարու հայ մետաղները – Eighteenth Century Armenian Medals Struck in Holland</i> . Venice: Mekhitarist Press, 24 pp., 7"x9.5", card covers, 24 pp., illus. in black and white, 3 pp. English summary. Reprinted from <i>Bazmavep</i> , 1977/3-4, pp. 728-751. Card covers. US shipping \$3.00.....	*2.00	*2.00

Armenian Numismatic Society Offprints and Medals

OP2. "Overstruck and Countermarked Coins of the Artaxiad Dynasty of Armenia," by Nercessian and Saryan, an offprint of ANJ, Vol. XXII (1996), pp. 23-62, pls. I-VI. US 1st class Ship. \$3.	12.5	10.00
OP3. "Silver Coins of Tigranes II of Armenia," by Y. T. Nercessian, an offprint of ANJ, Vol. XXVI (2000), Nos. 3-4, pp. 43-108, pls. 1-10. US first class shipping \$3.00.....	15.00	12.00
M1. Bedoukian, P. Z. Silver proof medal, 39 mm diameter, 1 troy ounce. Obv. portrait of Bedoukian; Rev. logo of ArmNS (2000). US shipping \$6.....	42.00	33.60
M2. Nercessian, Y. T. Silver proof medal, 39 mm diameter, 1 troy ounce. Obv. portrait of Nercessian; Rev. logo of ArmNS (2005). Numbered, certificate of authenticity. US ship. \$6	45.00	36.00

SUPERSEDES ALL PREVIOUS LISTS

US shipping cost, add \$2 for each additional title. PREPAYMENT IS REQUIRED. California residents please add appropriate sales tax.

June 2009

Series II

Volume 5 (35), No. 3

September 2009

ՀԱՅ

ARMENIAN

ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ

NUMISMATIC

ՀԱՆԴԵՍ

JOURNAL

TABLE OF CONTENTS

Vol. 5 (2009) No. 3

Editorial - <i>Խմբագրական</i>	59
Letters	60
NERCESSIAN, Y. T. Metrology of Copper Coinage of the Artaxiads of Armenia	61
Armenian Numismatic Literature	75
NERCESSIAN, Y. T. The Armenian Coin Auction of Stack's Auction Gallery	77
<i>Ներսէսեան Եղիա, Ցուցակագրութիւն հայկական դրամներու, գրախօսեց՝ Ռուբէն Վարդանեան</i> [Nercessian, Y. T., <i>Catalogue of Armenian Coins</i> , reviewed by Ruben Vardanyan]	93
SARYAN, L. A. Armenian Money Has Been in Circulation Since the Thrid Century B.C.	85
Armenian Numismatic Literature	87

ՀԱՅ ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԻՍ

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL

Series II

Vol. 5 (35), No. 3

September 2009

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

EDITORIAL

Հայ Դրամագիտական Ընկերակցությունը հիմնադրուեց 1971 թ. Այս հատորով Հայ Դրամագիտական Հանդեսը կը հրատարակէ իր 35րդը, Յարդ Ընկերակցութիւնը հրատարակած է 15 գիրք իր Յատուկ Հրատարակութիւն մատենաշարին մէջ և 2 Յուշամատեն և ՀՀ-ին մէջ, Այս չափականը մեծ յաջողութիւն մը կրնայ չնկատուիլ երբ բաղդատուի ANSի կամ RNSի հրատարակութեանը: Բայց ՀՀ-ին համար ու մասնաւորաբար հայ բանասիրութեան համար այս մեծ իրագործում և յաջողութիւն մըն է:

Ներկայիս ունինք լուրջ խնդիրներ, որոնց պիտի փափաքէի կիսել ձեզ հետ:

Ա. Գիրքեր. Մթերանոցին մէջ ունինք չափական շատ գիրքեր և Հայ Դրամագիտական Հանդէսի նախկին որոշ համարներ: Կրնաք ձեր բաղադներու գրադարաններէն խնդրել որ մեր գիրքերէն գնեն և բաժանորդագրութիւն ՀՀ-ին, Կրնաք նաև խնդրել ձեր բարեկամներէն, որ անդամագրութիւն Հայ Դրամագիտական Ընկերակցութեան ու վախճեն հալկական դրամ հաւաքելու հաճոյքը: Գնելով մեր գիրքերն ու Հանդէսին հին համարները, մեզի օգնած պիտի ըլլան թերթեցող մեր աւելի քան \$20,000 պարտքը, Ձեզմէ շատեր նաև կը պատկանին տարրեր կազմակերպութիւններու, երբ բաղդատէք մեր որակաւոր գիրքերը ուրիշներու հրատարակութեանց հետ՝ պիտի նշմարէք, որ մերիններուն նշանակուած գիները շատ աւելի նպաստաւոր են:

Բ. Յօդուածներ. Հայ Դրամագիտական Հանդեսը ձեր հրատարակութիւնն է Պէտք ունինք որակաւոր յօդուածներու Հանդէսին մէջ տպելու համար: Անկախ ձեզմէ շատեր ունին անտիպ ու հետաքրքրական դրամագիտական աւարկներ ձեր ժողովածուներուն մէջ, Մեր Հանդեսը պիտի փափաքէր նկատի առնել անոնց հրատարակութիւնը, ինչո՞ւ չգրել շարադրութիւն մը:

Գ. Ձեր խմբագիրին տարիքը յառաջանալու սկսած է Փստք Աստուծոյ, որ իր ստղծութիւնը այնքան վատ չէ, որ շուտով Հանդեսը դարձնեն յանգիստեցող ըլլայ: Բայց այդ օրը կրնայ շատ հեռու չըլլալ, Որակաւոր դրամագիտական յօդուածներ ուղարկելը՝ պիտի յետաձգէ Հայ Դրամագիտական Հանդէսին վախճանը: ԵԹՆ

The Armenian Numismatic Society was formally established in 1971. With this volume, the *Armenian Numismatic Journal* is publishing its 35th. The Society has published 15 books in *Special Publication* series, and 2 *Festschrifts* in *Armenian Numismatic Journal*. This may not seem to be a great accomplishment when compared to ANS or RNS publications but for the ArmNS and especially for Armenian scholarship it is a major milestone.

Today we have some serious problems which I would like to share with you.

A. Books. We have a huge stockpile of books and some back issues of the *Journal*. You can ask your local libraries to subscribe the *Armenian Numismatic Journal* and to purchase the numismatic books that we have for sale. Also, you can ask your friends to join the Society and enjoy the thrill of collecting Armenian coins. By purchasing *Journal's* back issues and books they can help the Society, relieve our financial burden, and help in closing red ink of some \$20,000. Many of you also belong to other numismatic organizations and I have no doubt when you compare some of our qualitative books with the publications of others', you will discover that our books have been priced much lower.

B. Articles. The *Armenian Numismatic Journal* is your publication. We need qualitative articles to print in the *Journal*. I have no doubt many of you have interesting and unpublished numismatic material in your collection. Our *Journal* would certainly consider publishing them. Why not try to write an essay on them?

C. Your editor is aging. His physical condition, thank God, is not so serious that we have to shut down the *Journal* immediately. But that day may not be far. Delivering qualitative numismatic papers will delay the demise of the *Armenian Numismatic Journal*.
YTN

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL is the quarterly publication of Armenian Numismatic Society, an educational, non-profit organization. Editor, Y. T. Nersessian, 8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, USA (webpage: www.ArmNumSoc.org/; e-mail: ArmNumSoc@aol.com). Associate Editors, W. Gemenian and T. Nersessian, Corresponding Editors, L. A. Saryan. Non-member subscriptions \$60/70 per year. ISSN 0884-0180—LCCN 85-649443

LETTERS AND E-MAILS TO THE EDITOR

Փոստով ուղարկած Ձեր նամակը ստացել ենք: Եւ ուրախ եմ յայտնել, որ Ազգ օրաթերթի այսօրուայ (13.02.2009) համարում լոյս տեսաւ Ձեր կատալոգի մասին գրախօսական (փոքրիկ լրացումով), որը թերթի գլխաւոր խմբագիր Յակոբ Աւետիսեանը սիրով համաձայնուեց հրատարակել: Այն կարող էք տեսնել օրաթերթի ինտըրնետային կայքում. www.azg.am: ...

***

Ինչպէս գիտէք, արդէն մէկ տարի է վրադուժ եմ Լևոն Ա-ի դրամների դասակարգման հարցով: Գործը ստիպուած եմ անել ընդհատումներով, այդ պատճառով մի քիչ երկարում է: Հիմնական նիւթս ՉՊԹ ժողովածուն է, որում այդ դրամները բաւական լաւ ներկայացուած են: Կատարել եմ կնիքների համեմատութիւն և թողարկումների միջև յայտնաբերուել են մի քանի կարեւոր կատեր: Հետաքրքիր նմուշներ կան Ձեր ժողովածուի կատալոգում Լևոնի դրամների թողարկման յաջորդականութիւնը – կնիքների միջև եղած կապերի, պատկերագրական ու ռժական մանրամասների դիտարկումների շնորհիւ – ընդհանուր առմամբ կարծում եմ, պարզուել է, բայց մնում են մի քանի չլուծուած հանգույցներ: Այժմ Ձեր օգնութեան կարիքն ունեմ: ...

Նուբէն Վարդանեան
Հայաստանի Պատմութեան Թանգարանի
Դրամագիտութեան բաժնի վարիչ

The parcels arrived last week and as my colleague, Adrian Popescu, and I unpacked them, we admired the quality of their printing and binding, as well as scholarly content. I think that you personally have made an enormous contribution to the study of Armenian numismatics, from both a practical and scientific point of view, and future generations will owe you a great debt of gratitude. I have passed the invoice on for payment, and I hope that that reaches you before too long. ...

Mark Blackburn
Keeper of Coins and Medals
Fitzwilliam Museum
Cambridge, United Kingdom

Subject: Unidentified tourist in the *Armenian Numismatic Journal*, Series II, Vol. 5 (35), (2009), p. 49,

Fig. 2, left to right, the third person: *Անծանօթ վրասաշքըիկ, ձախէն սը, երրորդ անձը.* –

I am not sure but I think he may be Zareh Kapikian, another Sepasdatzi like Paul Bedoukian, very active with Pan Sebastia Rehabilitation Union, Hama-Sepastahai Verashinatzi Miutune, until his passing. Mr. Kapikian was a very "hayrenasehr" person and worked hard for Armenia via the Union. I have seen him only once in Chicago and don't have any pictures to confirm my suspicion. A quick Internet search indicated a New York Times article containing his picture but I could not download it myself. I am quite sure Dr. Albert Kapikian, a world renowned virologist, is his son. You may want to get in touch with him if there is further interest. Best wishes.

N. Tcheurekdjian

Thank you for your reply Mr. Nercessian and thank you for being interested in publishing my thesis. However, I should say that my thesis is the property of the university and therefore only they have the rights to publish it. My apologies for not being specific in my previous email. The section of my thesis I would like to publish in ANJ is the catalogue of the 130 coins I documented, but did not include in the thesis...

As I mentioned previously my MA thesis deals with Artaxiad coins. During the 2 years it took me to complete my thesis (I will be defending it next month), I visited both private and public collections and documented all the Artaxiad coins in Lebanon. Initially, my goal was to include these hitherto unpublished coins in my thesis. However, this idea was aborted, since I was allotted only a certain amount of pages/words for the thesis. Including these coins, with their relevant discussions, would exceed the required limit set by the department...

Jack Nurpetian
American University of Beirut

METROLOGY OF COPPER COINAGE OF THE ARTAXIADS OF ARMENIA

Tigranes II (95-56 B.C.)

(Section 3)

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source	No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
Nike				32	---	5.65g-20ø-12h	Er19648/22
No f/1				33	81	5.53g-19ø	CNG60-1013
<u>4 Chalci</u>				34	---	5.52g-17.7ø-11h	Er19888/22
1	115	8.98g-18ø	AC&B8A1	35	115	5.47g-18ø	AC&B20-11
2	115	8.03g	CAA115PB	36	115	5.45g	CAA115TD
3	---	7.22g-20.3ø-12h	Er19035/8	37	---	5.33g-19.2ø-12h	Er19878/52
4	---	7.18g-21.1ø-12 h	Er19456/1	38	115	5.30g	CAA115PB
5	---	6.91g-19.5ø-12h	Er19585/48	39	---	5.24g-17.6ø-1h	Er19242
6	115	6.88g	MD23Knopeck	40	115	5.22g-20ø-12h	TG114
7	115	6.82g	MD23Bar	41	---	5.18g-20g-2h	Er19035/13
8	115	6.45g-12h	Houghton398	42	81	5.16g-16ø-11h	Foss106
9	115	6.39g-11h	HAC105	43	115	5.13g-19ø-12h	TG116
10	---	6.38g-19.7ø-1h	Er19035/6	44	---	5.12g-19.6ø-1h	Er19035/7
11	---	6.33g-17.1ø-1h	Er18995/1	45	115	5.05g-20ø-1h	AC&B26-5
12	115	6.30g-12h	MD23GD	46	---	5.03g-19.6ø-1h	Er19585/7
13	115	6.16g-20ø	AC&B13-14	47	115	5.00g	CAA115PB
14	---	6.11g-19.9ø-12h	Er19992/9	48	115	4.98g-18ø	AC&B11-24
15	115	6.09g-19ø	CNG36-586	49	115	4.92g	Gorny142-1655
16	115	6.03g-12h	MD23Brussels	50	115	4.86g-17ø-12h	HM
17	81	6.02g-16ø	EJ21	51	115	4.81g-20.5ø-12h	HM
18	---	6.02g-17.3ø-12h	Er19035/9	52	115	4.79g-19ø-12h	TG119
Avg. = 120.30+18 = 6.68g weight				53	115	4.77g-17ø	AC&B13-15
Avg. = 207.9+11 = 18.9mm diameter				54	---	4.74g-19.3ø-12h	Er19585/25
Avg. = 2/1h, 9/12h, 1/11h (11) die axis orientation				55	115	4.70g-19ø-12h	TG115
				56	---	4.68g-20.8ø-1h	Er19878/10
				57	115	4.60g	CAA115PB
<u>2 Chalci</u>				58	115	4.60g	CAA115TD
19	---	6.00g-17.2ø-12h	Er18995/4	59	---	4.51g-21.1ø-2h	Er19035/14
20	115	5.98g-18ø-12h	TG112	60	115	4.51g	CAA115PB
21	115	5.94g-17ø	AC&B15-17	61	---	4.51g-19.2ø-12h	Er19031/12
22	81	5.89g-18ø-12h	YNCat144	62	---	4.51g-17.5ø-12h	Er19648/25
23	---	5.85g-19.2ø-1h	Er19878/46	63	---	4.48g-19.1ø-2h	Er19035/18
24	115	5.85g-18ø-1h	TG113	64	115	4.31g-20ø-1h	TG118
25	81	5.83g-18ø	CNG51-757	65	115	4.24g	Glasgow5
26	115	5.83g	CAA115PB	66	115	4.23g-12h	HAC104
27	115	5.79g-21ø-12h	TG117	67	---	4.18g-16.5ø-11h	Er19648/32
28	115	5.78g	CAA115PB	68	115	3.92g	CAA115TD
29	---	5.78g-19.2ø-12 h	Er19052/2	69	115	3.90g-18ø	ADTLI-TIV9
30	115	5.74g-11h	Lanz78-350	70	---	3.89g-17.9ø-12h	Er19992/21
31	---	5.74g-19.2ø-12h	Er19614/41	71	---	3.87g-16.2ø-12h	Er19585/39

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

2 Chalci

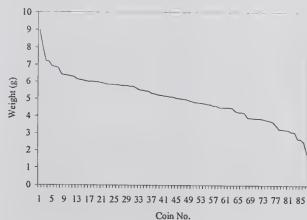
72	---	3.87g-16.2ø-12h	Er19585/39
73	115	3.84g-20ø	AC&B13-13
Avg. = 275.60+55 = 5.01g weight			
Avg. = 782.8+42 = 18.64g weight			
Avg. = 3/2h, 8/1h, 21/12h, 4/11h (36)			
die axis orientation			

1 Chalcus

74	115	3.79g-17ø	AC&B14-12
75	115	3.75g-17ø	AC&B15-18
76	---	3.69g-16.4ø-1h	Er19585/12
77	---	3.50g-16.6ø-12h	Er19585/42
78	115	3.27g-15ø	AC&B10H383
79	115	3.25g	CAA115TD
80	115	3.22g-15ø	AC&B14-11
81	---	3.20g-19.1ø-12h	Er19614/40
82	115	3.10g	CAA115TD
83	115	3.09g	HAC103
84	115	2.70g-12h	HAC102
85	---	2.68g-16.9ø-1h	Er19123/2
86	---	2.49g-15.5ø-12h	Er19035/24
Avg. = 41.73+13 = 3.21g weight			
Avg. = 148.5+9 = 16.5mm diameter			
Avg. = 2/1h, 2/12h (6) die axis orient.			

1/2 Chalcus

87	---	1.81g-14ø-12h	Er20088/2
Avg. = 1.81g weight			
Avg. = 14mm diameter			
Avg. = 1/12h die axis orientation			

Ch. 2.21, Nike, no field letters

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

Tot.Avg. = 439.44+87 = 5.05g weight
 Tot.Avg. = 1153.2+63 = 18.31mm diameter
 Tot.Avg. = 3/2h, 12/1h, 34/12h, 5/11h
 die axis orientation

o/s

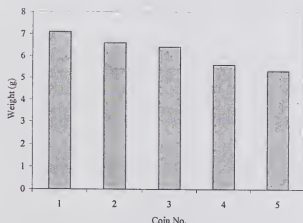
4 Chalci

1	---	7.09g-17ø	Foss90
2	115	6.60g	MD23Er
3	114v	6.42g-20ø	o/s-c/ml105LS
Avg. = 20.11+3 = 6.70g weight			
Avg. = 37+2 = 18.5mm diameter			

2 Chalci

4	115	5.60g	MD23Er
5	114-9	5.33g-12h	HACII-29
Avg. = 10.93+2 = 5.47g weight			
Avg. = 1/12h die axis orientation			

Tot.Avg. = 31.04+5 = 6.21g weight
 Tot.Avg. = 37+2 = 18.5mm diameter
 Tot.Avg. = 1/12h die axis orientation

Ch. 2.22, Nike, overstruck

In exergue, f/l ΔHMO, ΔHM, or ΔM

4 Chalci

1	114	9.42g	CAA114AN
2	114	9.00g	CAA114PB
3	---	8.99g-19.6ø-1h	Er19031/10
4	114	8.90g-19ø-12h	SNS5H38
5	---	8.89g-1h	HAC108

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
<u>4 Chalci</u>			
6	78	8.58g-20ø	AC&B19-20
7	114	8.53g-20ø	YNDamasc16
8	77	8.12g-21ø	MA20
9	114	7.86g-20ø-12h	TG138
10	114	7.80g-16ø-12h	SNS5H36
11	114	7.80g-12h	MD35
12	114	7.50g-20ø-12h	TG136
13	114-9	7.50g-12h	HACII30
14	114	7.49g-21ø-12h	YN
15	114	7.42g	Petrowicz3
16	114	7.40g	CAA114PB
17	114	7.30g	CAA114PB
18	114	7.28g-23ø-1h	TG137
19	114	7.20g-18ø-12h	SNS5H37
20	114	7.20g-12h	MD35
21	77	7.12g-16ø	MA21
22	114	7.03g-17ø	AC&B13-10
23	---	7.01g-20.3ø-12h	Er18799/2
24	117	6.98g	MZ61-1166
25	114	6.91g-18ø	AC&B6-7
26	114	6.91g-20ø	AC&B11-21
27	114	6.89g	MD35Aufhäuser
28	116	6.88g	CAA116PB
29	78	6.75g-20ø	AC&B19-21
30	114	6.75g-20ø	EJ22
31	100	6.71g-18ø	AC&B15-19
32	114	6.69g	LindIII966
33	---	6.62g-21.2ø-12h	Er18075/1
34	114	6.62g-18ø	AC&B13-11
35	114	6.55g-20ø-12h	YNCat136
36	77	6.51g-19ø-12h	YNCat139
37	116	6.51g	CAA116YN
38	114	6.50g	NJ453
39	114	6.48g	CAA114PB
40	114	6.43g-21ø-1h	TG131
41	77	6.34g-19ø	MA19
42	114	6.33g-20ø-1h	Foss75
43	114	6.26g	MD35Elsen
44	114	6.25g	MD35Vecchi
45	114	6.22g-19ø-1h	TG141
46	114	6.18g	CNG27-20
47	---	6.17g-18.8ø-12h	Er19585/3
48	114	6.17g-20ø	Foss76
49	114	6.16g	CAA114PB

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
50	---	6.04g-19.3ø-1h	Er17620/5
51	116	6.02g-16ø	AC&B19-22
52	116	6.01g	CAA116PB

Avg. = 369.18+52 = 7.10g weight
 Avg. = 577.2+31 = 19.30mm diameter
 Avg. = 7/1h, 14/12h (21) die axis orient.

2 Chalci

53	114	6.00g	BGDamas
54	---	5.99g-21.3ø-1h	Er18799/1
55	114	5.97g	CAA114PB
56	78	5.96g-19ø	CNG51-755
57	114	5.95g	CNG27-20
58	114	5.90g-18ø-12h	SNS5H35
59	114	5.90g	CAA114VM
60	115	5.89g-18ø-12h	ÆHoard63
61	114	5.89g-21ø-1h	TG135
62	114	5.84g	MD35Auct.AG
63	114	5.84g	MD35Elsen
64	114	5.83g	MD35Sternberg
65	114	5.80g	MD35GD
66	114	5.75g-19ø	Foss77
67	114v	5.75g-21ø-12h	TG142
68	114	5.59g-20ø-1h	TG140
69	---	5.56g-20.8ø-1h	Er19648/29
70	114	5.54g	CAA114WM
71	114	5.44g	CAA114PB
72	---	5.42g-19ø-1h	Er1903/11
73	114	5.40g-19ø	CNG36-585
74	114	5.40g-18ø-6h	SNS5H39
75	114	5.39g	CAA114YN
76	114	5.35g	CAA114BM
77	114	5.34g	NK1115
78	---	5.33g-19.7ø-1h	Er19585/31
79	114	5.33g-18ø-12h	ÆHoard61
80	114	5.30g	SNSIIJerusalem11
81	114	5.30g	CAA114PB
82	114	5.28g-17ø-1h	Foss78
83	78	5.23g-20ø-12h	YNCat137
84	114	5.23g	CAA114YN
85	114	5.23g	MD35Elsen
86	114	5.19g	CNG27-19
87	114	5.14g-17ø-1h	Foss79
88	114	5.13g-19ø	AC&B6-8

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

2 Chalci

89	114	5.10g-22ø-12h	TG133
90	114	5.05g	CAA114BN
91	77	4.89g-19ø	MA22
92	78	4.89g-19ø-12h	AC&B29-6
93	114	4.82g-12h	MD35Brussels
94	114	4.81g-20ø	AC&B18-20
95	114	4.75g	CAA114PB
96	---	4.72g-19.6ø-12h	Er20087
97	114	4.67g-20ø-12h	TG139
98	114	4.52g-19ø-12h	TG134
99	114	4.35g-20ø	CNG51-756
100	114	4.33g	CAA114PB
101	---	4.24g-19.2ø-1h	Er19035/4
102	78	4.12g-23ø-12h	YNCat138

Avg. = 265.64÷50 = 5.31g weight

Avg. = 545.6÷28 = 19.49mm diameter

Avg. = 9/1h, 12/12h, 1/6h (22) die axis orientation

1 Chalcus

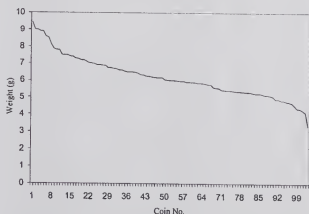
103	114	3.32g-18ø	AC&B14-9
-----	-----	-----------	----------

Avg. = 3.32g weight
Avg. = 18mm diameter

Tot.Avg. = 630.65÷103 = 6.20g weight

Tot.Avg. = 1140.8÷60 = 19.36mm diam.

Tot.Avg. = 16/1h, 26/12h, 1/6h (43) die axis orientation

Ch. 2.23, Nike, ΔHMO, ΔHM, or ΔM below

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

In far l. field Δ/M, Δ/H, or Δ/H/M

4 Chalci

1	117	9.19g-21ø-1h	TG130
2	116	7.97g-12h	CAA116BN
3	117	7.85g	MD37Oxford
4	117	7.65g	MD37Müller
5	116	7.55g	Gorny50-403
6	117	7.53g-1h	Lanz56-229
7	---	7.22g-1h	HAC107
8	---	6.72g	HAC106
9	---	6.55g-19ø-1h	Er18955
10	118	6.40g	CAA119VM
11	116	6.32g	MD36
12	116	6.32g	CNGRev.XX2-152
13	---	6.28g-21ø-1h	Er16387
14	117	6.27g-19ø-1h	TG127
15	117	6.04g-19ø-12h	TG125

Avg. = 105.86÷15 = 7.06g weight

Avg. = 99÷5 = 19.8mm diameter

Avg. = 6/1h, 2/12 (8) die axis orientation

2 Chalci

16	117	6.00g-18ø-12h	SNS5H40
17	77v	5.96g-20ø	CNG36-587
18	117	5.78g	NK1118
19	---	5.76g-17.8ø-1h	Er19012/2
20	---	5.72g-20.5ø-1h	Er19992/4
21	117	5.60g-18ø-12h	TG124
22	117	5.60g-19ø-12h	TG129
23	118v	5.37g	CNG20-392
24	117	5.30g	SNSIIJerusalem12
25	---	5.26g-19.7ø-12h	Er19992/47
26	117	5.14g-19ø-1h	TG126
27	117v	5.05g-20ø-1h	HM
28	118v	4.71g-20ø	CNG36-589
29	79	4.56g-16ø	AC&B19-26
30	117	4.42g	NK1117
31	118v	4.17g-17ø	CNG36-590
32	117	3.97g-18ø-1h	TG128

Avg. = Avg. = 88.37÷17 = 5.20g weight

Avg. = 243.0÷13 = 18.70mm diameter

Avg. = 5/1h, 4/12h (10) die axis orient.

1 Chalcus

33	117	3.60g	CAA117TD
----	-----	-------	----------

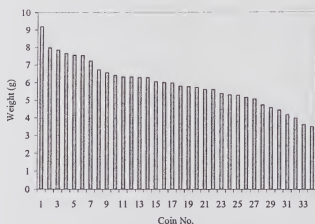
Tigranes II (95-56 B.C.)

No.	CAA	Metrological Data	Source
	ACV	wt.-diam.-die axis	

1 Chalcus

34	---	3.48g-16.8ø-12h	Er19992/43
Avg. = 7.08+2 = 3.54g weight			
Avg. = 16.8mm diameter			
Avg. = 1/12h die axis orientation			

Tot.Avg. = 201.31+34= 5.92g weight
Tot.Avg. = 358.8+19 = 18.88mm diameter
Tot.Avg. = 11/1h, 7/12h (18) die axis orientation

Ch. 2.24, Nike, field letters in far l. field.

Rev. f/l HK

4 Chalci

1	118v	7.36g-23ø-12h	CNG36-588
Avg. = 7.36g weight			
Avg. = 23mm diameter			
Avg. = 1/12h die axis orientation			

Rev. f/l H

2 Chalci

2	119	5.10g	LindIII967
3	---	4.21g-19.4ø-1h	Er19648/34
Avg. = 9.31+2= 4.66g weight			
Avg. = 19.4mm diameter			
Avg. = 1/1h die axis orientation			

f/l Δ?

2 Chalci

4	117v	5.66g-19.5ø	SNC'92June3345
---	------	-------------	----------------

No.	CAA	Metrological Data	Source
	ACV	wt.-diam.-die axis	

Avg. = 5.66g weight
Avg. = 19.5mm diameter

f/l A,AM

2 Chalci

5	85	4.05g-16ø-12h	YNCat140
Avg. = 4.05g weight			
Avg. = 16mm diameter			
Avg. = 1/12h die axis orientation			

f/l A/ΘΔ in l. field

4 Chalci

6	83	13.91g-23ø-1h	YNCat141
7	84	8.12g-18ø-12h	YNCat142
8	84	7.88g-19ø	EJ23
9	84	6.54g-19ø	AC&B19-23
10	84	6.19g-18ø	AC&B18-22
11	84	6.19g-17ø	AC&B18-23
12	84	6.15g-18.5ø-12h	Er19648/18
Avg. = 54.98+7= 7.85g weight			
Avg. = 132.5+7 = 18.93mm diameter			
Avg. = 1/1h, 2/12h (3) die axis orient.			

2 Chalci

13	84	5.84g-19.1ø-11h	Er19992/16
14	84	5.58g-19.3ø-12h	Er19992/38
15	84	5.08g-17.6ø-12h	Er20095/1
16	84	3.76g-17ø-12h	Er19992/31
Avg. = 20.26+4 = 5.07g weight			
Avg. = 73.0+4 = 18.25mm diameter			
Avg. = 3/12, 1/11h (4) die axis orient.			

f/l A,P

4 Chalci

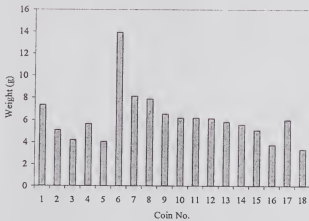
17	84	6.01g-17ø-12h	YNCat143
Avg. = 6.01g weight			
Avg. = 17mm diameter			
Avg. = 1/12h die axis orientation			

1 Chalcus

18	84v	3.34g-17.1ø-12h	HM
Avg. = 3.34g weight			
Avg. = 17.1mm diameter			
Avg. = 1/12h die axis orientation			

No. CAA Metrological Data Source
ACV wt.-diam.-die axis

Tot.Avg. = $110.97 \div 18 = 6.17\text{g}$ weight
Tot.Avg. = $317.5 \div 17 = 18.68\text{mm}$ diameter
Tot.Avg. = 2/1h, 9/12h, 1/11h (12) die
axis orientation

Ch. 2.25, Nike, Rev. scarce field letters

f/l A in Obv. l. field

4 Chalci

1	119	7.91g	CAA119PB
2	84	7.88g-19ø	AC&B20-10
3	119	7.25g	CAA119PB
4	---	7.07g-20.4ø-1h	Er19992/33
5	---	7.05g-19.9ø-11h	Er12615
6	---	7.05g-20.2ø-1h	Er19992/3
7	119v	6.91g-20ø	AC&B17-24
8	119	6.79g	SNSIIJerusalem14
9	---	6.73g-17.6ø-2h	Er19961/1
10	86	6.70g-19ø-1h	TG174
11	86	6.61g-19ø-12h	TG170
12	---	6.59g-19.4ø-12h	Er19035/12
13	---	6.33g-19.7ø-12h	Er20088/8
14	119	6.32g-17.9ø-12h	CT23
15	---	6.24g-20.8ø-1h	Er20088/7
16	119	6.20g	Gorny165-1388

Avg. = $109.63 \div 16 = 6.85\text{g}$ weight

Avg. = $232.9 \div 12 = 19.41\text{mm}$ diameter

Avg. = 1/2h, 4/1h, 4/12h, 1/11h (10) die
axis orientation

2 Chalci

17	---	5.98g-19.8ø-12h	Er19992/37
----	-----	-----------------	------------

No. CAA Metrological Data Source
ACV wt.-diam.-die axis

18	---	5.89 g-18.3ø-12h	Er19035/11
19	---	5.87g-17.3ø-12h	Er20061/1
20	---	5.80g-17.5ø-12h	Er19585/37
21	119	5.77g-16ø	Foss83
22	86	5.68g-18ø-12h	TG143
23	---	5.66g-18.1ø-1h	Er19585/49
24	86	5.64g-18ø-12h	TG169
25	---	5.56g-17.6ø-12h	Er19648/30
26	---	5.54g-17.6ø-1h	Er19992/6
27	86	5.51g-17ø-12h	TG168
28	---	5.47g-18ø-12h	Er19648/23
29	---	5.40g-20.2ø-1h	Er19585/14
30	---	5.38g-17.3ø-12h	Er19992/29
31	86	5.38g-17ø-12h	TG171
32	---	5.31g-18.2ø-12h	Er19614/38
33	---	5.29g-17ø-12h	Er19992/30
34	119	5.15g-19.6ø-12h	CT25
35	---	5.17g	LindII968
36	---	5.06g-20.8ø-1h	Er19878/34
37	---	4.83g-17.5ø-12h	Er19993/4
38	---	4.81g-16.4ø-12h	Er19992/56
39	---	4.71g-14.4ø-12h	Er19993/33
40	---	4.69g-17.4ø-12h	Er19992/25
41	119	4.69g-16.2ø-12h	CT27
42	---	4.59g-17.3ø-12h	Er19648/36
43	---	4.59g-16.7ø-12h	Er19992/46
44	119	4.59g-16ø-11	Foss82
45	119	4.58g-18.6ø-12h	CT36
46	86	4.56g-18ø-12h	TG157
47	---	4.55g-17.7ø-11h	Er19585/35
48	---	4.51g-18ø-12h	Er19648/38
49	---	4.38g-17.1ø-1h	Er19648/46
50	---	4.37g-16.4ø-12h	Er19648/26
51	---	4.35g-15.6g-12 h	Er19052/3
52	119	4.30g-15.6ø-12h	CT24
53	119	4.28g-16.4ø-12h	CT26
54	---	4.28g-16.2ø-11h	Er11363
55	---	4.27g-17.1g-1h	Er19035/19
56	119	4.25g-15.8ø-12h	CT28
57	---	4.14g-15.9ø-1h	Er19992/58
58	119	4.12g-16ø-12h	YNCat145
59	---	4.11g-17.4ø-12h	Er19992/48
60	86	4.11g-16ø-12h	TG166
61	---	4.05g-16.2ø-12h	Er19648/48
62	---	4.04g-19ø-12h	Er20088/6

Tigranes II (95-56 B.C.)

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

2 Chalci

63	---	4.03g-17.6ø-11h	Er19648/39
64	---	4.01g-18ø-12h	Er19585/36
65	86	4.00g-16ø-12h	TG155
66	---	3.98g-17.0ø-12h	Er19992/13
67	---	3.94g-11h	HAC113
68	---	3.92g-16.2ø-1h	Er20095/2
69	---	3.91g-15.4ø-12	Er19035/21
70	---	3.88g-16.8ø-12h	Er19992/28
71	119	3.85g-18.4ø-1h	CT21
72	---	3.84g-16.2ø-12h	Er20088/3
73	86	3.83g-16ø-1h	TG162

Avg. = 268.45+57 = 4.71g weight

Avg. = 945.4+55 = 17.19mm diameter

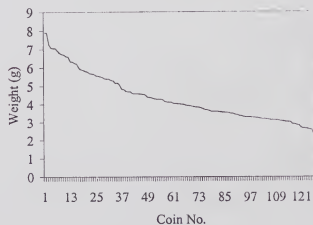
Avg. = 10/1h, 40/12h, 5/11 (55) die axis orientation

1 Chalcus

74	86	3.79g-16ø-1h	TG156
75	86	3.75g-16ø-1h	TG148
76	---	3.69g-15.8ø-12h	Er19992/55
77	---	3.68g-16.1ø-12h	Er19992/11
78	119	3.64g-16.9ø-12h	CT31
79	86	3.60g-16ø-12h	TG173
80	---	3.59g-15.4ø-12h	Er19878/42
81	86	3.59g-16ø-1h	TG151
82	86	3.59g-15ø-12h	TG153
83	86	3.57g-17ø-1h	TG158
84	---	3.55g-15.6ø-12h	Er19878/18
85	---	3.55g-16.3ø-12h	Er19992/35
86	119	3.54g-19.7ø-12h	CT22
87	---	3.53g-16ø-12h	Er19992/15
88	119	3.49g-16.8ø-12h	CT35
89	119	3.49g-16.5ø-12h	CT37
90	---	3.43g-14.5ø-12h	Er19992/27
91	---	3.42g-15.2ø-11h	Er19961/2
92	86	3.37g-20ø-1h	TG161
93	119	3.35g-15ø-12h	AC&B29-7
94	---	3.31g-16.5ø-12h	Er20088/9
95	---	3.29g-15.5ø-12h	Er19585/38
96	86	3.29g-16ø-1h	TG172
97	119	3.28g-17ø-12h	HM
98	86	3.27g-15ø-12h	TG152
99	86	3.27g-16ø-1h	TG154
100	86	3.25g-15ø-1h	TG147

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

101	86	3.24g-15ø-12h	TG160
102	119	3.20g-14.6ø-12h	CT30
103	86	3.19g-16ø-1h	TG163
104	86	3.19g-15ø	EJ24
105	119	3.17g-11h	HAC112
106	119	3.15g-16.2ø-12h	CT29
107	119	3.13g-16ø-1h	CT34
108	86	3.13g-15ø-1h	TG167
109	86	3.12g-15ø-12h	TG149
110	119	3.12g	HAC111
111	119	3.08g-12h	HAC110
112	86	3.07g-15ø-1h	TG159
113	119	3.05g-16.3ø-1h	HM
114	86	3.03g-15ø-12h	TG150
115	---	3.02g-20.7ø-1h	Er19878/11
116	---	3.01g-16.5ø-12h	Er19992/45
117	86	2.90g-15ø-1h	TG145
118	86	2.89g-16ø-1h	TG164
119	86	2.85g-14ø-1h	TG146
120	119	2.83g	Gorny46-349
121	86	2.70g-16ø-1h	TG165
122	---	2.66g-15.2ø-11h	Er20088/5
123	86	2.65g-15ø-1h	TG144
124	---	2.64g-16.9ø-12h	Er19992/52
125	---	2.59g-16.5ø-1h	Er19992/54
126	---	2.57g-14.9ø-12h	Er19992/10
127	---	2.23g-15.6ø-11h	Er19878/37
128	119	2.10g-2h	HAC109

Ch. 2.26, Nike, f/1 A in Obv. l. field

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

Avg. = 175.68÷55 = 3.19g weight
 Avg. = 798.2÷50 = 15.98mm diameter
 Avg. = 3/2h, 20/1h, 25/12h, 4/11h (52)
 die axis orientation

Tot.Avg. = 553.76÷128 = 4.37g weight
 Tot.Avg. = 1976.5÷117 = 16.89mm diam.
 Tot.Avg. = 4/2h, 34/1h, 69/12h, 10/11h
 (117) die axis orientation

f/l A, A/ΛΓ, A/ΛM, A/Λ, A/ΘΛ, or A/P,
 5-peak tiara

2 Chalci

1	---	7.81g-21ø-11h	Er12484
2	---	5.71g-19ø-11h	Er19983/1
3	---	5.02g-15.3ø-12h	Er17593/1
4	119	4.60g-17ø	Foss81BM
5	79	4.16g-18ø-12h	TG182
6	79	3.85g-15ø-12h	TG183
7	---	3.85g-15.4ø-12h	Er19992/34
8	79	3.75g-16ø-12h	TG181

Avg. = 38.75÷8 = 4.84g weight
 Avg. = 136.7÷8 = 17.09mm diameter
 Avg. = 5/12h, 2/11h (7) die axis orient.

1 Chalcus

9	119	3.35g-16ø-1h	YN
---	-----	--------------	----

Avg. = 3.35g weight
 Avg. = 16mm diameter
 Avg. = 1/1h die axis orientation

f/l A, Rev. f/l A

4 Chalci

10	119	6.08g-18ø	Foss80
----	-----	-----------	--------

Avg. = 6.08g weight
 Avg. = 18mm diameter

f/l A/M

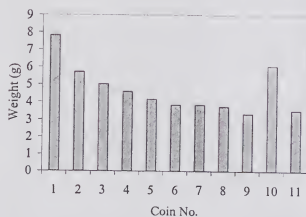
1 Chalcus

11	119	3.56g	NK1123
----	-----	-------	--------

Avg. = 3.56g weight

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

Tot.Avg. = 48.39÷11 = 4.70g weight
 Tot.Avg. = 170.7÷10 = 17.07mm diameter
 Tot.Avg. = 1/1h, 5/12h, 2/11h (8) die
 axis orientation

Ch. 2.27, Nike, "A" behind 5-peak tiara

f/l A in Obv. l. field, 4-peak tiara

2 Chalci

1	---	5.66g-17.3ø-12h	Er19648/49
2	---	5.27g-17.3ø-12h	Er20093/3
3	120	4.97g-17ø-12h	AC&B17-51
4	120	4.97g-18ø	AC&B15-20
5	---	4.87g-18.2g-12h	Er19036/5
6	120	4.75g-12h	Gorny78-720-Brus.
7	120	4.69g-15ø	AC&B14-16
8	120	4.69g-16ø	AC&B13-17
9	120	4.68g-16ø	AC&B15-21
10	120	4.39g	CAA120MB
11	120	4.32g	CAA120BN
12	120	4.25g	CAA120YN
13	120	4.24g-16ø-12h	AC&B18-44
14	120	4.12g-16ø-1h	YNCat148
15	120	4.00g-18ø	AC&B14-14
16	120	3.87g-15ø	Foss84
17	120	3.84g-16ø-12h	AC&B17-51

Avg. = 77.58÷17 = 4.56g weight
 Avg. = 197.6÷12 = 16.47mm diameter
 Avg. = 1/2h, 1/1h, 6/12h (8) die axis
 orientation

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source	No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
<u>1 Chalcus</u>				62	120	2.97g-15ø	AC&B14-15
18	120	3.76g-15ø-12h	AC&B17-51	63	120	2.96g-15ø	Foss86
19	87	3.75g-17ø-12h	TG176	64	120	2.95g	NJ455
20	87	3.71g-16ø-12h	TG177	65	---	2.94g-17.8ø-1h	Er19992/53
21	120	3.70g-16ø-12h	YNCat149	66	120	2.94g	Glasgow6
22	120	3.67g	CAA120BM	67	107	2.94g	CNG20-393
23	120	3.64g-17ø-12h	AC&B19-24	68	88	2.94g-16ø	CNG36-593
24	87	3.63g-18ø	CNG51-758/2	69	120	2.94g-15ø	Foss87
25	120	3.60g-12h	MD126GD	70	120	2.93g	MM12-762
26	120	3.59g-15ø	Foss85	71	120	2.92g	CAA120PB
27	120	3.57g-15ø-12h	AC&B18-45	72	---	2.91g-15.1ø-1h	Er19031/13
28	120	3.56g-17ø	AC&B12-16	73	120	2.91g	CAA120GM
29	---	3.55g-15.6ø-12h	Er19992/18	74	---	2.89-16.4ø-12h	Er19992/41
30	120	3.52g-15ø	CNG36-592	75	---	2.85g-16.5ø-2h	Er19031/14
31	120	3.52g-14ø	Foss88	76	---	2.83g-14.2ø-12h	Er19992/22
32	120	3.52g	CAA120HE	77	---	2.83g-14.8ø-12h	Er19992/44
33	120	3.50g-12h	MD126GD	78	120	2.83g	CAA120PB
34	120	3.40g-12h	MD126GD	79	---	2.81g-14ø-1h	Er19585/45
35	---	3.35g-16.5ø-1h	Er19992/50	80	87	2.80g-12h	MD126GD
36	107	3.34g-2h	HACII-32	81	87	2.79g-16ø-1h	TG175
37	120	3.34g-16.1ø-12h	HM	82	120	2.75g-15ø-12h	YNCat151
38	120	3.34g	CAA120TD	83	---	2.73g-14ø-12h	Er19992/23
39	120	3.30g	MD126Auctiones	84	87	2.70g-16ø	MA24
40	87	3.27g-17ø-12h	TG179	85	---	2.68g-13.9ø-11h	Er19992/24
41	120	3.25g-11h	HACII-31	86	120	2.66g-14.8ø-12h	HM
42	120	3.25g-12h	MD126Brussels	87	87	2.64g-17ø-1h	TG180
43	120	3.25g	CAA120TD	88	---	2.62g-14.9ø-12h	Er19992/36
44	120	3.22g-16ø-12h	AC&B17-51	89	---	2.60g-15.8ø-12h	Er19992/42
45	120	3.22g	CNG27-21	90	---	2.59g-15.1ø-1h	Er19992/49
46	120	3.20g	MD126GD	91	120	2.57g-16ø-12h	AEHoard67
47	120	3.19g-17ø-12h	AC&B17-51	92	---	2.54g-14.7ø-2h	Er20092/2
48	120	3.18g-12h	MD126Brussels	93	---	2.53g-15.2ø-12h	Er19585/76
49	120	3.18g-16ø-12h	YNCat150	94	---	2.52g-15.9ø-12h	Er19585/16
50	---	3.14g-15.8ø-12h	Er19648/44	95	---	2.44g-14.7ø-12h	Er19031/9
51	120	3.10g-16ø	AC&B19-25	96	120	2.44g	CAA120PB
52	120	3.10g-12h	MD126GD	97	120	2.42g-15ø-12h	AC&B18-46
53	120	3.10g-12h	MD126Er17645/1	98	---	2.32g-15.5ø	Er19648/43
54	---	3.08g-16.2ø-1h	Er18645/1	99	---	2.31g-15.2ø-12h	Er19992/39
55	120	3.07g	NJ454	100	87	2.31g-15ø-12h	TG178
56	---	3.06g-15.4g-11h	Er19035/22	101	---	2.30g-14.6ø-1h	Er19799/1
57	---	3.03g-15.8ø-12h	Er19992/20	102	120	2.28g-15ø-12h	YNCat152
58	87	3.00g-15ø	EJ25	103	---	2.21g-13.8ø-1h	Er19992/1
59	---	2.99g-16.5ø-12h	Er19648/45	104	---	2.20g-15.8ø-12h	Er19878/21
60	---	2.97g-16.1ø-12h	Er19992/7	105	120	2.13g-14ø	AC&B9A-15
61	120	2.97g-14ø	AC&B9A-16	106	---	2.12g-14.4ø-12h	Er19992/12

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

1 Chalcus

107	---	2.11g-15.3ø-12h	Er19992/8
108	---	2.07g-13.6ø-12h	Er19992/40

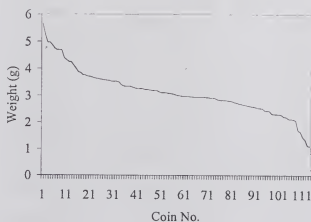
Avg. = $270.35+91 = 2.97$ g weight
 Avg. = $1006.0+65 = 15.48$ mm diameter
 Avg. = 3/2h, 10/1h, 44/12h, 3/11h (60)
 die axis orientation

1/2 Chalcus

109	---	1.70g-15.5ø-12h	Er19992/19
110	---	1.64g-14.4ø-12h	Er19585/11
111	---	1.44g-14.8ø-12h	Er19992/26
112	---	1.35g-16.5ø-12h	Er20032/2
113	---	1.12g-13.1ø-12h	Er19948/2
114	broken	1.10g-14.1ø-1h	Er20039/1

Avg. = $8.35+6 = 1.39$ g weight
 Avg. = $88.4+6 = 14.73$ mm diameter
 Avg. = 1/1h, 5/12h (6) die axis orient.

Tot.Avg. = $356.28+114 = 3.13$ g weight
 Tot.Avg. = $1292.0+83 = 15.57$ mm diameter
 Tot.Avg. = 4/2h, 12/1h, 55/12h, 3/11h
 (74) die axis orientation

Ch. 2.28, Nike, "A" behind 4-peak tiara

f/1 A, 3-spike tiara

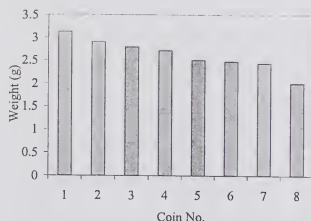
1 Chalcus

1	---	3.13g-15.9ø-12h	Er19992/51
2	---	2.90g-16.6ø-1h	Er19992/32
3	---	2.79g-14.8ø-12h	Er20088/4

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

4	---	2.71g-14.3ø-12h	Er19992/17
5	---	2.50g-14.2ø-12h	Er19992/2
6	---	2.47g-15.8ø-12h	Er20012/1
7	---	2.43g-15.1ø-1h	Er19841
8	---	2.00g-14.2ø-11h	Er19992/57

Tot.Avg. = $20.93+8 = 2.62$ g weight
 Tot.Avg. = $110.9+8 = 13.86$ mm diameter
 Tot.Avg. = 2/1h, 5/12h, 1/11h (8) die
 axis orientation

Ch. 2.29, Nike, "A" behind 3-spike tiara

f/1 A/A

1 Chalcus

1	120v	3.17g-15ø-10h	YNCat147
---	------	---------------	----------

Avg. = 3.17g weight
 Avg. = 15mm diameter
 Avg. = 1/10h die axis orientation

c/m H

2 Chalc

2	119v	4.77g	CAA119PB
---	------	-------	----------

Avg. = 4.77g weight

f/1 A, c/m

2 Chalc

3	119v	5.66g-18ø-12h	YNCat155
---	------	---------------	----------

Avg. = 5.66g weight
 Avg. = 18mm diameter
 Avg. = 1/12h die axis orientation

Tigranes II (95-56 B.C.)

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

c/m $\overline{\Lambda}$

1 Chalcus

4	115v	2.86g-17 ϕ -12h	YNCat156
---	------	----------------------	----------

Avg. = 2.86g weight

Avg. = 17mm diameter

Avg. = 1/12h die axis orientation

c/m Δ

1 Chalcus

5	---	2.84g-14.9 ϕ -12 h	Er19585/9
---	-----	-------------------------	-----------

Avg. = 2.34g weight

Avg. = 14.9mm diameter

Avg. = 1/12h die axis orientation

c/m X in $\square$ punch

2 Chalci

6	116	4.82g-18.1 ϕ -1h	HM
---	-----	-----------------------	----

7	116	4.69g	CAA116PB
---	-----	-------	----------

8	79	4.56g-16 ϕ	AC&B18-25
---	----	-----------------	-----------

9	79	3.38g	o/s-c/m237LS
---	----	-------	--------------

10	79	3.16g-16 ϕ -1h	TG122
----	----	---------------------	-------

Avg. = 20.61+5= 4.12g weight

Avg. = 50.1+3 = 16.7mm diameter

Avg. = 2/1h die axis orientation

c/m X in $\square$ punch, Rev. f/l Λ

2 Chalci

11	79	4.08g-15 ϕ	MA23
----	----	-----------------	------

12	79	3.58g-15 ϕ -12h	YNCat154
----	----	----------------------	----------

Avg. = 7.66+2= 3.83g weight

Avg. = 30+2 = 15mm diameter

Avg. = 1/12h die axis orientation

c/m X

2 Chalci

13	114	5.75g-18 ϕ -1h	TG132
----	-----	---------------------	-------

Avg. = 5.75g weight

Avg. = 18mm diameter

Avg. = 1/1h die axis orientation

c/m $\square$

2 Chalci

14	120v	4.10g-12h	MD126GD
----	------	-----------	---------

15	---	3.36g-15.6 ϕ -12h	Er19648/27
----	-----	------------------------	------------

No.	CAA ACV	Metrological Data wt.-diam.-die axis	Source
-----	------------	---	--------

16	120v	3.09g-15 ϕ	o/s-c/m238LS
----	------	-----------------	--------------

Avg. = 10.55+3 = 3.52g weight

Avg. = 30.6+2 = 15.3mm diameter

Avg. = 2/12h die axis orientation

c/m $\square$, f/l Λ

1 Chalcus

17	---	2.47g-15.4 ϕ -12h	Er19648/42
----	-----	------------------------	------------

Avg. = 2.47g weight

Avg. = 15.4mm diameter

Avg. = 1/12h die axis orientation

c/m $\blacklozenge$

2 Chalci

18	88	4.60g-17 ϕ -1h	TG123
----	----	---------------------	-------

Avg. = 4.60g weight

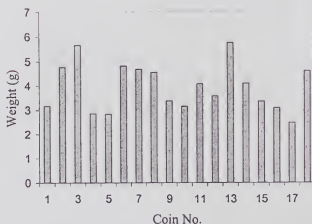
Avg. = 17mm diameter

Avg. = 1/1h die axis orientation

Tot.Avg. = 70.94+18 = 3.94g weight

Tot.Avg. = 226.0+14 = 16.14mm diameter

Tot.Avg. = 4/1h, 7/12h, 1/10h (12) .die axis orientation

Ch. 2.30, Nike, f/l A/A, and various c/m

c/m Triskelion ($\triangle$) behind king's head

2 Chalci

1	88	5.34g-16 ϕ	Foss89
---	----	-----------------	--------

2	88	4.30g-19 ϕ	o/s-c/m239LS
---	----	-----------------	--------------

3	88	4.24g-17.1 ϕ -12h	Er19992/14
---	----	------------------------	------------

4	88	3.96g-18 ϕ -12h	TG121
---	----	----------------------	-------

No.	CAA	Metrological Data	Source
	ACV	wt.-diam.-die axis	

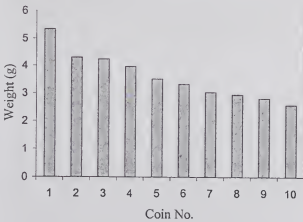
Avg. = $17.84 \div 4 = 4.47$ g weight
 Avg. = $70.1 \div 4 = 17.5$ mm diameter
 Avg. = 2/12h die axis orientation

1 Chalcus

5	88	3.51g-18ø	o/s-c/m241LS
6	88	3.32g-16ø-12h	TG120
7	88	3.03g-15.2ø-12h	Er19992/5
8	88	2.94g-16ø-12h	YNCat153
9	88	2.81g-14.3ø-12h	Er20092/1
10	88	2.57g-15.8ø-12h	Er19878/13

Avg. = $18.18 \div 6 = 3.03$ g weight
 Avg. = $95.3 \div 6 = 15.88$ mm diameter
 Avg. = 5/12h die axis orientation

Tot.Avg. = $36.02 \div 10 = 3.60$ g weight
 Tot.Avg. = $165.4 \div 10 = 16.54$ mm diameter
 Tot.Avg. = 7/12h die axis orientation

Ch. 2.31, Nike, c/m Triskelion (Y)

Nike of Damascus

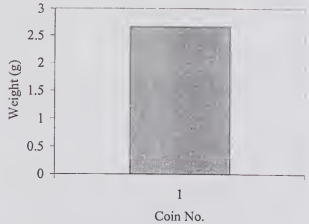
f/1 ØE above ØF

1 Chalcus

1	113	2.66g-15.4ø-11h	Er17620/6
---	-----	-----------------	-----------

Tot.Avg. = 2.66g weight
 Tot.Avg. = 15.4mm diameter
 Tot.Avg. = 1/11h die axis orientation

No.	CAA	Metrological Data	Source
	ACV	wt.-diam.-die axis	

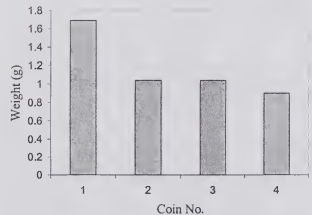
Ch. 2.32, Nike of Damascus

Victory

1/2 Chalcus

1	125	1.69g-13ø-12h	YNCat157
2	125	1.04g	CAA125PB
3	125	1.04g	CAA125PB
4	125	0.90g	Unpub5PB

Tot.Avg. = $4.67 \div 4 = 1.17$ g weight
 Tot.Avg. = 13mm diameter
 Tot.Avg. = 1/12h die axis orientation

Ch. 2.33, Victory

Table 2.4, Number of coins used to calculate the average weights of Tigranes II coppers

Coin Rev. Design	Number of coins	Æ Coin Weight
Nike, No f/l	87	5.05g
Nikle, o/s	5	6.21g
Nike, f/l ΔHMO, ΔHM, or ΔM	103	6.20g
Nike, l/f Δ/M, Δ/H, Δ/H/M	34	5.92g
Nike, Rev. Scarce f/l	18	6.17g
Nike, f/l A in Obv. l. field	128	4.37g
Nike, 'A' behind 5-peak tiara	11	4.70g
Nike, 'A' behind 4-peak tiara	114	3.13g
Nike, 'A' behind 3-peak tiara	8	2.62g
Nike, f/l A/A, Various c/m	18	3.94g
c/m Y Behind King's Head	10	3.60g
Nike of Damascus	1	2.66g
Victory	4	1.17g
Total	541	

Table 2.5a, Number of coins used to calculate the average diameters of Tigranes II coppers

Coin Rev. Design	Number of coins	Æ Coin Diameter
Nike, No f/l	63	18.31mm
Nikle, o/s	2	18.5mm
Nike, f/l ΔHMO, ΔHM, or ΔM	60	19.36mm
Nike, l/f Δ/M, Δ/H, Δ/H/M	19	18.88mm
Nike, Rev. Scarce f/l	17	18.68mm
Nike, f/l A in Obv. l. field	117	16.89mm
Nike, 'A' behind 5-peak tiara	10	17.07mm
Nike, 'A' behind 4-peak tiara	83	15.57mm
Nike, 'A' behind 3-peak tiara	8	13.86mm
Total	379	

Table 2.5b. Number of coins used to calculate the average diameters of Tigranes II coppers

Coin Rev. Design	Number of coins	Æ Coin Diameter
Nike, f/l A/A, Various c/m	14	16.14mm
c/m Y Behind King's Head	10	16.54mm
Nike of Damascus	1	15.4mm
Victory	1	13mm
Total 2.5a	379	
Total 2.5b	26	
Total 2.5a and 2.5b	405	

Table 2.6. Number of coins used to calculate the average die axis orient. of Tigranes II cop.

Coin Rev. Design	Number of coins	Æ Die Axis Orientation
Nike, No f/l	54	3/2h, 12/1h, 34/12h, 5/11h
Nikle, o/s	1	1/12h
Nike, f/l ΔHMO, ΔHM, or ΔM	43	16/1h, 26/12h, 1/6h
Nike, 1/f Δ/M, Δ/H, Δ/H/M	18	11/1h, 7/12h
Nike, Rev. Scarce f/l	12	2/1h, 9/12h, 1/11h
Nike, f/l A in Obv. l. field	117	4/2h, 34/1h, 69/12h, 10/11h
Nike, 'A' behind 5-peak tiara	8	1/1h, 5/12h, 2/11h
Nike, 'A' behind 4-peak tiara	74	4/2h, 12/1h, 55/12h, 3/11h
Nike, 'A' behind 3-peak tiara	8	2/1h, 5/12h, 1/11h
Nike, f/l A/A, Various c/m	12	4/1h, 7/12h, 1/10h
c/m Y Behind King's Head	7	7/12h
Nike of Damascus	1	1/11h
Victory	1	1/12h
Total	356	

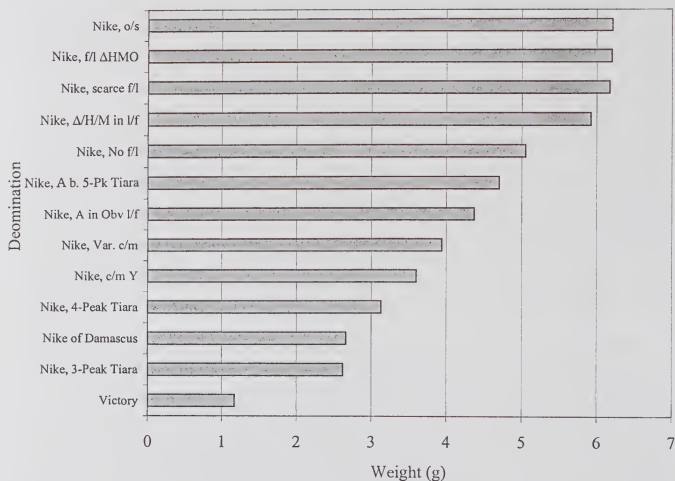

Chart 2.34. Average weights of Tigranes II copper coins (grams)

ARMENIAN NUMISMATIC LITERATURE

1 BRUCE II, Colin. World Coin Roundup, 08-16. *World Coin News*, Vol. 35 (September 2008), No. 9, p. 64, illus.

The following commemorative coins of Republic of Armenia are listed: Armenian alphabet-King Vramshapuh, 2005, 100 dram, AR proof, 31.1g, 40 mm; Armenian alphabet-St. Sahak Partev, 2005, 100 dram, AR proof, 31.1g, 40 mm; Artem Mikoyan-100th birth anniversary, 2005, 100 dram, AR proof, 31.1g, 40 mm; Fridtjof Nansen, 2006, 100 dram, AR proof, 28.28g, 38.61 mm; Hovhannes Aivazovsky, 2006, 100 dram, AR proof, 28.28g, 40x28 mm; Trout-Ishkhan, 2007, 100 dram, AR proof, 28.24g, 38.5 mm; Signs of the Zodiac-Capricorn, 2007, 100 dram, AR proof, 28.28g, 38.5mm; Marshal Babajanian-100th anniversary, 2006, 1000 dram, AR proof, 33.6g, 38 mm; Armenian grapes, 2007, 1000 dram, AR proof, 33.6g, 40 mm; Matenadaran-50th anniversary, 2007, 1957 dram, AR proof, 33.6g, 40 mm; Haik Nahapet, 2007, 5000 dram, AV proof, 4.3g, 18 mm; Komitas Vardapet, 2006, 10000 dram, AV proof, 8.6g, 22 mm; 37th Chess Olympiad, 2006, 10000 dram, AV proof, 8.6g, 22 mm; Hakob Gurjian, 2006, 10000 dram, AV proof, 8.6g, 22mm; Jean Garzou, 2007, 10000 dram, AV proof, 8.6g, 22 mm; Armenian Army-15th anniversary, 2007, 10000 dram, AV proof, 8.6g, 22 mm; Shushi Liberation-15th anniversary, 2007, 10000 dram, AV proof, 8.6g, 22 mm. All obverses display the coat of arms of the Armenian Republic.

YTN

Յուլյանկադրուած են Հայաստանի Հանրապետութեան հետեւել յուշարժանները:– Հայ ալբուրներ–
Վառաշապուհ թաղաւոր, 2005, 100 դրամ, ԱՐ յղկուած, 31.1գ, 40 մմ. Հայ ալբուրներ–Ս. Սահակ
Պարթև, 2005, 100 դրամ, ԱՐ յղկուած, 31.1գ, 40 մմ. Արտեմ Միկրյան–Ծննդեան 100րդ տարեդարձ,
2005, 100 դրամ, ԱՐ յղկուած, 31.1գ, 40 մմ. Յրիտյօֆ Նանսէն, 2006, 100 դրամ, ԱՐ յղկուած,
28.28գ, 38.61 մմ. Յովհաննէս Այվազյանի, 2006, 100 դրամ, ԱՐ յղկուած, 28.28գ, 40x28 մմ.
Իշխանաձուկ, 2007, 100 դրամ, ԱՐ յղկուած. հայկական օձ, 2007, 100 դրամ, ԱՐ յղկուած.
Լայնաքիթ բաղ, 2007, 100 դրամ, ԱՐ յղկուած, 28.24գ, 38.5 մմ. Աստղադիտական–Այծեղիւր, 2007,
100 դրամ, 28.28գ, 38.5 մմ. Մարշալ Բարաշնեան–100րդ տարեդարձ, 2006, 1000 դրամ, ԱՐ յղկուած,
33.6գ, 38 մմ. Հայկական խաղող, 2007, 1000 դրամ, ԱՐ 33.6գ, 40 մմ. Մատենադարան–50րդ
տարեդարձ, 2007, 1957 դրամ, ԱՐ յղկուած, 33.6գ, 40 մմ. Անկախութիւն–15ամեակ, 2006, 5000
դրամ, ԱՐ յղկուած, 188.1գ, 63 մմ. Հայկ Նահապետ, 2007, 5000 դրամ, ՈՍ յղկուած, 4.3գ, 18 մմ.
Կոմիտաս Վարդապետ, 2006, 10000 դրամ, ՈՍ յղկուած, 8.6գ, 22 մմ. 37րդ Շախմատի Ողիմպիական,
2006, 10000 դրամ, ՈՍ յղկուած, 8.6գ, 22 մմ. Յակոբ Կուրջեան, 2006, 10000 դրամ, ՈՍ յղկուած, 8.6գ,
22 մմ. Ժան Գարգու, 2007, 10000 դրամ, ՈՍ յղկուած, 8.6գ, 22 մմ. Հայոց Բանակ–15ամեակ, 2007,
10000 դրամ, ՈՍ յղկուած, 8.6գ, 22 մմ. Շուշիի Ազատագրութիւն–15րդ տարեդարձ, 2007, 10000
դրամ, ՈՍ յղկուած, 8.6գ, 11 մմ. Բոլոր դրամներու երեսին վրայ պատկերուած է Հայաստանի
Հանրապետութեան զինանշանը:

ԵԹՆ

2 NERCESSIAN, Y. T. *Armenian Numismatic Studies II - Հայ Դրամագիտական ուսումնա-*
նասիրութիւններ II, by Y. T. Nercessian. Los Angeles: Armenian Numismatic Society,
Special Publication, No. 15, 2009, xii, 580 pp., 60 pls. Bilingual in English and Armenian.

The publication is a collective volume of the thirty-nine essays of Y. T. Nercessian mostly published in *Armenian Numismatic Journal*, *Bazmavep*, *Haigazian Armenological Review*, *Hask Hayakitan Taregirk*. The following articles are included: A Newly Discovered Coin of Tigranes I, A Small Hoard of Tigranes II the Great Tetradrachms, Two Drachms of Tigranes II with Unrecorded Field Letters, Some Unpublished Coins of Tigranes the Great of Armenia (in English and Armenian), Tigranes II the Great of Armenia and the Mint of Damascus (in Armenian), A Newly Discovered Copper Coin Tigranes II Struck in Damascus, Tigranes the Great and the Myth of Tigranes the Younger Coins (in Armenian), The Myth of Tigranes the Younger Coins, Tigranes II Mint Where Coppers of Wheat Design were Struck, Coinage of Artaxias II (in Armenian), Coinage of the Barony of Cilician Armenia (in English and Armenian), Additional Evidence on the Authenticity of Cilician Armenian Gold Coins (in English and Armenian), The Anointment of King Levon I and His Coronation Tram (in Armenian), Metrology of Levon I Double Trams, Billons of King Hetum II, On the Occasion of the Newly Discovered Coins of King Gosdantin I (1298-1299) of Cilician Armenia (in Armenian), Copper Coins of King Gosdantin I (1298-1299), Armenian Coins Excavated in Kinet, Coins of King Oshin (1308-1320) of Cilician Armenia (in Armenian), Copper Surfaced Armenian Coins (in Armenian), Coinage of Levon V, the Last King of Cilician Armenia (in English and Armenian), Half Trams of Cilician Armenian Kings (in Armenian), Cilician Armenian Coins Overstruck in Arabic (in English and Armenian), Paul Z. Bedoukian Medal, An Armenian Copper Bowl of Havhav Monastery, Tigranes II Gold Coins Discovered in Europe (in English and Armenian), Tigranes II Counterfeit Tetradrachm with Imperial Countenance Portrait, More on Counterfeits, A Counterfeit Hemidrachm of Tigranes II, Counterfeit Gold Double Tahekans of King Levon I, A Cast Counterfeit Gold Tahekan of Levon I, Fantasy Euros of Armenia. The earliest article appeared in *Haigazian Armenological Review* in 1999, where coins of Tigranes II struck in Damascus are discussed (in Armenian). The latest article was published in *Armenian Numismatic Journal* in 2008, where the mint for copper coins of Tigranes with wheat design are discussed. Also, two unpublished articles are included in the monograph, on newly discovered coins of Gosdantin I and coins of Levon V (both in Armenian). An extensive bibliography, index, and 60 plates close the book.

Author

(continued on p. 87)

THE ARMENIAN COIN AUCTION OF STACK'S AUCTION GALLERY (2009)

"The collection of a connoisseur," assembled meticulously from major auction houses, was consigned to Stack's Rare Coins and auctioned on January 12, 2009, in New York City.¹

A good part of this catalogue consisted of quality Byzantine Empire gold coins comprising "The Golden Horn Collection." The Armenian portion was only 4.2% of the total listing (27 coins out of 640).

The Armenian section which includes twenty-seven pieces from the medieval period is the subject of this review and short commentary. All but one coin belong to Cilician Armenia. We were so impressed with the names of major coin dealers the "connoisseur" patronized to purchase his Armenian coins that we referenced their names in our summary following this review: Credit Suisse,² Classical Numismatic Group,³ Spink Zürich,⁴ de Nicola,⁵ Schulman,⁶ Tkalec,⁷ Auktiones AG (published by Münzen und Medaillen AG),⁸ and Schulten.⁹

The Armenian section of the catalogue included rare coins of high quality and pedigree. It was very apparent that from each coin type only one example was assembled by this unknown discriminating collector. The Armenian section started with a copper follis of Kiurke II Curopalatus (1048-1100), followed by the baronial copper coins of Cilician Armenia which included five barons, and then the kingdom of Cilician Armenia listing all of the kings.

The greatest rarities of this small but very attractive collection were the copper follis of Kiurke Curopalatus and the silver tram of King Gosdantin I. They also realized the highest prices. These two combined grossed half of the proceeds recorded from the Armenian section.

In the early 1980s, gold and silver bullion markets were skyrocketing. Ancient and medieval Armenian coins moved upwards similar to other coins. In this atmosphere the sale catalogue of Münzen und Medaillen Auktion 12 (1981) was published. In the twentieth century this was the first known major auction of ancient and medieval Armenian coins. Shortly thereafter, prices of gold and silver bullion started to retract, and the coin market followed suit. Then, in the late 1980s investors moved into the coin market and the prices of coins

---

¹ Stack's Auction Gallery, *Monetii Imperii Romani Byzantini; The Coinage of the Late Roman Empire, the Eastern Roman Empire and Byzantium, and Their Successor States from the Germanic Invasions to the Russian Empire* (New York City, January 12, 2009), pp. 132-137, Nos. 3467-3493, illustrated in color.

² Credit Suisse, *Auction 4: Important Ancient & Mediaeval Coins Including an Armenian & Judaean Collection* (Bern, auctioned in New York City, December 3, 1985).

³ Classical Numismatic Group, Inc., *Auction XXXVI, A Public and Mail Bid Sale* (Lancaster, Pennsylvania, December 5-6, 1995).

⁴ Spink and Son, Ltd., *Spink Coin Auction Sale No. 10* (Zürich, 1983).

⁵ de Nicola, *List* (June 1976).

⁶ Schulman, *Sale 213* (1978).

⁷ A. Tkalec AG, *Münzauktion Tkalec AG, 1500 Jahre Münzprägung, Antike Münzen in feinsten Qualität* (Zürich, February 19, 2001).

⁸ Auktiones AG, *Auktion 12: Münzen der antike, des mittelalters und der neuzeit* (Basel, Münzen und Medaillen AG, September 29-30, 1981).

⁹ P. N. Schulten, *Auktion; Antike, Griechen, ... Armenien, Orientalen* (Frankfurt, October 15-17, 1990).

started moving up once again. Once the investors decided to withdraw from the coin market, prices started falling. In mid 1990s, when the CNG auction XXXVI was held, the market was already stabilized.

Table I. *Comparative data of 2009 and previous sale prices*

Lot	Ruler	Coin	Estimate \$	Sold \$	Multiples of Prev.	Sold \$ ¹⁰
3467	Kiurke II	Æ Follis	3750-4000	10350	2.7 X CNG 1995—	3850
3468	Baron Roupen I	Æ Pogh	650-725	3220	9.9 X Cr Su 1985—	325
3469	Toros I	Æ Pogh	1750-2000	2530	2.7 X Cr Su 1985—	950
3470	Toros II	Æ Pogh	575-650	2185	7.8 X Cr Su 1985—	280
3471	Roupen II	Æ Pogh	600-675	2070	4.4 X CNG 1995—	468
3472	Levon II	Æ Pogh	1750-2000	2990	7.6 X Slocum 1997—	396
3473	King Levon I	AR 1-Lion				
		coronation tr.	275-300	1380	6.6 X CNG 1995—	385
3474		AR Double tr.	475-500	---	Sold in a private sale	
3475		AR c/f Tram	40-60	115	Counterfeit	
3476	Hetoum-Kaiqobad	AR Biling. tr.	200-275	431.25	3.8 X Cr Su 1985—	115
3477	Hetoum-Kaikhusrew	AR Bilingual				
		tram A.H.637	300-375	575	3.6 X Cr Su 1985—	160
3478	Hetoum-Zabel	AR Tram	175-200	218.5	2.2 X Cr Su 1985—	100
3479	Hetoum I	Æ Tank	75-100	149.50	2.3 X Cr Su 1985—	65
3480	Levon II	AR Tram	75-100	149.50	2.7 X CNG 1995—	55
3481	Hetoum II	AR Billon	100-175	230	1.1 X Cr Su 1985—	210
3482	Smpad	AR Tram	100-175	195.50	1.9 X CNG 1995—	110
3483	Gosdantin I	AR Tram	4000-4500	9200	3.3 X Tkalec 2001—	2806
3484		Æ Kardez	725-800	546.25	1.5 X Cr Su 1985—	360
3485	Levon III	AR Takvorin	300-375	345	2 X Auktion 1981—	168
3486	Oshin	AR Coronat. tr.	200-275	488.75	3.7 X CNG 1995—	132
3487	Levon IV	AR Takvorin	475-500	80.5	0.29 X Aukt. 1981—	280
3488	Guy	AR Takvorin	1150-1250	862.5	1.4 X Aukt. 1981—	616
3489	Gosdantin III	AR Takvorin	600-675	115	0.34 X Aukt. 1981—	336
3490	Levon the Usurper	AR Takvorin	500-575	431.25	1.6 X Cr Su 1985—	270
3491	Gosdantin IV	AR Takvorin	750-800	80.5	0.2 X Aukt. 1981—	403
3492	Levon V	AR Billon	600-675	230	0.77 X Aukt. 1981—	300
3493	Post-Roupenian	Æ Pseudo-Arm.	50-75	253	6.5 X Schulten 1990—	39

Since mid 1996, the retail trend for coins has been upwards and collectors worldwide have been eager to procure rare and quality coins. Ancient and medieval Armenian coins are not an exception to this process, even in the current period of financial crisis where other commodities and equities seem to be losing their value. Stack's auction listing of rare and

¹⁰ For a review, summary, and prices realized of major auctions of Armenian coins see Y. T. Nercessian, *Armenian Coin Auctions* (Los Angeles, 2006).

¹¹ According to the buyer, he paid \$345.

quality Armenian coins and realizing handsome profits is a testimony to the strength of the coin market¹² and proves that the affluent collectors are ready and eager to appreciate opportunities like this.

Some comments on Table I. *Comparative data of 2009 and previous sale prices.* Obviously, this "connoisseur" enjoyed his coins for a few decades which in itself has a certain intrinsic value. The coins purchased by him followed the market trend. Rare and quality coins purchased after 1985 made handsome profits. However, poor quality coins like Levon IV, Gosdantin III and IV lost ground.

The coins of Cilician Armenia issued by the latter kings have poor workmanship, shallow depth, and generally, unsatisfactory eye appeal. For this reason, coins of the kings starting with Levon IV to the downfall of the kingdom, in general, do not realize high prices, except for Guy and Levon the Usurper coins which are very scarce. Their preliminary prices were overestimated. However, the prices realized are within the range of current market values. One could justly conclude that the "Post-Roupenian" copper piece is an exception in this area, it was estimated \$50-75, sold for \$253.00, 6.5 times the Schulten price realized (D.M.58=US\$39) of 1990.

The range of estimated value for the Stack's Armenian coin auction was \$20,240 to 22,810. All coins were sold except a double tram. This coin sold after the close of the auction. The 26 coins that sold realized \$39,422 (including 15% buyer's fee). A collector could safely conclude that over the past two decades Armenian coins have more than tripled in market value.

It should be noted that all of the pieces sold in this auction established new records for Cilician Armenian silver and copper coins.¹³ This trend is expected to continue only upward as long as the diaspora Armenian community continues to maintain affluent financial position since demand will always exceed the supply of rare and scarce quality coins.

To be fair to the numismatic staff of Stack's, it should be emphasized that they have done excellent work in cataloguing the Armenian coins. The references included Paul Z. Bedoukian's *Coinage of Cilician Armenia*,¹⁴ Y. T. Nercessian's *Armenian Coins and Their Values*,¹⁵ and the above mentioned auction house catalogues where previously the coins were listed for sale. All of the coins are illustrated in color and printed in actual size, and for twenty Armenian coins, enlarged 1.5 and 2 times. Their grading was conservative. Also, the weights and die axis data are published.

The statistical data is tabulated and offered to our readers as a useful guide to current market trends, prevailing prices, and for posterity. The prices quoted are from the Stack's "The Golden Horn Collection," January 12, 2009, "Prices Realized,"¹⁶ which include the sale price plus the 15% buyer's fee.

Y. T. Nercessian

¹² Numerous reviews appeared in the press on Stack's auction. L. A. Saryan, *Armenian Reporter* (Jan. 24, 2009), No. 98, p. 15 and *Armenian Weekly*, Vol. 75 (Jan. 24, 2009), No. 3, p. 7; *Asbarez*, Vol. 101 (Thursday, Feb. 26, 2009), No. 13,425, p. 7 (in Armenian); *Numismatist*, Vol. 122 (March 2009), No. 3, p. 32, and others.

¹³ King Levon I gold half tahekan, auctioned on December 11-12, 2006, by Numismatica Genevensis, realized SF48,300.00=US\$9,590.00; also, see ANJ 2007, pp. 35-36.

¹⁴ Paul Z. Bedoukian, *Coinage of Cilician Armenia* [CCA] (New York, 1962; Revised edition, Danbury, Connecticut, 1979).

¹⁵ Y. T. Nercessian, *Armenian Coins and Their Values* [ACV] (Los Angeles, 1995).

¹⁶ "Prices Realized" is printed from the Stack's webpage:
http://www.stacks.com/pdf/PR_JAN2009_GOLDENHORN.PDF.

CATALOGUE

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	US\$ Est.	US\$ Sold
3467	Kiurke II	Æ Folllis Ex-CNG 36-706	ACV 514*	VF	3750-4000	10,350.00
3468	Baron Roupen I	Æ Pogh Ex-Credit Suisse 4-688	CCA 1-1a ACV 245	F-VF	650-725	3,220.00
3469	Baron Toros I	Æ Pogh Ex-Credit Suisse 4-689	CCA 2a ACV 246	-VF	1750-2000	2,530.00
3470	Baron Toros II	Æ Pogh Ex-Credit Suisse 4-690	CCA 3 ACV 247	F	575-650	2,185.00
3471	Baron Roupen II	Æ Pogh Ex-CNG 36-711	CCA 2 ACV248*	F	600-675	2,070.00
3472	Baron Levon II	Æ Pogh	CCA 4Var. ACV 251	-VF	1750-2000	2,990.00
3473	King Levon I	AR Cor. tr., 1-lion Ex-Spink Zürich sale 10-151	CCA 78 ACV 257	-EF	275-300	1,380.00
3474		AR Double tram Ex-Credit Suisse 31-196	CCA 23 ACV269	-EF	475-500	---
3475		AR c/f tram Ex-de Nicola list June 1976-175	ACV 11	-EF	40-60	115.00
3476	Hetoum-Kaiqobad	AR Tram Ex-Credit Suisse 4-769	CCA 777 ACV 316	VF+	200-275	431.25
3477	Hetoum-Kaikhusr.	AR Tram, A.H.637 Ex-Credit Suisse 4-771	CCA 799v ACV 316	VF+	300-375	575.00
3478	Hetoum-Zabel	AR Tram Ex-Credit Suisse 4-778	CCA --- ACV 338	-EF	175-200	218.50
3479	Hetoum I	Æ Tank Ex-Spink Zürich sale 10-162	CCA1321v ACV357v	VF+	75-100	149.50
3480	Levon II	AR Tram Ex-Spink Zürich sale 12-34	CCA--- ACV 369v	VF+	75-100	149.50

¹⁷ Levon I double tram was not sold during the auction, sold after the auction to a private party.

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	US\$ Est.	US\$ Sold
3481	Hetoum II	AR Billon, Patriar chal cross Ex-Credit Suisse 4-806	CCA 1587 ACV 396	-VF	100-175	230.00
3482	Smpad	AR Tram Ex-Schulman 213-218	CCA 1673 ACV 408	F+	100-175	195.50
3483	Gosdantin I	AR Tram Ex-Tkalec Febr. 2001-463	CCA 1724 ACV416	EF	4000-4500	9,200.00
3484		Æ Kardez Ex-Credit Suisse 4-814	CCA 1729 ACV 417	-VF	725-800	546.25
3485	Levon III	AR Takvorin Ex-Auktioness sale 12-834	CCA 1734 ACV 419v	VF	300-375	345.00
3486	Oshin	AR Coronation tr. Ex-Schulman 214-275	CCA 1840 ACV 438	VF	200-275	488.75
3487	Levon IV	AR Tram AR Takvorin Ex-Auktioness sale 12-843	CCA --- ACV 451-3	F	475-500	80.50
3488	Guy	AR Takvorin Ex-Auktioness sale 12-847	CCA 2034v ACV 468v	-VF	1150-1250	862.50
3489	Gosdantin III	AR Takvorin Ex-Auktioness sale 12-850	CCA 2066 ACV472	VF	600-675	115.00
3490	Levon the Usurper	AR Takvorin Ex-Credit Suisse 4-845	CCA 2130v ACV481v	VF	500-575	431.25
3491	Gosdantin IV	AR Takvorin Ex-Auktioness sale 12-856	CCA 2188v ACV 492v	-VF	750-800	80.50
3492	Levon V	AR Billon Ex-Credit Suisse 4-852	CCA 2237 ACV 500	VF	600-675	230.00
3493	Post-Roupenian	Æ Pseudo Arm. Ex-Schulten, Oct. 1990-1343	CCA 2247 ACV 510	VF	50-75	253.00

ՍԹԷ-ԲՍԻ ԱՃՈՒՐԴԻ ՊԱՏԿԵՐԱՍՐԱՀԻ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԱՃՈՒՐԴԸ

[Ամփոփում]

«Արուեստաճանաչ հաւաքորդի մը ժողովածուն» ծախուեցաւ Սթէքս հնագիտական դրամ-ներու վաճառքի ընկերութեան կողմէ: Դրամները աճուրդով վաճառուեցան 12 Յունուար 2009 թուին Նիւ Եորք Քաղաքին մէջ:

Կատարողին մեծագոյն մասը կազմուած էր Բիւզանդական Կայսրութեան չափազանց սիրուն ոսկեղբամենէն, որակուած՝ «Ոսկեղջիւր ժողովածուն»: Յատկանշական է յիշել, որ դրամներու բոլորն այլ գնուած էին հռչակաւոր հնագիտական դրամներ վաճառող հաստատութիւններէ: Քսանեօթը կտոր հայկական դրամները այս հաւաքածոյի 4.2 առ հարիւրն էր, որ մաս կը կազմէ մեր դրահիօսականին:

Հայկական բաժինը ունի միջնադարեան 27 պղնձեայ ու արծաթեայ դրամներ: Ի րացառեալ մէկ հատէն, բոլորն կը պատկանին Հայկական Կիլիկիոյ պետականութեան: Հայկական բաժինը կը պարունակէ չափազանց հազուագիւտ, գեղատիպ և տոհմագրութիւն ունեցող դրամներ: Ինչպէս նաև, իւրաքանչիւր տիպ դրամէն միայն մէկ օրինակ: Հայկական բաժինը կը սկսի Լուռի թագաւոր Կորիկէ Կորապաղատի պղնձեայ դրամով, ապա Կիլիկիոյ Հինգ պարոններուն պղնձեայ դրամները և բոլոր թագաւորներուն արծաթեայ ու պղնձեայ դրամները:

Այս փոքր ու զոդորիկ հայկական ժողովածուի ամենէն հազուագիւտ դրամներն էին Կորիկէի պղնձեայ դրամը և Կոստանդին Ա թագաւորին չափազանց սիրուն արծաթեայ դրամը: Հասոյթէն ձեռք բերուած այս երկուքին միատեղ դումարը՝ հաւասար է հայկական ժողովածուի ընդհանուր հասոյթի կէսին:

Իշխանական դրամներու բոլորն այլ արձանագրեցին մեծ հասոյթներ երբ բաղդատուին նախապէս գնուած իրենց չուկայական գնահատումներուն հետ: Նմանապէս գիններու վերելք արձանագրեցին որակաւոր ու հազուագիւտ արքայական դրամները: Բացառիկներու շարքին կը պատկանին Կիլիկիոյ վերջին թագաւորներու դրամները, որոնցմէ որակաւոր և սիրուն տեսքով դրամներ գտնելը գրեթէ յուսահատական կացութիւն մը կը ներկայացնէ: Այս րացառութիւններու շարքէն դուրս մնացին Կիլի և Լևոն Բոնապալի հազուագիւտ թագաւորինները, որոնք արձանագրեցին գոհացուցիչ վերելք մը:

Հաւաքորդ մը ապահով կերպով կրնայ եղրակացնել, թէ վերջին երկու տասնամեակներու ընթացքին, հայկական դրամներու շուկայական արժէքները աւելի քան եռապատկուած են: Այս ընդհանուր վերելքի ուղղութիւնը պիտի շարունակէ այնքան ատեն, որ սփիւռքի հայութիւնը պահէ իր բարեկեցիկ տնտեսական կացութիւնը ու հետաքրքրուի իր պապենական ժառանգով, քանի որ զեղատիպ ու չափազանց հազուագիւտ դրամներու քանակը աւելի նուազ է քան հայ ու օտար հաւաքորդներու ընդհանուր պահանջը:

Ուշադրութեան արժանի է Սթէքս ընկերութեան անձնակազմին խղճամիտ ցուցակագրական աշխատանքը այս հայկական ժողովածուի ցուցակագրութեան մէջ: Բոլոր դրամները դունաւոր պատկերուած են խնդրոյ առարկայ դրամներու մեծութեան հաւասար չափով, իսկ քսան հատը նաև 1.5 կամ 2 անգամ մեծութեամբ: Ինչպէս նաև հրատարակուած է իւրաքանչիւր դրամի կիշին ու առանձնային ուղղութիւնը:

Ե. Թ. Ներսիսեան

“ՑՈՒՑԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ”

նորոյթ հայկական դրամագիտութեան մէջ

Եղիա Ներսէսեանի անունը լաւ յայտնի է համաշխարհային դրամագիտական ընկերակցութեանը՝ իր մէկ տասնեակ արժէքաւոր գրքերի շնորհիւ: Նրա գործունէութիւնը դրամագիտութեան ասպարէզում՝ սիրած վթաղմունքին ամբողջովին նուիրուելու հազուագիւտ ու նախանձելի օրինակ է: Անցեալ տարի լոյս տեսաւ «Ցուցակագրութիւն հայկական դրամներու. Հաւաքուած՝ Ե. Թ. Ներսէսեանի կողմէ» գիրքը՝ որպէս Հայ Դրամագիտական Ընկերակցութեան հերթական՝ թիւ 14 *Ցատուկ Հրատարակութիւն* Այն՝ Եղիա Ներսէսեանի կողմից հայ դրամագիտութեանը մատուցած հերթական նորութիւնն է:¹

Եղիա Ներսէսեան

Եղիա Ներսէսեանին կարելի է, ինք, նորարար անուանել առանց չափաւանջութեան: Յիշենք “Հայ դրամագիտական մատենագրութիւն եւ գրականութիւն” (1984), “Հայաստանի թղթադրամները” (1988), “Հայկական դրամներն ու իրենց արժէքները” (1995), Արտաշէսեան հարստութեան դրամահատութիւնը. արծաթեայ դրամներ” (2006) աշխատութիւնները, որոնք նոր

¹ Ե. Թ. Ներսէսեան, *Ցուցակագրութիւն Հայկական դրամներու. հաւաքուած՝ Ե. Թ. Ներսէսեանի կողմէ*, Հայ Դրամագիտական Ընկերակցութիւն, *Ցատուկ Հրատարակութիւն*, թիւ 14, Լոս Անճելէս, 2008, 387 էջ, 128 տալիստակ:

ժանրեր էին հայ դրամագիտության բնագավառում: Հիացմունքի արժանի են նաև Եղիա Ներսիսեանի աննկուն ջանքերը Հայ Դրամագիտական Հանձնաժողովի պարբերական հրատարակումն ապահովելու գործում: Միակ մասնագիտական հանդեսը, որի հիմնադիրներից մեկը և խմբագիրն է սկսած 1975 թուականից: Բայց այս մէկն առանձնայատուկ է ու, կարծում եմ, ամենանուիրականը, քանի որ ամփոփում է 40 տարիների ընթացքում՝ սիրով և նիւթի խոր իմացութեամբ հաւաքուած ու դասակարգուած ժողովածու, որ նաև իր բազմաթիւ ուսումնասիրութիւնների հիմնական աղբիւրն է հանդիսացել: Իսկական, գիտնական հաւաքորդ՝ իր բարեկամ ու աւագ ընկերը՝ լուսահոգի Զարեհ Պտուկեանի գործի շարունակողն ու վարձագցնողը, որոնց համար հին հայկական դրամներից ստացած գեղագիտական հաճոյքից, դրանցով հայրենի պատմութեան մասունքներին անմիջականորէն շփուելու անբացատրելի վզացումի հրճուանքից բացի կարևոր է դրամաթողարկման պատմութեան մութ հարցերը քննելու և քննութեան արդիւնքները լայն հանրութեանը գրեթե ու յօդուածների, դասախօսութիւնների ու ցուցահանդէսների ձևով մատուցելու անապառ մղումը:

Դրամագէտ-հաւաքորդի ձեռքով, երկար տարիների ընթացքում, հապարաւոր դրամներ են անցել, որոնցից 1800-ից աւելի ընտրեալները բիւրեղացել են այս ժողովածուի մէջ: Գիրքը սկսուած է ներածությամբ, որում Ե. Ներսիսեանը հակիրճ արժեւորում է այս հրատարակութեան կարևորութիւնը և ներկայացնում կատալոգացման սկզբունքները: Որդու՝ Դերենիկ Ներսիսեանի, կողմից շարադրուած բովանդակայից և յուլիչ կենսագրական ակնարկից ծանօթանում ենք Ե. Ներսիսեանի կենսի ու գործունէութեան ուղուն և հետաքրքիր դրուագներին: 387 էջ կազմող դրամների կատալոգը, անգլերէն լեզուով, համալրուած է մատենագրական և տեղեկատուական ցանկերով, իսկ 128 ստալտակներում վետեղուած է ժողովածուի դրամների մեծ մասը: 300-ից աւելին Մովսիս, Մեծ Հայքի (Արտաշէսեանների), ինչպէս նաև Կոմմագենի արքաների թողարկումներն են: Բոլոր խմբերն էլ լաւ ներկայացուած են, բայց, բնականաբար, ամենամեծ խումբը Արտաշէսյանների դրամներն են: Տիգրան Մեծի, գերազանցապէս լաւ պահպանուած արծաթէ ու պղնձէ թողարկումների լիարժէք ընտրանու կողքին կարելի է տեսնել նրան յաջորդած արքաների բաւական հազուադէպ հանդիպող թողարկումների նմուշներ: 1500-ից աւելին Կլիլիկեան Հայաստանի դրամներն են, որոնցից ինը՝ իշխանական շրջանի հազուագիւտ դրամներ: Այս խմբում առատորէն և, հիմնականում, շատ լաւ պահպանուած նմուշներով (թէ՛ արծաթը, թէ՛ պղինձը) ներկայացուած՝ են կլիլիկեան բոլոր արքաների դրամները: Մի խօսքով, սա մի ժողովածու է, որը կազմուել է բանիմաց, ամէն դրամի ու դրամական գանձի գիտական արժէքը լիովին գիտակցող հաւաքորդի և հետալստողի կողմից:

Եթէ մէկը հետաքրքրուել է հին հայկական դրամներով, ապա Ե. Ներսիսեանի կողմից ընթերցողին շնորհած սոյն գիրքը այդ մասին գրեթէ ամբողջական պատկերացում ստանալու լաւագոյն աղբիւրն է՝ բարձրորակ տպագրությամբ լուսանկարներով ու մանրամասն տեղեկութիւններով իրաքանչիւր դրամի մասին: Եթէ մէկը հետալստող է, ապա կարող է այս գրքում գտնել իր ուսումնասիրութիւններին նպաստող արժէքաւոր նիւթ՝ նրա իրաքանչիւր բաժնում: Եւ չգիտեմ մէկ այլ դրամագիտական հրատարակութիւն, որը ներկայացնէր հայ հին և միջնադարյան դրամները միատեղ՝ այսքան առատ ու որակեալ նմուշներով և այդքան առատ ու բարձրորակ պատկերներով յագեցուած: Ինձ մնում է միայն երախտագիտորէն ողջունել մեծարգոյ դրամագէտին՝ հիանալիորէն իրագործուած իր այս նոր նախաձեռնութեան համար:

Ռուբլն Վարդանան
Հայաստանի Պատմութեան Թանգարանի
Դրամագիտութեան բաժնի վարիչ

ARMENIAN MONEY HAS BEEN IN CIRCULATION SINCE THE THIRD CENTURY B.C.

Translator's introduction: This brief article, written in eastern Armenian by Narine Toumanian, appeared in the year-end special issue of the *Hairenik* newspaper (Watertown), Dec. 27, 2008, pp. 66-67. Experienced numismatists will probably be familiar with the information in the first half of the article. The second half of the article, however, which discusses the development of banking and money in Armenia over the past fifteen years, should prove informative for our readers. In most cases I have used western Armenian transliteration equivalents, with the principal exception that the currency used in Armenia today is designated dram. The original article did not have any footnotes; I have added these as needed to correct some minor inaccuracies in the text and to clarify certain technical terms. The website of the Central Bank of Armenia (www.cba.am) appears to be the source for much of the information in this article. [LAS]

Even though it may seem distasteful, nevertheless it is a truism that the entire world, in a sense, “turns” on money, money, money! From major wars to family fights, even minor quarrels between small children, very often hinge on the material. Even if children get mixed up in those “dirty games” without realizing it, the great powers too miraculously seem to know the value of money, and are willing to sacrifice all sorts of human values for the sake of that “value”.

Naturally, the Republic of Armenia cannot remain outside of this game which is being played out in the rest of the world. And even though our country is newly independent, and our money itself can be considered only a fifteen year-old youth, its sources date back to the third century B.C., when the Armenian kings of Sophene struck silver coins with their names and portraits.¹

Metallic coins, however, were most widely circulated during the Hellenistic era (second half of the fourth century B.C.) when coins of Mesopotamia and Asia Minor reached Armenian markets in the course of international commerce. During this period, Armenian coins² carried the image of the ruler on one face, and one of various mythological or religious symbols, as well as the king's name and title in Greek, on the other.

During the Artaxiad period (185 B.C. - 1 A.D.), especially during the years of the reign of Tigranes the Great (95 - 55 B.C.), Armenian coins circulated internationally. These were struck in Armenia proper, as well as in the cities of Antioch and Damascus in Syria.

Gold, silver and copper coins of the Roman Empire, the kingdom of Parthia, the Sassanian Dynasty, the Byzantine Empire, and the Arabic Caliphate circulated in Armenia during the time of the Arsacid kingdom (66 - 428 A.D.) until the establishment of the Armenian government in Cilicia (1080). During the Cilician period (1080 - 1375) the coins circulated were the copper

---

¹ To the best of our knowledge, no silver coins were issued by the Armenian kings of Sophene. Bronze coins, however, were struck by a few kings of Sophene and these have been described in numismatic literature. See Paul Z. Bedoukian, *Coinage of the Armenian Kingdom of Sophene and Commagene* (Los Angeles: Armenian Numismatic Society, 1985); also in Paul Z. Bedoukian, *Selected Numismatic Studies II* (Los Angeles: Armenian Numismatic Society, 2003), pp. 39-69.

² During the period noted (350 to 300 B.C.), there are no coins known to have been struck by Armenian rulers as such. Coins of foreign rulers such as Alexander the Great, however, have been discovered on Armenian territory and probably reached Armenia in the course of trade. Y. T. Nercessian, in his book *Armenian Coins and their Values* (Los Angeles: Armenian Numismatic Society, 1995) lists the coins known to have been struck by Armenian kings during the ancient and medieval periods.

tank, kardez, and pogh, the silver tram and takvorin, and the gold tahegan. These carried Armenian, and sometimes Latin and Arabic legends. Definitely, the name of the Armenian dram circulated today during Armenia's second independence is derived from the name of the silver coin used during the Cilician period.

During the 13th century, silver and copper coins struck by the Georgian kings entered the northern and eastern regions of Armenia. Later, Mongol dirhams and follises were used. Until the beginning of the 19th century, coins of the Persian shahs were used in eastern Armenia, while in the western regions coins of the Turkish sultans circulated.

Paper currency first came into use when Armenia became part of the Russian Empire. Russian capital began to be circulated within the territory of Armenia, and banks were also established, of which there were ten in Armenia in 1914. After the October 1917 Russian Revolution, Armenia became part of the Transcaucasian Commissariat; the ruble issued by the Finance Ministry of the Commissariat was used until the month of May 1918. The Finance Ministry of the first Republic of Armenia planned to issue new money. However, taking into account the difficult financial conditions at that time, the ministry was only able to issue checks on the Yerevan branch of the State Bank.³ These remained in circulation until mid-1920, at which time the 50-, 100-, and 250-ruble paper currency notes⁴ entered circulation.

In October 1920, a special regulation renaming the Yerevan branch of the State Bank as the Republic of Armenia Government Bank was adopted. At that time, six banks were operating on the territory of the republic. After the establishment of Soviet rule in Armenia, by a December 1920 decree of the Revolutionary Committee, the private banks were nationalized and paper currencies of the Republic of Armenia were withdrawn from circulation. From then until 1988, the money used in Armenia was the Russian ruble accompanied by copper and silver metallic coins called kopeks.

In December of 1991, after Armenia's second declaration of independence on September 21, 1991, the Republic of Armenia Bank undertook the responsibilities of the national bank for Republic of Armenia. In April of 1993, a special law ("About the Central Bank of the Republic of Armenia") was passed which officially changed the bank's name to the Central Bank of the Republic of Armenia.⁵

After the collapse of the Soviet Union, Russia emerged from the Soviet ruble zone and in 1993 issued its own ruble, which caused considerable financial distress for the other republics. In order to restore some order to this chaotic situation, the Supreme Council of the Republic of Armenia formed a special committee which on November 19, 1993 decreed that: "Beginning November 22, on the territory of the Republic of Armenia, the official means of payment⁶ will be the 1993 10-, 25-, 50-, 100-, 200-, and 500-dram banknotes⁷ of the Central Bank of the Republic of

³ The banknotes of the Yerevan branch of the State Bank are extensively catalogued in Y. T. Nercesian, *Bank Notes of Armenia* (Los Angeles: Armenian Numismatic Society, 1988), esp. pp. 93-113.

⁴ This is a reference to the so-called artistic notes of the Republic of Armenia printed at Waterlow & Sons of London. See L. A. Saryan, "Armenia's Mysteries," *Bank Note Reporter*, Vol. 24, No. 7 (July 1986), pp. 18-21.

⁵ Also known as the Central Bank of Armenia.

⁶ The term used is "vjaramichots," (means of payment), i.e., legal tender.

⁷ The Armenian term used is "bankayin domser," literally, bank tickets. The term "nmoushi" is also used by the author to describe certain coins and banknotes. Literally, this term means specimen or example, and is usually reserved for guaranteed authentic banknotes bearing special overprints distributed to

Armenia.” The Armenian dram was pegged at a ratio of 1 dram per 200 Russian rubles, and 14.5 dram per US dollar. In the beginning of 1994, all moneys used during the Soviet period were withdrawn from circulation, and replaced with Armenian paper currency and coins. In 1994 and in subsequent years, bank notes of 1000, 5000, and 10,000 drams, and other denominations, were sequentially placed into circulation, as well as copper, silver, and gold commemorative coins.⁸ In 2001, a commemorative banknote with a nominal value of 50,000 drams, depicting the mother cathedral at Etchmiadzin, was issued to mark the 1700th anniversary of Armenia’s declaration of Christianity as the state religion.

Today, there are 22 commercial banks in operation with 347 branch offices functioning on the territory of the Republic of Armenia.

By Narine Toumanian

Translated by L. A. SARYAN, Ph.D.

ARMENIAN NUMISMATIC LITERATURE

(continued from p. 76)

Հրատարակութիւնը ժողովածոյ մըն է Ե. Թ. Ներսիսեանի երեսունինը աշխատութիւններուն, մեծամասնութեամբ լոյս տեսած՝ Հայ Դրամագիտական Հանդէս, Բազմավէպ, Հայկագեան Հայագիտական Հանդէս և Հասկ Հայագիտական Տարեգիրք պարբերականներուն մէջ: Յօդուածները հետեւեալներն են-- Տիգրան Ա-ի վերջերս յայտնաբերուած դրամը (անգլերէնով), Տիգրան Մեծի չորեքդամեաներու փոքր դրամագիտ մը (անգլերէնով), Տիգրան Մեծի երկու դրամեաներ չտեղեկաբերուած դաշտի տառերով (անգլերէնով), Տիգրան Մեծի քանի մը անտիպ դրամները (անգլերէնով ու հայերէնով), Տիգրան Բ Մեծ և Դամասկոսի դրամահատարանը, Տիգրան Մեծի նոր յայտնաբերուած պղնձեայ դրամ մը կոխուած Դամասկոսի մէջ (անգլերէնով), Մեծն Տիգրան և Կրտսեր Տիգրանի դրամներուն առեղծուածը, Կրտսեր Տիգրանի դրամներուն առեղծուածը (անգլերէնով), Տիգրան Բ-ի դրամահատարանը ուր ցորենի պատկերատիպով պղինձներ կոխուած են (անգլերէնով), Արտաշէս Բ-ի դրամները, Տիգրան Գ-ի երկու անտիպ դրամները (անգլերէնով ու հայերէնով), Հայկական Կիլիկիոյ պարոնութեան դրամները (անգլերէնով ու հայերէնով), Յաւելայ փաստարկներ Կիլիկիոյ հայոց ոսկեղրամներու վաւերականութեան շուրջ (անգլերէնով ու հայերէնով), Լևոն Ա. Թազաւորին օծումը և իր օծման դրամը (անգլերէնով), Չափադատական վերլուծում Լևոն Ա-ի երկդրամներուն (անգլերէնով), Հէթում Բ Թազաւորին բիլլոնները (անգլերէնով), Կիլիկիոյ Կոստանդին Ա Թազաւորի (1298-1299) նորայայտ դրամներուն աւիթով, Կոստանդին Ա Թազաւորին (1298-1299) պղնձեայ դրամները (անգլերէնով), Հայկական դրամներ պեղուած Քինէթի մէջ (անգլերէնով), Կիլիկեան Հայաստանի Օշին Թազաւորին (1308-1320) դրամները, Պղնձապատ հայկական դրամներ, Հայկական Կիլիկիոյ վերջին Թազաւոր Լևոն Ե-ին դրամահատութիւնը (անգլերէնով ու հայերէնով), Կիլիկեան Հայաստանի Թազաւորներուն կիսա-դրամները, Կիլիկեան Հայաստանի արարերէնով կրկնադրուումած դրամները (անգլերէնով ու հայերէնով), Զարեհ Պ. Պտուկեանի մեղալը (անգլերէնով), Հայկական պղնձեայ պնակ մը Հաւաւու

government banks. However, in this case I think the author uses the term to denote issues that were released for general circulation in commerce, as opposed to commemoratives produced for the collector market.

⁸ Very few base metal Armenian commemorative coins have been issued. The reference to copper commemorative coins probably refers to a few types that were struck in white cupronickel alloy, for example the 100-dram Chess Olympiad issue of 1996 and the 100-dram Charentz Centennial coin of 1997.

վանիցն (անգլերէնով), Տիգրան Բ-ի ոսկեղրամներ յայտնաբերուած Եւրոպայի մէջ (անգլերէնով ու հայերէնով), Տիգրան Բ-ի կենն չորեքդրամեան մը կայսերական կերպարանքի դիմանկարով (անգլերէնով), Դարձեալ կեղծերու մասին (անգլերէնով), Տիգրան Բ-ի շինծու կէս դրաման (անգլերէնով), Լևոն Ա-ի շինծու ոսկեայ երկզահեկաններ (անգլերէնով), Լևոն Ա-ի թագածու ոսկեայ դահեկան մը (անգլերէնով), Հայաստանի երևակայական եւրոները (անգլերէնով): Հեղինակին վաղագոյն յօդուածը լոյս տեսած է Հայկազեան Հայագիտական Հանդէսին մէջ 1999-ին, ուր քննարկուած են Տիգրան Բ-ի դրամները կոխուած Դամասկոսի մէջ: Իր վերջին յօդուածը լոյս տեսած է Հայ Դրամագիտական Հանդէսին մէջ, 2008-ին, ուր քննարկուած են Տիգրան Մեծի դրամահատարանը ցորենի պատկերատիպով դրամի համար: Նաև, մենագրութիւնը կը պատկանէ երկու անտիպ յօդուածներ՝ Կոստանդին Ա-ի նորայայտ դրամներուն առիթով և Լևոն Ե-ի դրամահատութիւնը՝ Վկայականուած աղբիւրներու մատենագրութիւնը, ցանկն ու 60 տախտակները կը գոցեն զիրքը: Հեղինակը

3 NERCESSIAN, Y. T. Haykakan Kilikioy verjin t'agawor, Lewon V-in dramahatut'iunð [Coinage of Levon V, the Last King of Cilician Armenia] - Հայկական Կիլիկիոյ վերջին թագաւոր Լևոն Ե-ին դրամահատութիւնը, գրեթէ՝ Ե. Թ. Ներսէսեան *Armenian Numismatic Studies II* (Los Angeles 2009), pp. 387-416, pls. 45-48. In Armenian.

An historical background is given on Levon V. Levon's known billons and pogs (lion to right and left) are classified into the following six groupings: 1) Levon king of the Armenians, 2) Levon king/by the will of God, 3) Levon king/of all the Armenians, 4) Levon king/struck in the city of, 5) Levon king/Levon king, 6) by the will of/by the will of. The catalogue includes line drawings of billon and pogh obverses as well as reverse crosses of known varieties. The corpus is based on published numismatic literature, known collections, and sale and auction catalogues. In a second table the author has listed known uncertain billons and pogs. The legends and metrological data are published when accessible. Extensively prepared tables include the relationship of legend groups versus weights and diameters.

Author

Տրուած է պատմական ուրուագիծ մը Լևոն Ե-ի մասին: Լևոն Ե-ի ծանօթ բիլլոններն ու փողերը (դէպի աջ ու ձախ) դասաւորուած են հետեւեալ վեց խումբաւորումներու: 1) Լևոն թագաւոր/աւոր, 2) Լևոն թագաւոր/կարողութիւն Այ, 3) Լևոն թագաւոր/ամենայն հայր, 4) Լևոն թագաւոր/շինել ի քաղաքն, 5) Լևոն թագաւոր/Լևոն թագաւոր, 6) Կարողութիւն/կարողութիւն: Դասաւորութիւնը կը պարունակէ ծանօթ բիլլոններու ու փողերու տարբերակներուն երեսներուն, ինչպէս նաև կոնական երկաշանիչներուն գրչանկարները: Կորպուսը հիմնուած է հրատարակուած դրամագիտական գրականութեան, ծանօթ հաւաքածոներու և վաճառքի ու աճուրդի կատալոգներուն վրայ: Երկրորդ աղեւսակի մը մէջ հեղինակը ցանկագրած է ծանօթ անորոշ բիլլոններն ու փողերը: Հրատարակուած են չըջագրութիւններն ու չափապատկան տուեալները՝ երբ մատչելի եղած են: Ընդարձակօրէն պատրաստուած աղեւսակները կը պարունակեն խումբերու խորագրութեանց յարաբերութիւնները՝ կշիռներուն ու տրամագիծներուն հետ: Հեղինակը

4 ALMA. "Armenian Coins" Exhibit Travels to CA. *ALMA Newsletter* (Fall 2008), No. 57, p. 4, illus.

ALMA's latest traveling exhibit, "Armenian Coins: Cold Hard Facts," was on display in Glendale Public Library, California in September 2008. The exhibit included coins from the Orontid and Artaxiad dynasties to rulers of Cilician Armenia. It is noted that the Museum's collection has over 5000 coins. YTN

Կէշտէյլի հանրային գրադարանին մէջ, Սեպտեմբեր 2008-ին, ցուցադրուած է ԱՀԳԹ-ի ամենավերջին չըջուց ցուցահանդէսը, «Հայկական դրամներ՝ սառն ու դաժան իրողութիւն» մակդիրի ներքև: Ցուցահանդէսը պարունակած է Եւրոանդեան ու Արտաշէսեան հարստութեանց դրամներէն մինչև Հայկական Կիլիկիոյ տիրակալներուն: Յիշուած է, թէ Թանգարանի հաւաքածուն ունի աւելի քան 5000 դրամներ: ԵԹՆ

Series II

Volume 5 (35), No. 4

December 2009

ՀԱՅ

ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՀԱՆԴԷՍ

ARMENIAN

NUMISMATIC

JOURNAL

TABLE OF CONTENTS

Vol. 5 (2009) No. 4

Letters: Trip to Armenia, by L. A.	89
Donations	90
NURPETLIAN, Jack. Unpublished Artaxiad Coins from Lebanon	91
NERCESSIAN, Y. T. The Armenian Coin Auction of Schulten	97
PALIAN, Leon P. The Singapore Armenian Church Sesquicentennial Medal	99
Future Works	100
SARYAN, L. A. A Sterling Silver Ingot Commemorating the Armenian Church of Singapore	101
Armenian Numismatic Literature	105
Index	107

ՀԱՅ ԴՐԱՄԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL

Series II

Vol. 5 (35), No. 4

December 2009

LETTERS AND E-MAILS TO THE EDITOR

TRIP TO ARMENIA

I just returned to the USA from my fifth trip to Armenia, where I was a guest of the Armenian National Academy of Sciences. The occasion was my induction as one of a number of newly-elected overseas members of the Academy. My appointment to the Academy recognizes the important collaborative scientific-medical research on lead poisoning which I have been carrying out with colleagues in Yerevan for the past two decades. The annual conference was held on April 21-23, with an extra day devoted to observances on April 24 at the Armenian Genocide monument.

The new academicians were invited to make short presentations on their scientific work. I chose as my topic "Lead In Armenia" and, in the course of my talk, I included information on the chemical analysis of a bronze coin of Tigranes the Great (previously reported in *Armenian Numismatic Journal*, Vol. 21 (1995), pp. 23-24) which found that the alloy used to strike this coin was an equal mixture of lead with copper-tin bronze. This finding has interesting implications with respect to possible lead exposure in early Armenia.

While in Armenia I had the chance to meet and speak with Professor (and Academician) Claude Mutaflan from France, with whom I discussed the coinage of King Gosdantir I, and fellow newly-appointed Academician, Professor Dickran Kouynjian, with whom I discussed current issues in Armenian numismatics and Armenology generally. I also had just enough time to meet with two close friends, both accomplished local numismatists, with whom I discussed the future of the Armenian Numismatic Society and our *Armenian Numismatic Journal*.

I also had the pleasure of viewing an extraordinary private collection of Armenian medals, coins, paper currency and related ephemera items. This collection includes many unique and fascinating pieces. Among these, I examined and held an authentic gold-plated silver example (KM # 86a) of the 2001 commemorative coin issued in honor of General Garegin Nejdch. Only 30 gold-plated examples were released, making this perhaps the rarest issue in Armenia's modern numismatic series. I was told that one of the gold-plated Nejdch coins recently sold in a private transaction in Russia for \$8000. Hopefully, in the coming months, it will prove possible to publish some of the other rare and exceptional items that I saw during my visit.

I would like to add a few remarks about monetary circulation in Armenia as I observed it during my stay (April 20-28, 2009). Purchases are made either by cash or credit card; checks are almost never used. Coins ranging in face value from 10 to 500 dram are now used for small purchases, and paper currency notes in denominations ranging from 1000 to 50,000 dram are used for higher sums.

The lowest value paper bank note that I encountered in the marketplace was the light green 1000-dram note depicting poet Yeghishe Charents. More than twenty examples of this note passed through my hands during my stay, all of which were of the 2001 series. I did not find any of the earlier 1999-dated Charents notes in use. I was told that the 1999 note is being systematically withdrawn from circulation due to the ►

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL is the quarterly publication of Armenian Numismatic Society, an educational, non-profit organization. Editor, Y. T. Nercessian, 8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, USA (webpage: www.ArmNumSoc.org/; e-mail: ArmNumSoc@aol.com). Associate Editors, W. Gewenian and T. Nercessian, Corresponding Editors, L. A. Saryan. Non-member subscriptions \$60/70 per year. ISSN 0884-0180—LCCN 85-649443

LETTERS AND E-MAILS TO THE EDITOR

alleged error in the inscription. Likewise, I did not see smaller denomination banknotes in use, and was told that although these are still valid, they too are being removed from use

Prior to 2003, coins were rarely used in Armenia since the ones that were available had only minimal purchasing power. Now, however, metallic coins are widely used for smaller transactions. This probably makes sense since coins are significantly more durable than paper notes and can circulate for decades. All of the coins that passed through my hands are dated 2003 and range in face value from 20 to 500 dram, each denomination readily distinguishable from the others by alloy color, size, and other characteristics. Interestingly, in making daily purchases I only encountered the 20-, 100-, 200-, and 500-dram coins; the 10- and 50-dram denominations may have been available but I did not see any. I did notice a couple of the large aluminum 1994-dated 10-dram coins, but these had been pulled aside by a cashier and will probably be removed from circulation. When I arrived home, my Armenian pocket change consisted of eight 20-dram coins, seven 100-dram coins, three 200-dram coins, and five 500-dram coins.

Travelers can conveniently exchange US dollars, Euros, and Russian rubles, among other currencies, at any of several cashier stations located at Zvartnots Airport and in central Yerevan. Exchange rates vary from location to location but are competitive. During my stay, the dram was trading at about 374 to the dollar, with a very reasonable 2% buy/sell spread. Tourists trading in their dollars receive about 370 drams per dollar, and pay about 378 drams to receive a dollar back.

I was able to bring back a few interesting numismatic souvenirs from the Central Bank. One was a gift box of six chocolate bars commemorating the 15th anniversary of Armenia's paper currency, each one illustrating a different modern banknote on its wrapper. Another was a cylinder of macerated and compressed Armenian paper currency, about 2.5 inches in diameter and 2.5 inches tall, sealed in clear plastic. The predominant color of the paper was light green, suggesting that many of the notes used to make this souvenir were 1000-dram Charents issues that had been pulled from circulation. One could speculate that perhaps one million dram of Armenian money was shredded to make this keepsake.

Levon A. Saryan, Ph.D.

Ստացանք ՀԳՀ-ի 2009 No. 2 և «Ասպարեզ»-ում Արցախի Տիգրանակերտի մասին յօդուածը: Ընորհակալութիւն: Մեր հաաքածոյի մէջ կայ միայն Լևոն Ա-ի մէկ հատ 1/4 շերտ, որի տուեալները Դուք ունէք: Լևոն Ա-ի բոլորներէից մենք չունենք:

Ռուբէն Վարդանեան

Հայաստանի Պատմութեան Թանգարանի

Դրամագիտութեան բաժնի վարիչ

It has been a while, sorry for it. In the meantime I received the ANJ (2009/1), membership card and lists, thank you for this all. Last time I told you in my message, I am building up a database with Comma-gene coins (I have now 150 ex.), I was surprised to find over more than 60 different types in my first findings. I also have now in my possession your splendid work *Armenian Coins and Their Values*, congratulations for this immense corpus, ...

Rudy Dillen

Belgium

DONATIONS

(Period ending 30 September 2009)

Nercessian, Terenik.....	\$250.00	Setian, Charles	\$055.00
Schott, Donald F.	\$015.00	Yegparian, Vicken	\$020.00

UNPUBLISHED ARTAXIAD COINS FROM LEBANON

Plates 1-6

Jack NURPETLIAN

The current article is the product of an MA thesis conducted at the American University of Beirut.¹ Part of the thesis project involved the documentation of Artaxiad coins in public and private collections in Lebanon. An effort was made to visit as many collections as possible. As a result, 138 coins were documented and are presented here.² The full metrological data is provided, along with the classification of each type according to Bedoukian's and Nercessian's reference books.³

CATALOG OF THE COINS

Tigranes I

AE, seated Zeus: CAA 4; ACV 22.

1. 6.9 gr; 17 mm; 12 h. (MB).

AE, standing figure: CAA 5; ACV 20.

2. 4.3 gr; 17.5 mm; 11 h. (MB).

Tigranes II

AR tetradrachm, Tyche of Antioch:

3. 15.8 gr; 25 mm; 11 h. CAA 20; ACV 34 (AUB).
4. 15.6 gr; 25 mm; 12 h. CAA 20; ACV 34 (MB).
5. 15.3 gr; 28 mm; 12 h. CAA 18; ACV - (MB).
6. 15.2 gr; 27 mm; 11 h. CAA 20; ACV 34 (AUB).
7. 14.9 gr; 24 mm; 12 h. CAA 20; ACV 34 (MB).
8. 14.7 gr; 27 mm; 12 h. CAA 41; ACV 32 variety (HT).

AE, Tyche of Damascus: CAA 110; ACV 61.

9. 8.2 gr; 24 mm; 12 h. (AA).
10. 7.4 gr; 22 mm; 12 h. (HT).
11. 7.4 gr; 20 mm; 12 h. (AUB).

AE, seated Tyche: CAA 91-95; ACV 45-60.

12. 7.9 gr; 19 mm; 1 h. (AUB).
13. 7.8 gr; 22 mm; 12 h. (PC).
14. 7.7 gr; 20 mm; 12 h. (HT).

---

¹ Jack A. Nurpetlian, "Ancient Armenian Coins: The Artaxiad Dynasty (189 BC - AD 6)," (American University of Beirut, 2009).

² My gratitude to all those who made available their collections of ancient Armenian coins. I would like to thank in particular Ara Ardzrouni, Haroutune Torossian and Mardiross Bolian for their patience and encouragement.

³ P. Z. Bedoukian, *Coinage of the Artaxiads of Armenia* (London: Royal Numismatic Society, 1978); Y. T. Nercessian, *Armenian Coins and Their Values* (Los Angeles: Armenian Numismatic Society, 1995).

AE, seated Tyche: CAA 91-95; ACV 45-60. (cont.)

15. 7.5 gr; 21.5 mm; 11 h. (MB).
16. 7.4 gr; 22.5 mm; 11 h. (MB).
17. 7.3 gr; 21.5 mm; 12 h. (MB).
18. 7.3 gr; 20 mm; 12 h. (MB).
19. 7.1 gr; 22.5 mm; 1 h. (HT).
20. 7.0 gr; 22 mm; 12 h. (MB).
21. 7.0 gr; 18.5 mm; 12 h. (HT).
22. 6.8 gr; 23.5 mm; 10 h. (HT).
23. 6.7 gr; 20.5 mm; 12 h. (MB).
24. 6.5 gr; 22.5 mm; 12 h. (MB).
25. 6.3 gr; 20.5 mm; 12 h. (MB).
26. 6.1 gr; 23.5 mm; 12 h. (PC).
27. 6.1 gr; 21.5 mm; 12 h. (MB).
28. 6.1 gr; 20 mm; 12 h. (MB).
29. 6.0 gr; 20 mm; 12 h. (MB).
30. 6.0 gr; 19.5 mm; 12 h. (Cilicia).
31. 5.8 gr; 22.5 mm; 12 h. (MB).
32. 5.8 gr; 21 mm; 12 h. (MB).
33. 5.8 gr; 18.5 mm; 12 h. (MB).
34. 5.7 gr; 21 mm; 12 h. (MB).
35. 5.5 gr; 21 mm; 12 h. (MB).
36. 5.4 gr; 19 mm; 11 h. (MB).
37. 5.2 gr; 21 mm; 12 h. (HT).⁴
38. 4.7 gr; 19.5 mm; 11 h. (HT).
39. 4.7 gr; 17 mm; 11 h. (MB).
40. 4.7 gr; 16.5 mm; 11 h. (MB).
41. 4.6 gr; 19 mm; 12 h. (MB).
42. 3.7 gr; 17.5 mm; 12 h. (MB).
43. 3.5 gr; 17.5 mm; 11 h. (MB).

AE, Nike: CAA 114-120; ACV 77-90.

44. 8.7 gr; 22 mm; 12 h. (PC).
45. 8.0 gr; 20 mm; 12 h. (MB).
46. 7.4 gr; 20.5 mm; 11 h. (PC).
47. 7.2 gr; 17.5 mm; 11 h. (PC).
48. 6.6 gr; 19 mm; 11 h. (MB).
49. 6.5 gr; 19 mm; 12 h. (MB).
50. 6.1 gr; 20 mm; 1 h. (HT).
51. 6.1 gr; 17 mm; 11 h. (AA).
52. 5.9 gr; 21 mm; 11 h. (MB).
53. 5.7 gr; 19 mm; 11 h. (HT).

---

⁴ Possibly a forgery.

AE, Nike: CAA 114-120; ACV 77-90. (cont.)

- 54. 5.6 gr; 19 mm; 1 h. (PC).
- 55. 5.5 gr; 19 mm; 12 h. (HT).
- 56. 5.4 gr; 20 mm; 12 h. (PC).
- 57. 5.1 gr; 19 mm; 12 h. (HT).
- 58. 4.6 gr; 19 mm; 1 h. (MB).
- 59. 4.6 gr; 16.5 mm; 12 h. (MB).
- 60. 4.2 gr; 19.5 mm; 12 h. (MB).
- 61. 3.9 gr; 19.5 mm; 12 h. (MB).
- 62. 3.8 gr; 16 mm; 12 h. (MB).
- 63. 3.5 gr; 15.5 mm; 1 h. (MB).
- 64. 3.4 gr; 15.5 mm; 11 h. (MB).
- 65. 3.1 gr; 16 mm; 1 h. (HT).

AE, Heracles: CAA 99-103; ACV 65-75.

- 66. 5.0 gr; 19 mm; 10 h. (PC).
- 67. 4.4 gr; 19 mm; 12 h. (MB).
- 68. 4.4 gr; 16 mm; 12 h. (MB).
- 69. 4.4 gr; 15.5 mm; 12 h. (MB).
- 70. 4.0 gr; 15 mm; 11 h. (MB).
- 71. 3.9 gr; 19 mm; 1 h. (Cilicia).
- 72. 3.7 gr; 17 mm; - h. (HT).
- 73. 2.9 gr; 16 mm; 1 h. (MB).
- 74. 2.9 gr; 16 mm; 11 h. (MB).
- 75. 2.7 gr; 16.5 mm; 2 h. (Cilicia).
- 76. 2.5 gr; 16 mm; 12 h. (MB).

AE, cornucopia: CAA 104-106; ACV 93-99.

- 77. 5.0 gr; 17.5 mm; 12 h. (MB).
- 78. 3.0 gr; 14 mm; 12 h. (MB).
- 79. 2.9 gr; 16 mm; 11 h. (MB).
- 80. 2.9 gr; 15 mm; 1 h. (MB).
- 81. 2.6 gr; 14.5 mm; 1 h. (Cilicia).
- 82. 2.6 gr; 13.5 mm; 1 h. (MB).
- 83. 2.5 gr; 15 mm; 12 h. (HT).
- 84. 2.4 gr; 14 mm; 1 h. (MB).
- 85. 2.2 gr; 14.5 mm; 11 h. (HT).
- 86. 2.2 gr; 13.5 mm; 1 h. (MB).
- 87. 2.1 gr; 17 mm; 2 h. (MB 50).
- 88. 2.1 gr; 13 mm; 1 h. (MB 65).
- 89. 2.0 gr; 14 mm; 12 h. (Cilicia).
- 90. 1.9 gr; 13.5 mm; 1 h. (MB).
- 91. 1.8 gr; 15 mm; 11 h. (Cilicia).

AE, head of wheat: CAA 107; ACV 100-104.

- 92. 2.1 gr; 13.5 mm; 1 h. (MB).
- 93. 1.8 gr; 14 mm; 1 h. (HT).

AE, head of wheat: CAA 107; ACV 100-104. (cont)

- 94. 1.6 gr; 13 mm; 2 h. (MB).
- 95. 1.5 gr; 11 mm; 1 h. (MB).
- 96. 1.3 gr; 11.5 mm; 1 h. (HT).
- 97. 1.2 gr; 12.5 mm; 12 h. (HT).
- 98. 1.2 gr; 11.5 mm; 1 h. (Cilicia).

AE, palm branch: CAA 121; ACV 107-110.

- 99. 4.8 gr; 18 mm; 12 h. (PC).
- 100. 4.7 gr; 19 mm; 1 h. (HT).
- 101. 4.7 gr; 17 mm; 12 h. (HT).
- 102. 4.6 gr; 16 mm; 12 h. (HT).

AE, tripod: CAA 122; ACV 111-112.

- 103. 2.9 gr; 14 mm; 1 h. (MB).
- 104. 2.2 gr; 15.5 mm; 12 h. (MB).

AE, tree: CAA - ; ACV 105-106.

- 105. 3.1 gr; 16 mm; 5 h. (MB).

AE, horse: CAA - ; ACV 120.

- 106. 1.4 gr; 12 mm; 12 h. (HT).

AE, quadriga: CAA - ; ACV 44.

- 107. 3.6 gr; 20 mm; 1 h. (AA).

Artavasdes II

AE, Nike: CAA 132-134; ACV 125-131.

- 108. 6.6 gr; 20.5 mm; 1 h. (MB).
- 109. 5.8 gr; 19.5 mm; 12 h. (HT).
- 110. 5.5 gr; 20 mm; 1 h. (MB).
- 111. 4.9 gr; 19.5 mm; 12 h. (HT).
- 112. 2.2 gr; 20 mm; 12 h. (HT).

AE, cypress tree: CAA 135; ACV 132.

- 113. 5.6 gr; 20.5 mm; 11 h. (HT).

Tigranes III

AE, elephant: CAA 143; ACV 145-147.

- 114. 3.4 gr; 17 mm; 1 h. (MB).

Tigranes IV

AE, eagle standing left: CAA 156; ACV 166.

- 115. 4.2 gr; 19 mm; 11 h. (HT).
- 116. 1.9 gr; 13 mm; 12 h. (HT).

AE, eagle standing right: CAA 155; ACV 165.
117. 2.1 gr; 13.5 mm; 12 h. (HT).

AE, elephant: CAA 150; ACV 172.
118. 3.8 gr; 16 mm; 2 h. (MB).

Artavasdes III

AE, Athena: CAA 160; ACV 174.⁵
119. 5.2 gr; 19 mm; 12 h. (MB).
120. 4.8 gr; 20 mm; 11 h. (AA).

Jugate heads

AE, twin peaks: CAA 128; ACV 122.
121. 6.9 gr; 19.5 mm; - h. (PC).

Uncertain coins

- 122. Tigranes II (?), AE, 5.7 gr; 18 mm (PC).
- 123. Tigranes II (?), AE, 5.3 gr; 21 mm (PC).
- 124. Tigranes II (?), AE, 4.8 gr; 21 mm (MB).
- 125. Tigranes II, AE, 4.4 gr; 16 mm (PC).
- 126. Tigranes II, AE, 2.9 gr; 15 mm (HT).
- 127. Cornucopia (?), AE, 2.6 gr; 15.5 mm; 2 h. (Cilicia).⁶
- 128. Artavasdes II (?), AE, 4.5 gr; 17 mm (HT).

Tooled coins

- 129. Tigranes II, AE, Tyche: 7.0 gr; 21.5 mm; 1 h. (Cilicia).
- 130. Tigranes II, AE, elephant: 6.2 gr; 20 mm; 3 h. CAA 123; ACV 116-117 (MB).

Forgeries

- 131. Tigranes II, AR tetradrachm, Tyche of Antioch: 16.2 gr; 30 mm; 11 h. CAA 17.
- 132. As above: 15.5 gr; 27 mm; 11 h.
- 133. As above: 15.3 gr; 27 mm; 12 h.
- 134. As above: 15.0 gr (app.); 28 mm; 12 h.
- 135. As above: 16.6 gr; 27 mm; 5 h. CAA 22.
- 136. As above: 10.6 gr; 25 mm; 12 h. CAA - .
- 137. Tigranes II, AE, elephant: 8.1 gr; 19 mm; 3 h. CAA 123; ACV 116.
- 138. Tigranes II, AE, cornucopia: 2.2 gr; 13.5 mm; 9 h. CAA 104-106; ACV 93-99.

---

⁵ Both CAA and ACV list this type as 'king's figure standing'.

⁶ Possibly not an Artaxiad coin.

Discussion

Of the 138 coins, 3 have been published previously.⁷ It is interesting to note that coin no. 8 is different from all other tetradrachms of Tigranes II in that it lacks any field marks or monograms on the reverse. Several of the coins in the list are overstruck. Coin nos. 22 and 26 are worth noting in particular, since the host coin is identifiable. The undertype in both cases is a coin of Aradus with a galloping bull reverse. These Aradian coins were issued between 94-75 BC.⁸ Coin no. 41 has a countermark on the obverse behind the head. It is interesting to note that coin nos. 108, 109, 111 and 112 (Nike type of Artavasdes II) have a concave reverse. A coin similar to no. 115 (Tigranes IV with an eagle reverse) can be found in the Bibliothèque Nationale de France.⁹ The inscription above the bird is circular and is written in Greek, but with the letters upside down. Coin no. 121 is of a rare type. These coins have been attributed to Tigranes II¹⁰ and Tigranes V¹¹ and depict a jugate portrait on the obverse with a twin-peaked mountain on the reverse. Unfortunately, the coin in question is not well preserved. Its classification to this type is based on the tiara on the obverse and traces of a circular inscription on the reverse, where the faint outline of a mountain is also visible. Coin no. 127 could possibly be a tooled coin, since the reverse cornucopia (?) is depicted in a style different than the other coins of this type. Coin nos. 129 and 130 are ancient coins which have been tooled and an artificial patina has been applied.

Although the documented coins include some interesting specimens, they do not present new types or varieties. Unfortunately, the provenance of the coins is not known and therefore they do not shed new light into the research of Artaxiad coins. However, knowing that the metrological data of the coins would no doubt add to the knowledge in this field, it was decided to publish them in the *Armenian Numismatic Journal*. It is the purpose of this article to make this information available to the Armenian numismatic community in general and to future researchers of ancient Armenian coins in particular.

Abbreviations

AUB	The Archaeological Museum of the American University of Beirut
Cilicia	The Cilicia Museum of the Armenian Catholicosate of Cilicia in Antelias, Beirut
AA	Ara Ardzrouni
HT	Haroutioun Torossian
MB	Mardiros Bolian
PC	Private Collection

---

⁷ Coin no. 3: D. Baramki, *The Coins Exhibited in the Archaeological Museum of the American University of Beirut* (Beirut: American University of Beirut, 1968), p. 54, Plate V, no. 179; Coin no. 8: Y. T. Nersessian, *Silver Coinage of the Artaxiad Dynasty of Armenia* (Los Angeles: Armenian Numismatic Society, 2006), p. 63, Plate 50, no. A47-P3a; Coin no. 96: Donabedian, "Unique and Unpublished Coins of Tigranes II and Tigranes IV," *Haigazian Armenological Review* 8 (1980), p. 253, Plate 2, no. 16.

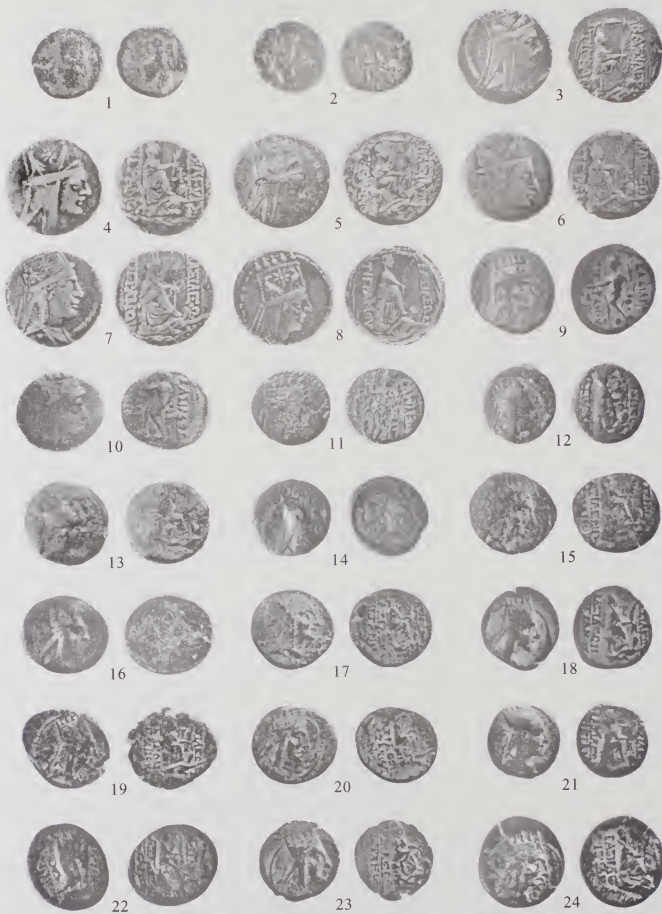
⁸ G. F. Hill, *A Catalogue of the Greek Coins in the British Museum, Phoenicia* (London: Trustees of the British Museum, 1910), pp. 40-41, nos. 325-345.

⁹ R. Vardanyan and G. Vardanyan, "Newly Discovered Artaxiad Bronze Coin Types," *Handes Amorya* 119 (2005): pp. 113-114

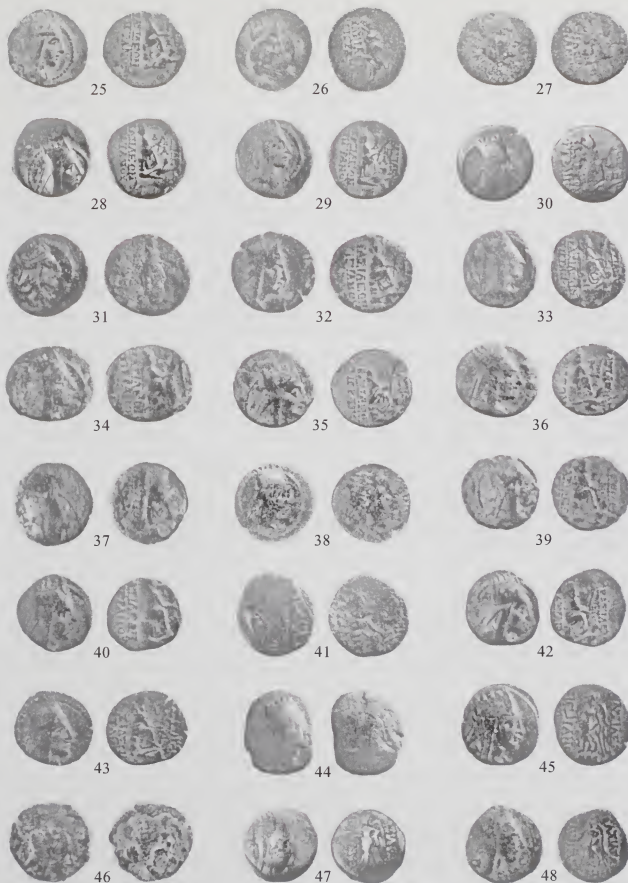
¹⁰ Bedoukian, *Coinage of the Artaxiads of Armenia*, p. 24.

¹¹ W. Etterich, *Armenian Numismatic Journal*, 31 (2005): p. 73.

Jack Nurpetlian, Unpublished Artaxiad Coins from Lebanon

Jack Nurpetlian, Unpublished Artaxiad Coins from Lebanon

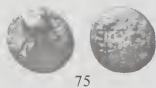
Jack Nurpetlian, Unpublished Artaxiad Coins from Lebanon

73

74

75

76

77

78

79

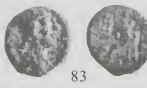
80

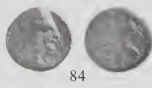
81

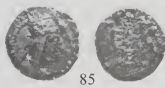
82

83

84

85

86

87

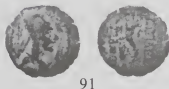
88

89

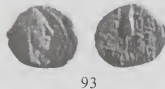
90

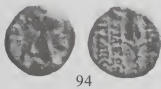
91

92

93

94

95

96

Jack Nurpetlian, Unpublished Artaxiad Coins from Lebanon

Jack Nurpetlian, Unpublished Artaxiad Coins from Lebanon

Jack Nurpetlian, Unpublished Artaxiad Coins from Lebanon

THE ARMENIAN COIN AUCTION OF SCHULTEN (1990)

A small collection of Cilician Armenian coins, consigned to Münzhandlung Schulten + Co. GmbH, was sold by public and mail bid auction on October 15-17, 1990.¹ The section dedicated to Armenia, altogether, offered 30 coins.

The Armenian section included a copper coin of Baron Levon II, a counterfeit² two-lion gold half tahekan of King Levon I which was offered as a genuine piece, also belonging to Levon I, a double tram, two-lion coronation trams, common silver trams, and tanks; a Hetoum-Kaikhosrew bilingual tram, Hetoum-Zabel trams, Hetoum I tanks, equestrian and regular kardezzes; Levon II trams and a kardez; Hetoum II, kardezzes; Smpad, a pogh; Gosdantin I, a silver tram (the rarest and most expensive coin in the collection); Gosdantin I as kardez (erroneously assigned as a large pogh of Levon IV); Levon IV, a pogh; and a post Roupenian copper.

The preliminary estimates were high for some of the more common coins. As if to emphasize this point, only twelve coins were sold and in many cases they barely exceeded the estimates: Levon I, double tram DM253 (estimate DM250), trams 81 (70); Hetoum-Kaikhosrew bilingual tram 253 (250); Levon II trams 92, 133, 150 (each estimated 70); Gosdantin I tram 1725 (1500); Post Roupenian copper 58 (50). Note that the prices realized included an additional 15% charge for foreign customers. In late 1990, the official exchange rate was DM 1.00 to US \$0.67.

Statistical data is tabulated and offered to our readers to as a useful guide and to corroborate some of the data catalogued and auctioned in our review and commentary of Stack's January 2009 auction.

Most of the coins are illustrated in actual size and the weight of each coin is published. The reference included Bedoukian's *Coinage of Cilician Armenia*.³ Y. T. Nercessian

ՇՈՒԼԹԵՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴՐԱՄՆԵՐՈՒՆ ԱՃՈՒՐԴԸ

[Ամփոփում]

Կիլիկեան Հայաստանի դրամներու փոքր հաւաքածոյ մը աճուրդային միջոցով վաճառուեցան Շուլթէն դրամավաճառ ընկերութեան կողմէ 1990 թուականին: Հայկական մետաղադրամներու նուիրում ըստ ինք, ընդամէնը, ունէր 30 կտոր դրամ:

Հայկական ըստ ինք կը պարունակէր Պարոն Լևոն Բ-ի պիտիձ մը, Լևոն Ա թագաւորի կէղծ

¹ Münzhandlung Schulten + Co. GmbH, Auktion Antike: Griechen, Völkerwanderung, Römer, Serien Provinzialprägungen (Lots), Byzantiner, Kreuzfahrer, Armenien (Cologne, October 1990), pp. 115-116, Nos. 1314-1343.

² The obverse and reverse dies of Schulten gold coin are identical to the counterfeit gold tahekan illustrated in Y. T. Nercessian's *Armenian Coins and Their Values* [ACV] (Los Angeles, 1995), p. 183, No. 8, pl. 42. However, it seems that the Schulten example has been trimmed to reduce the weight.

³ Paul Z. Bedoukian, *Coinage of Cilician Armenia* [CCA] (New York, 1962; Revised edition, Danbury, Connecticut, 1979).

ոսկեայ դահեկան մը, որ ընծայուեցաւ որպէս հարազատ դրամ, Լևոնի երկդրամ մը, երկու առկէնով օծման դրամներ, հասարակ դրամներ, ու դանդեր. Հէթում-Քայխուսրովի երկ- լեզուեան դրամը մը, Հէթում-Ջապէլի դրամներ, Հէթում Ա-ի դանդեր, ձիավար ու հասարակ քարտէզներ. Լևոն Բ-ի դրամներ ու քարտէզ մը. Հէթում Բ-ի քարտէզներ. Սմբատի փող մը. Կոստանդին Ա-ի արծաթեայ դրամ մը (ամենէն սուղնոցն ու հազուադիւարը) և քարտէզ մը (սխալմամբ ընծայուած Լևոն Դ-ի խոշոր փող մը). Լևոն Դ-ի փող մը. և յետ Թուրքեան պղինձ մը:

Նախնական զնահատուած զինները բարձր էին, մանաւանդ հասարակ դրամներու համար. Կարծես այս կէտը շեշտելու համար, դրամներէն միայն տասներկու հատը վաճառուեցան ու այդ ալ մեծամասնութեամբ հազիւ գերազանցելով նախնական զնահատուած զինները: Եթէ

CATALOGUE

No.	Ruler	Coin	Reference	Grade	D.M. Est.	D.M. Sold
1314	Baron Levon II (I)	Æ Copper	CCA 4	VF	150	---
1315		AV 1/2 Byzant [c/f]	CCA 6	VF	18,000	---
1316		AR Double tram	CCA 23	VF	250	253
1317		AR Cor. tr., 2-lion	CCA 103/5	VF	150	---
1318		AR Cor. tr., 2-lion	CCA 108	VF	150	---
1319		AR Tram	CCA194	VF	70	81
1320		AR Tram	CCA 187bV	VF	70	81
1321		Æ Tank	CCA 702	VF	100	---
1322		Æ Tank	CCA 714	VF	80	---
1323		Æ Tank	CCA 720V	VF	120	---
1324		Hetoum-Kaikhusr.	CCA 785ff	VF	250	253
1325		Hetoum-Zabel	CCA 1116	VF	80	---
1326		AR Tram	CCA 911/18	VF	80	---
1327	Hetoum I	AR Tram	CCA 1247	-VF	100	---
1328		Æ Tank	CCA 1335	VF	80	---
1329		Æ Tank	CCA 1362	VF	80	---
1330		Æ Kardez equestr.	CCA 1365	-VF	75	---
1331		Æ Kardez equestr.	CCA 1367	VF	70	---
1332	Levon II	Æ Kardez king std.	CCA 1393ff	-VF	80	58
1333		AR Tram	CCA 1471	VF	70	92
1334		AR Tram	CCA 1491ff	VF	70	138
1335		AR Tram	CCA 1500	VF	70	150
1336		Æ Kardez	CCA 1541	VF	70	---
1337	Hetoum II	Æ Kardez, head	CCA 1589ff	-VF	80	---
1338		Æ Kardez, seated	CCA 1639ff	VF	70	69
1339	Smpad	Æ Pogh	CCA 1678ff	VF	70	---
1340	Gosdantin I	AR Tram	CCA 1727V	VF	1,500	1,725
1341	[Levon IV]	Æ Kardez	CCA 1730	VF	120	115
1342	Levon IV	Æ Pogh	CCA 1397V	-VF	70	---
1343	Post Roupenian	Æ Copper	CCA 2246	-VF	50	58

THE SINGAPORE ARMENIAN CHURCH SESQUICENTENNIAL MEDAL

The City of Singapore was founded at the tip of the Malaysian Peninsula in 1819 by Stamford Raffles, a British government official. This port was to compete with the Dutch city of Batavia (Jakarta in present day Indonesia) as a stop-over for the ships passing through the straits of Malacca.

The city attracted Malaysian, Chinese, and Indian settlers. Naturally, Armenians from Julfa were not far behind: they came as traders, chandlers, ship owners, and hoteliers. Sixteen years later the first edifice of Christian worship, the Holy Apostolic Armenian Church of St. Gregory the Illuminator was erected in 1835 by a dozen Armenian families on a lot of land donated by the government. The lot is bounded by Armenian, Hill and Coleman streets, with the small St. Gregory's Place across from it on Hill Street. Coleman Street was named for architect George Coleman who drew up the plans for the exquisite little church building which was surmounted by a traditional Armenian drum and conical dome. This dome had to be taken down at a later date due to security concerns for the building. A bell tower was added at the east which gives the church a typical Victorian outline.

There must have been some sort of religious services in Armenian, possibly in a rented or other space, before the church was built, as the oldest Armenian tombstone still embedded in the wall of the first Christian cemetery (very close to the church), is that of a Rev. Jilghulian and bears the date 1826.

The church had a resident priest until the mid-1930s, after which the dwindling Armenian community could no longer support one. From that time on services were held at the church only when an Armenian cleric passed through Singapore on his way to or from Australia. The church is still taken care of by native and expatriate Armenians and is in pristine condition, a building to be proud of.

In 1973, the Singapore government declared the Holy Apostolic Armenian Church of St. Gregory the Illuminator an historical monument.

In 1985 the sesquicentennial of the church was celebrated with due pomp, drawing nearly 200 people from various countries. The present commemorative medal was struck by the Singapore Mint in a limited mintage of 20 gold and 200 silver only.

Technical specifications for gold medal: 999.9 fine gold, 40.0 grams, 40.7 mm, proof, edge milled. Technical specifications for silver medal: 999 fine silver, 31.1 grams, 40.7 mm, proof, edge milled.

Leon P. PALIAN

FUTURE WORKS

In *Armenian Numismatic Journal*, Ser. I, Vol. XX (1994), p. 68, we printed a list of titles as a guide for "Future Works." We thought it might be a good idea if we update this list for the benefit of those who have joined the Society since 1995. Of course, we have no objection if any person would like to work on any one of these future monographs. In the near future, none of the titles listed below is scheduled for publication.

YTN

	FUTURE WORKS	ԱՊԱՀԱՅԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ
1	Ancient Armenian Coin Hoards	Հայկական հին դրամներու գանձեր
2	Armenian Coin Auctions II	Հայկական դրամներուն աճուրդները II
3	Armenian Coins and Their Values revised	Հայկական դրամներն ու իրենց արժեքները բարել
4	Armenian Medals	Հայկական մեդալներ
5	Armenian Numismatic Bibliography and Literature II	Հայկական դրամագիտական մատենագրութիւն և գրականութիւն II
6	Armenian Numismatic Studies III	Հայ դրամագիտական ուսումնասիրութիւններ III
7	Armenian Tokens, paper and metal	Հայկական տոմսակներ՝ թուղթ ու մետաղէ
8	Bank Notes of Armenia II	Հայաստանի թղթադրամները II
9	Biography of Armenian Numismatists	Կենսագրութիւն հայ դրամագետներու
10	Catalogue of Armenian Coins Collected by Paul Z. Bedoukian and Donated to the Armenian Library and Museum of America	Յուշակագրութիւն հայկական դրամներու, հաւաքած՝ Զարեհ Պ. Գլուկեանի կողմէ և նուիրած Մմերիկայի հայկական գրադարան և թանգարան-ին
11	Chronology of Armenian Coins	Ժամանակագրութիւն հայ դրամներու
12	Copper Coinage of the Artaxiad Dynasty of Armenia	Արտաշեսեան հարստութեան դրամահատութիւնը, պղնձեայ դրամներ
13	Description of Armenian Coin Inscriptions and Their Meaning	Նկարագրութիւն հայկական դրամներու խորագրութեանց ու իրենց իմաստը
14	Diary of Armenian Numismatists	Հայ դրամագետներու օրագրութիւնը
15	Islamic Coins Struck in Historic Armenia	Իսլամական դրամներ վարձուած պատմական Հայաստանի մէջ
16	Medieval Armenian Coin Hoards	Միջնադարեան հայկական դրամներու գանձեր
17	Metallurgy of Ancient Armenian Coins	Մետաղագործութիւն հին հայկական դրամներու
18	Metallurgy of Medieval Armenian Coins	Մետաղագործութիւն միջնադարեան հայկական դրամներու
19	Metrology of Copper Coinage of the Artaxiad Dynasty of Armenia	Չափագիտութիւն Արտաշեսեան Հարստութեան պղնձեայ դրամներու
20	Stamps of Armenia	Հայաստանի դրոշմաթուղթերը
21	Studies in Honor of Dr. Khatchadour A. Mousheghian (ANJ Festschrift)	Ուսումնասիրութիւններ ի պատիւ Գոկոս Ռաջատուր Ա. Մուշեղեանի (Յուշամատենան ՀԳՀ-ի)
22	Studies in Honor of Henry V. Sarkissian (ANJ Festschrift)	Ուսումնասիրութիւններ ի պատիւ Հենրի Սարգսեանի (Յուշամատենան ՀԳՀ-ի)
23	Studies in Honor of Fr. Augustinus Sekoulian (ANJ Festschrift)	Ուսումնասիրութիւններ ի պատիւ Հայր Օգոստինոս Սեքուլեանի (Յուշամատենան ՀԳՀ-ի)
24	Studies in Honor of Berj Sabbaghian (ANJ Festschrift)	Ուսումնասիրութիւններ ի պատիւ Գերբ Սապպաղեանի (Յուշամատենան ՀԳՀ-ի)
25	Studies in Honor of Asbed Donabedian (ANJ Festschrift)	Ուսումնասիրութիւններ ի պատիւ Սապետ Տոնապետեանի (Յուշամատենան ՀԳՀ-ի)

A STERLING SILVER INGOT COMMEMORATING THE ARMENIAN CHURCH OF SINGAPORE

The story of the Armenian community of Singapore, and its famous church, begins in the early seventeenth century. In 1605, the prosperous Armenian town of Julfa (Jugha) on the Araxes River was put to the sword by Persian Shah Abbas I. Homes, orchards, and churches were burned to the ground, and its inhabitants were brutally deported to central Persia. The surviving Armenians were settled in New Julfa (near Isfahan), from which center they gradually rebuilt their community life. During the next three centuries, the Armenians of New Julfa established extensive mercantile contacts with India and the Far East. In India (including present-day Pakistan and Bangladesh), they established settlements in many of the largest cities and played a prominent role in commerce and local affairs, as well as making notable contributions to the history of Armenian journalism and national life.¹

From their base in India, Armenians merchants and adventurers also traveled to other countries in the Far East, notably Burma, the Malay Peninsula, Java, the Philippines, China, and Japan. One of their major outposts was at Singapore, strategically situated approximately midway on the sea route between western India and southern China. The Armenians established commercial firms and a community in Singapore which, although never large, played a noteworthy role in the history of the city and the region for nearly two centuries.²

---

¹ Several sources on the history of Armenians in India are available, including Mesroby Jacob Seth, *Armenians in India* (New Delhi: Oxford & IBH Publishing Company, 1937; reprinted 1983); Anne Basil, *Armenian Settlements in India* (Calcutta: The Armenian College, n.d. [1969]); Richard G. Hovannisian, "Armenian Communities of Southern and Eastern Asia," *The Armenian Review*, Vol. 15, No. 3 (59), September 1962, pp. 29-42; A. G. Abrahamian, *Brief Survey of the History of Armenian Settlements* (Yerevan: Haypethrat, 1964), pp. 436-485, in Armenian; *History of the Armenian People*, Vol. IV (Yerevan: Armenian SSR Academy of Sciences Press, 1972), pp. 337-347, in Armenian; Hrach Yervant, *What I Saw in India and Java* (Boston: Baikar Press, 1927), in Armenian. On Armenian mercantile activities in the East, see Vahe Baladouni and Margaret Makepeace, *Armenian Merchants of the Seventeenth and Early Eighteenth Centuries: English East India Company Sources* (Philadelphia: American Philosophical Society, 1998).

² By far the most comprehensive survey of the history of the Armenians on the Malay Peninsula is by Nadia H. Wright, *Respected Citizens: The History of Armenians in Singapore and Malaysia* (Victoria, Australia: Amassia Publishing, 2003), on which I have depended heavily. A few other worthwhile sources were consulted, including M. P. Gopalan, "The Last Armenian: Singapore – Agony of a Dying Community," *The Armenian Review*, Vol. 22, No. 1 (85), Spring 1969, pp. 51-57, Hovannisian, esp. pp. 38-39; "Singapore," *Armenian Soviet Encyclopedia (ASE)*, Vol. 10, pp. 388-389 (1984), in Armenian; Yervant, pp. 57-71; "Armenian Church of St. Gregory the Illuminator Singapore," *Nor Gyank*, Vol. 31, No. 20 (April 23, 2009), p. 22. I am grateful to editor and friend Y. T. Nercessian for kindly offering some references on this topic.

The arrival of Armenians in the Malay Peninsula dates back to 1669, when an Armenian employee of the East India Company is recorded as living in Kedah.³ Armenian traders from India and Persia began arriving in Malacca, Penang, and Perak shortly thereafter. A church (St. Gregory the Illuminator) was established in Penang in the 1820s to serve the large trading and mercantile community there, but was demolished around 1906.⁴ Penang was also the home of the famed Eastern and Oriental Hotel, founded in 1884 by the Sarkies Brothers (Martin, Tigran, Aviet, and Arshak),⁵ who later established the even more famous Raffles Hotel in Singapore. A few interesting and important relics from this era have survived, such as the tombstone of the young Armenian patriot Jacob Shamier.⁶ He died in 1774 at the age of 29 and was buried in Malacca; translations of his epitaph are preserved by Seth⁷ and Macler.⁸

Singapore, situated on an island at the southern tip of the Malay Peninsula, is today an independent city-state. Although it has a history of less than two centuries, it is now a bustling multi-ethnic commercial center of nearly five million people. The settlement was established by Thomas Stamford Raffles of the British East India Company in 1819, and its Armenian community took shape soon thereafter. By 1827, as many as 25 Armenians lived in Singapore, almost all of whom were engaged in commercial activities. Over the next century more settlers arrived from Persia, India, Burma, and Java, as well as from elsewhere on the Malay Peninsula.

Especially during the nineteenth century, Singapore Armenians formed dozens of commercial establishments and ventures that were well known in the city. For example, in 1845, an Armenian, Catchik Moses, co-founded the *Straits Times*, one of the city's earliest newspapers.⁹ The Sarkies brothers (mentioned above in connection with the Eastern and Oriental Hotel in Penang) founded and for many years also operated Raffles, the city's most famous hotel.¹⁰ But perhaps the most noteworthy Armenian contribution to the life of Singapore was achieved by a woman, Miss Agnes (Ashkhen) Joaquim, who in 1893 discovered a hybrid orchid (named the *Vanda* Miss Joaquim). In 1899, a few months before her death, this orchid was awarded the first place prize in Singapore's annual Flower Show. In 1981, it was named as Singapore's national flower.¹¹

The establishment of an Armenian church was an early priority for the community.¹² Religious services began in the early 1820s by Rev. Ileazer Ingerjolie, who traveled from Penang to

³ Wright, p. 11.

⁴ Wright, pp. 25-27.

⁵ Wright, pp. 30-35. Many Armenians of the Far East anglicized their family names, dropping the -ian suffix. In this article I have generally followed the spellings used by Wright.

⁶ Jacob Shamier (Hagop Shahamirian) was the oldest son of Shahamir Shahamirian of Madras, India. In 1772-1773, Movses Paghramian and Shahamir Shahamirian issued (from the press established by Hagop Shahamirian) the famous political tract *Nor Tetrak vor Kochi Hordorak* (New Pamphlet Entitled Exhortation), which called for the liberation of Armenia from her oppressors. There are several articles in the *Armenian Soviet Encyclopedia* which discuss this topic: see ASE, Vol. 2, pp. 258-259 (1976); ASE, Vol. 7, pp. 128-129 (1981); ASE, Vol. 8, p. 370 (1982); and ASE, Vol. 8, pp. 417-418 (1982), all in Armenian. Also see Vartkes Aharonian, "The Armenian Emancipatory Struggle, part II," *The Armenian Review*, Vol. 7, No. 1 (25), pp. 55-60 (Spring 1954), and Basil, pp. 48-49.

⁷ Seth, p. 251.

⁸ Wright, p. 13, citing an article by the famous French scholar Frédéric Macler.

⁹ Wright, pp. 263-264.

¹⁰ Wright, pp. 114-132. On other Armenian-owned hotels in Singapore, see pp. 133-138.

¹¹ Wright, pp. 145-150.

¹² Wright has uncovered and preserved many details about the construction and history of this church; see esp. pp. 83-92.

conduct baptisms, marriages, and occasional services. Soon after the arrival of Rev. Gregory Ter Johannes in 1827, the first resident priest in Singapore, funds began to be raised for the construction of a new church. Appeals were made to local Armenians, as well as to the general public and government officials. A suitable plot of land was secured from the government, and architect George D. Coleman (Singapore's Superintendent of Public Works) was engaged to design the building and supervise the construction. Foundation stones were anointed on New Years Day, 1835, by Very Rev. Thomas Gregorian, supreme archimandrite of All Saviors Church of New Julfa, assisted by local priest Rev. Johannes Catchik.

The building was erected in 1835, and was consecrated by Rev. Catchik on March 26, 1836. The church was named for St. Gregory the Illuminator, the patron saint who was responsible in 301 AD for the conversion of Armenia to Christianity. It became the first Christian church in Singapore. Information about the consecration ceremony is preserved in detail in the *Singapore Free Press*, which praised the building in glowing terms.

Although its designer was an Irishman, the church appears to incorporate some Armenian architectural features. Originally it was constructed with a dome, but this was judged unsafe and replaced by a spire and a pitched roof in the 1840s and 1850s. Otherwise, not much has changed. A characteristic feature of traditional Armenian churches is that the exterior and interior shapes differ, and this concept is incorporated into Coleman's design: the interior of the building is circular while the exterior is square and fitted with porticos.

The cost of the building slightly exceeded Sp\$5,000 (Spanish dollars), most of which was donated by local Armenian, European and Chinese residents, Armenians from Calcutta, and Armenians from Java. The contribution of the European community was considered meager, with Europeans and Chinese together managing only Sp\$466 for this cause. The land on which the church stands, however, was a grant of the Singapore government.

The dwindling Armenian community of Singapore has not been able to support a permanent priest since World War II.¹³ Unlike previous generations who traced their origin to Persia and India, the few Armenians who call Singapore home today are largely of western Armenian origin. Although the Armenian Apostolic Church of St. Gregory the Illuminator is now rarely used for Armenian services, it is cared for by the Armenian residents of the city and remains in excellent condition. The church, with its parsonage and garden containing several cemetery stones rescued from other locations,¹⁴ is an oasis in the center of a busy city. Located at the intersection of Hill, Coleman, and Armenian streets, the site is now a tourist destination and is designated a national monument, protecting the spot from future development.

The significance of the church was recognized by the larger community at the time of its erection. The following commentary cited by Wright, taken from an article in the *Singapore Free Press* of 1836, is worth reprinting in full here: "This small but elegant building does great credit to the public spirit and religious feeling of the Armenians of this settlement, for we believe that

¹³ The Armenian communities of Southeast Asia suffered considerably as a result of the Japanese occupation during World War II, with many Armenians being interned in concentration camps. Survivors left for Great Britain, Australia, the USA and other countries, and the communities never recovered their former status thereafter.

¹⁴ Wright, p. 92, mentions that in 1970, Armenian tombstones located at Bukit Timah Cemetery were in danger of destruction due to redevelopment. Leon Palian, an Armenian from the USA who was working in Singapore at that time (and is a member of our Society), obtained permission to relocate the stones to the St. Gregory churchyard at his own expense, where they are now arranged in a Garden of Memories.

few instances could be shewn where so small a community have contributed funds sufficient for the erection of a similar edifice.... The Armenian Church is one of the most ornate and best-finished pieces of architecture that this settlement can boast of.”¹⁵

It must be stressed that the Armenians of Singapore, at any given point in time, probably never numbered more than 100 persons. Nevertheless, Armenian individuals and firms played a noteworthy role in the growth of the city, and attained recognition and respect in the larger non-Armenian milieu. The community was able to construct, at considerable sacrifice, an attractive house of worship, where services were conducted according to the traditional Armenian rite for well over a century. This unique and beautiful church is a testimony to the important role played by this small yet energetic people in the life of Singapore.

Fig. 1. Silver ingot of the Singapore Armenian Church

The sterling silver ingot in my collection was struck by the Singapore Mint in the series “Historical Monument of Singapore” in a limited edition of 3000 examples, enclosed in a red plastic holder. The date of issue is not indicated, but according to the website of the Singapore mint it was struck in the 1970s. I obtained this medal in an internet auction a few years ago.

Obverse: A view of the Armenian Church of Singapore with its surrounding gardens, legend below “ARMENIAN CHURCH”.

Reverse: Legend in six lines: “ARMENIAN CHURCH / Built in 1835 by G D Coleman / an Irishman who became Singapore’s first architect / The church is circular internally and / superimposed on a square plan / with projecting square porticos on four sides”. The logo of the Singapore Mint appears in the lower left corner

Fabric: Rectangular sterling silver ingot, 50.2 x 24.2 mm, 31.63 grams, proof finish with cameo devices, smooth edge.

L. A. SARYAN, Ph.D.

¹⁵ Cited by Wright, p. 88

ARMENIAN NUMISMATIC LITERATURE

- 5 ASBAREZ. Hayastani mshakoyt'i orerë Suriyoy mēj [Armenian Cultural Days in Syria] - Հայաստանի մշակույթի օրերը Սուրիոյ մէջ, *Asbarez* Vol. 100 (Friday, 5 December 2008), No. 13,357, p. 7. In Armenian

In Damascus, the numismatic exhibit of the History Museum of Armenia is noted.

YTN

Նշուած է Հայաստանի Պատուիքեան Թանգարանի ցուցահանդէսը Դամասկոսի մէջ:

ԵԹՆ

- 6 ISHKANIAN, Hagop. *Medallions by Hagop Ishkanian*. Pasadena, California: [2009, 16 pp., limited edition], in color.

The medals executed by artist/sculptor Hagop Ishkanian are clasified. The displaid medals are dedicated to 1) Poet Vahan Tekeyan, bronze, 1978, 130 mm; 2) Numismatist Paul Z. Bedoukian/Rev. ANS logo, 2000, silver and gold, 39 mm; 3) Educator Yervant Babayan, 2000, bronze, 30 cm; 4) Philatelist Christopher Zakian, 2000, plaster, 30 cm; 5) Numismatist Fr. Clement Sibilian, 2001, plaster, 28 cm; 6) Architect Aleck Dugally, 2001, plaster, 28 cm; 7) Numismatist Yeghia T. Nercessian/Rev. ANS logo, 2005, silver and gold, 39 mm.

Դասակարգուած են արուեստագէտ/քանդակագործ Յակոբ Իշխանեանի կերտած մեդալները: Պատկերագրուած են մեդալները նուիրուած են 1) Բանաստեղծ Վահան Թէքէեանի, բրոնզ, 1978, 130 մմ. 2) Դրամագէտ Զարեհ Պ. Պտուկեանի/եւսին ՀԴԸ դերը, 2000, արծաթ և ոսկի, 39 մմ. 3) Կրթամշակ երուանդ Պապայեանի, 2000, բրոնզ, 30 մմ. 4) Ֆիլաթելիստ Քրիստափոր Զաքիեանի, 2000, գած, 30 մմ. 5) Դրամագէտ Հր. Կլեմէն Տիպիլեանի, 2001, գած, 28 մմ. 6) Ժառտարագէտ Ալէք Դուգալլիի, 2001, գած, 28 մմ. 7) Դրամագէտ Եղիա Թ. Ներսէսեանի/եւսին ՀԴԸ դերը, 2005, արծաթ և ոսկի, 39 մմ:

ԵԹՆ

- 7 KESHISHIAN, Alexander, Translator.

ضرب النقود العربية في أرمينية وتداولها داخل وخارج

Arabic Coins Struck in Armenia and Their Circulation Inside and Outside of the Arab Empire, by George Sabbagh, Artashes Mousheghian, and Aram Dir Ghifondyan, translated and edited by Alexander Keshishian. Aleppo: Armenian General Benevolent Union, 1997, 151 pages, illus. In Arabic.

The publication is a collective of nine scholarly articles or works translated into Arabic. All works originally were composed in Armenian by George Sabbagh (in Armenian version, under the name of Berj Sabbaghian), Artashes Mousheghian (Khatchadour A. Mousheghian), and Aram Dir Ghifontian (Aram Der Ghewondyan). Some of the works have been simplified or edited to make them more attractive to the Arabic speaking community. Here the works are listed and offered in their original Armenian titles. Referenced sources for Berj Sabbaghian are made to his book, *Numismatic Inquiries* (Aleppo, 1986); Khatchadour A. Mousheghian, *Monetary Circulation in Armenia (Fifth Century B.C. to Fourteenth Century A.D.)*, (Erevan, 1983); Aram Ter Ghewondian, *Patma-Banasirakan Handes*, Vol. XX (Erevan, 1977), No. 1 (76). 1). Sabbaghian, "In lieu of Introduction," 2). Mousheghian, "On the Origin of Arabic Coins and Umayyad Coins Issued in Armenia," and "The Issuance of Abbasid Coins in the Arminiya State of the Caliphate," 3). Mousheghian, "The International Relations of Armenia from the Eighth to the Tenth Century," 4) Sabbaghian, "Armenian Descent Atabeg and Sultan of Mosul Badr al-Din Lu'lu'," 5). Sabbaghian, "The Shah Armens of Vaspurakan," 6). Sabbaghian, "Concerning the Hetoum-Zabel and Bilingual Type Trams of Hetoum I," 7). Sabbaghian, "Tigranes the Great, Silver Tetradrachm," 8). Mousheghian, "Tigranes II the Great, Tetradrachm Issued in Antioch,... Damascus,..." 9). Der Ghewondyan, "The Chronology of the Ostikans of Arminiya."

YTN

Հրատարակութիւնը ժողովածու մըն է արաբերէնի թարգմանուած բանասիրական ինը յօդուածներու կամ աշխատանքներու: Բոլոր աշխատութիւնները նախապէս շարահիտուած են հայերէնով:

գրուած՝ Ճորճ Սապպաղի (Հայերէն ստորագրութիւն՝ Պերճ Սապպաղեան), Արտաշէս Մուշեղեանի (Սյաչատուր Ա. Մուշեղեան), Արամ Տիր Ղիֆոնդեանի (Արամ Տէր Ղևոնդեան) կողմէ: Աշխատանքներէն ոմանք պարզեցուած կամ խմբագրուած են արաբախօս Հանրութեան աւելի զբաղիչ ընելու համար: Հոս ցուցակագրուած են ընծայուած աշխատանքները իրենց նախնական Հայերէն վերնագրերով: Վկայակոչուած աղբիւրները Պերճ Սապպաղեանի համար եղած են իր գիրքէն՝ Դրամագիտական հարցեր (Հայէպ, 1986), իսախատուր Ա. Մուշեղեան՝ Դրամական շրջանառութիւնը Հայաստանում (Մ.թ.ա. V դ. – մ.թ. XIV դ.), (Երևան, 1983), Արամ Տէր Ղևոնդեան, Պատմա-Բանասիրական Համալսարան, Հատոր Ի. (Երևան, 1977), Թիւ 1 (76): 1). Սապպաղեան, «Վասն երեսմականի», 2). Մուշեղեան, «Արաբական դրամների ծագման և Հայաստանում թողարկուած Օմայեան դրամների մասին» և «Արաբական դրամների թողարկումը Խալիֆայութեան Արմինիա նահանգում», 3). Մուշեղեան, «Հայաստանի միջազգային կապերը VIII-X դարերում», 4). Սապպաղեան, «Հայազգի Աթաբեկ և Մուսուլի սուլթան Պատր Էտ Տին Լուլու», 5). Սապպաղեան, «Վասպուրականի Շահ Արմէնները», 6). Սապպաղեան, Հեթում Ա-ի Հեթում-Չապչի և երկնագուան դրամների մասին», 7). Սապպաղեան, «Մեծն Տիրգրան՝ արծաթ չորեքդրամեան կամ Tétradrachme», 8). Մուշեղեան, «Տիրգրան II Մեծն՝ Տետրադրախմա, թողարկուած Անտիոքում... Դամասկոսում...», 9). Տէր Ղևոնդեան, «Արմինիայի Ոստիկանների Ժամանակագրութիւնը»: ԵԹՆ

8 NERCESSIAN, Y. T. Kilikioy Gosdantin I t'agawori (1298-1299) norayayt dramnerun apit'ov [On the Occasion of the Newly Discovered Coins of Gosdantin I (1298-1299) of Cilician Armenia] - Կիլիկիոյ Կոստանդին Ա թագաւորի (1298-1299) նորայայտ դրամներուն աւելի, գրեց՝ Ե. Թ. Ներսէսեան, *Armenian Numismatic Studies II* (Los Angeles 2009), pp. 283-303, pls. 36-38. English summary.

An historical background of this period is given. The coins of King Smpad (1296-1298) and Gosdantin I (1298-1299) are described. The coins of Smpad include coronation trams with Smpad/by the will of God inscription, Smpad/Levon inscription, Smpad/Smpad inscription; a regular silver tram, half tram, and Kardez. The coins of King Gosdantin I include a gold tahekan; a newly discovered double tram, and two trams inscribed “by the will of God” and a tram inscribed “by the will of God is he king”; and kardez. The metrological analysis section compares the coins of Smpad and Gosdantin with those of King Levon I (1198-1219). The author concludes that Smpad and Gosdantin struck high quality silver coins, similar to King Levon I, in order to make a strong impression on the Armenian people that they are the worthy descendants of Levon I. Both of them waged a fratricidal war, usurped the throne of Cilician Armenia, and encouraged not only the Egyptian Mamlukes to make renewed incursions into Cilicia in 1298 but also accelerated the downfall of the medieval Armenian kingdom of Cilicia. Author

Տրուած է այս շրջանի պատմական ուրուագիծ մը: Նկարագրուած են Սմպատ (1296-1298) և Կոստանդին Ա (1298-1299) թագաւորներուն դրամները: Սմբատին դրամները կը պարունակեն օծման դրամներ՝ Սմբատ/կարողութեամբն Աստուծոյ խորագրութեամբ, Սմպատ/Լևոն խորագրութեամբ, և Սմբատ/Սմբատ խորագրութեամբ. սովորական արծաթեայ դրամ մը, կիսադրամ մը, և քարտէջ մը Կոստանդին Ա-ի դրամները կը պարունակեն ոսկեայ դահեկան մը, նորայայտ երկդրամ մը և երկու դրամներ որոնք արձանագրուած են «կարողութեամբն Աստուծոյ» և դրամ մը որ արձանագրուած է «կարողութեամբն Աստուծոյ է թագաւոր» և քարտէջ մը Չափադրական վերլուծումի բաժինը կը բաղդատէ Սմբատի և Կոստանդինի դրամները Լևոն Ա (1198-1219) թագաւորի դրամներուն հետ: Հեղինակը կ'եզրակացնէ, թէ Սմբատ և Կոստանդին կոիւնցի բարձրորակ դրամներ, Լևոն Ա-ի նման, հայ Ժողովուրդին պատգամելու թէ իրենք են Լևոն Ա-ի արժանաւոր ժառանգորդները երկուքն ալ մղեցին եղբայրասպան սպտերազմներ, և իրենց արաբներով ոչ միայն քաջաբեցիին որ եղիպտոսի մայրութեանը կրկին ներխուժեն Կիլիկիա 1298-ին, այլ նաև փութացուցին Կիլիկիոյ միջնադարեան հայ թագաւորութեան անկումը: Հեղինակը

ARMENIAN NUMISMATIC JOURNAL

INDEX TO SERIES II, VOLUME 5 (35), (2009)

- Abbas I, Persian Shah, 101
 Abgarians, Mesrop, 24
 Abrahamian, A. G., 101
 Aharonian, Vartkes, 102
 American University of Beirut, 91
 Angelo, Michel, 1, 2
 announcements, 33
 Antioch, 3, 58, 85, 91, 95
 Antiochus IV (A.D. 38-72.) of Commagene, 44
 Arab Caliphate, 85
 Aradus, 96
 "Araratian" collection, 23, 25, 26
 Araxes River, 101
 Archaeological Museum of the American University of Beirut, 96
 Ardžruni, Ara, 91, 96
 Armenia, Major, 84-86
 Armenian S.S.R., 47, 49, 51, 52, 86
Armenian Coin Auctions, 29, 32, 78
Armenian Coins and Their Values, 22, 28, 32, 57, 79, 91, 97
 Armenian coins overstruck in Arabic, 26
 Armenian Genocide Monument, 89
 Armenian Library and Museum of America (ALMA), 88
 Armenian Martyrs Memorial Monument, 25
     short history, 29, 32
Armenian Numismatic Bibliography and Literature, 19, 32, 83, 85
Armenian Numismatic Journal, 84, 89, 96, 100
 Armenian Numismatic Society, 27, 83
Armenian Numismatic Studies [I], 25, 32
Armenian Numismatic Studies II, 32+, 76, 87, 88
Armenian Soviet Encyclopedia, 101, 102
 Arsacids of Armenia, 85
 Artavasdes II (56-34 B.C.), 27, 94-96
 Artavasdes III (5-2 B.C.), 95
 Artavasdes IV (A.D. 4-6), 27
 Artaxata, 58
 Artaxiad copper coins, 91-96
 Artaxiad dynasty of Armenia, 43
 Artaxias II (34-20 B.C.), 27
Asbarez Newspaper, 105
 Asia Minor, 85
 Athena, 95
Attribution and Dating of Armenian Bilingual Trams, 32
 auctions, 43-46, 77-82, 97-98
 Auktion A.G., 77, 78, 81
 Australia, 99

 Baladouni, Vahe, 101
Bank Notes of Armenia, 32, 83, 86
 Baramki, D., 96
 Basil, Anne, 101

 Bedoukian, Paul Z., 1, 2, 19, 21, 25, 27, 43, 50-53, 57, 79, 84, 85, 91, 96, 97
 Bedrosian, A. P., 34
 Beirut, 48
 Bibliothèque Nationale de France, 96
 bilingual trams, 43, 44, 46, 78, 97, 98
 billons, 33, 43, 46, 78, 81
 Blackburn, Mark, 60
 Bolian, Mardiross, 91, 96
 Bruce II, Colin, 75
 bull, 96
 Burma, 101, 102
 Byzantine Empire, 77, 82, 85

 Calcutta, 103
Catalogue of Armenian Coins Collected by Y. T. Nercessian, 1, 2, 30, 32, 83, 84
 Catchik, Johannes, 103
 Central Bank of Armenia, 90
 Charents, Yeghishe, 89
 China, 101
 Christianian, J., 43
 Cilicia Museum of the Armenian Catholicosate of Cilicia in Antelias, 96
 Cilician Armenia, 26-28, 43, 50, 53, 77, 82, 84, 85, 97
 Classical Numismatic Group, Inc., 22, 27, 77, 78, 80
Coinage of Cilician Armenia, 43, 51, 79, 97
Coinage of the Armenian Kingdoms of Sophene and Commagene, 43, 85
Coinage of the Artaxiads of Armenia, 43, 57, 91, 96
 Coleman, George D., 103, 104
 Collon, Dominique, 19
 Cologne, Germany, 43, 46
 Commagene, 43, 44, 50, 84
 cornucopia, 44, 93, 95, 96
 coronation trams, 30, 43, 44, 46, 78, 80, 81, 97, 98
 counterfeits, 57, 58, 78, 80, 97, 98
 countermarked coins, 22, 23, 96
 Credit Suisse, 77, 78, 80, 81
 cypress tree, 94

 Damascus, 15-18, 23, 25, 29, 72-75, 85, 91
 Daphne Hoard, 48, 49
 Dillen, Rudy, 90
 Donabedian, Asbed H. M., 22, 96
 double trams, 29, 43, 44, 46, 78, 80, 97, 98
 drachms, 58
 Dulgarian, Stephen, 34
 Dvin, 51

 eage, 94-96
 East India Company, 102
 editorial, 59

- elephant, 94, 95
Encyclopedia Britannica, 19
 Erevan, 52, 86, 89, 90
 Etterich, W., 96
 Euros, 90
 exhibitions, 88, 105
- follicles, 78, 80, 82
 France, 89, 90
 future works, 100
- Garabedian, Margo-Lena, 47-53
 Garabedian, Patrick, 33
 Garabetian, Berj M., 48, 49
 Germany, 43, 46
 Georgians, 86
 Ghafadarian, K., 51, 52
 Ghazarossian, Haik and Torgom, 49
 God, 22
 gold coins, 24-26, 30, 86, 97, 98, 106
 "Golden Horn Collection," 77, 79, 82
 Gopalan, M. P., 101
 Gosdantin I (1298-1299), 24, 29, 43, 45, 46, 77, 78, 81, 82, 89, 97, 98, 106
 Gosdantin III (1344-1363), 23, 25, 43, 46, 78, 81
 Gosdantin IV (1365-1373), 45, 78, 81
 Gregorian, Thomas, 103
 Guy (1342-1344), 24, 43, 46, 78, 81, 82
- Hagop, seal, 19-21, 34
 Haifa, 20
Hairenik Newspaper, 85
 half double trams, 43, 44, 46
 half trams, 43, 45, 46
 head of wheat, 93, 94
 Heracles, 35-42, 44, 57, 58, 93
 Hetoum I (1226-1270), 43-46, 48, 78, 80, 97, 98
 Hetoum II (1289-1305), 29, 45, 78, 81, 97, 98
 Hill, G. F., 96
 Hirsch, Gerhard, Nachfolger, 26
 History Museum of Armenia in Erevan, 2, 47-53
History of the Armenian People, 101
 hoards, 22, 27
 Holy Land, 19, 20
 horse, 94
 Hovannisian, Richard G., 101
 Hovsepien, Armen, 34
- India, 101, 102
 Indonesia, 99
 Ingerjolic, Ileazer, 102
 ingot [medal], 101-104
 Iran, 49
 Ishkanian, Hagop, 1, 2, 105
 Islamic coins relating to Armenia, 105, 106
- Jakarta, 99
 Jamgochian, Nicholas V., 23
 Japan, 101
 Java, 101-103
 Jerusalem, 21
 Joaquim, Agnes, 102
 Joseph, Edward, 24
- jugate heads/twin peaks, 95
 Julfa, 99, 101
 Julfa, New, 103
- Kaikhosrew II (1237-1246), 43, 44, 46, 78, 80, 97, 98
 Kaigobad I (1219-1237), 43, 44, 46, 78, 80, 97, 98
 Kalaijian, Kegham and Parantsem, 49, 50
 kardezzes, 45, 78, 81, 97, 98
 Kars, 23
 Kedad, 102
 Keshishian, Alexander, 105
 Khurshudian, Eduard, 27
 Kinet, 28
 Kiryat Bialik, 20
 Kiurke II Curopalatus (1048-1100), 77, 78, 80, 82
 Kouymjian, Dickran, 89
- Lazarian, Stephen, 54-56
 Lebanon, 57, 91-96
 letters, 33, 34, 54-56, 60
 Levon II (1187-1198), Baron, 78, 80, 97, 98
 Levon I (1198-1219), 29, 30, 32, 43, 46, 48, 78, 80, 97, 98
 Levon II (1270-1289), 43, 45, 46, 78, 80
 Levon III (1301-1307), 23, 45, 78, 81
 Levon IV (1320-1342), 24, 45, 78, 81, 97, 98
 Levon the Usurper (1363-1365), 43, 46, 78, 79, 81, 82
 Levon V (1374-1375), 28, 43, 46, 78, 81, 88
 Lisitsian, S., 47
- Makepeace, Margaret, 101
 Malacca, 102
 Malacca Straits, 99
 Malaysian Peninsula, 99, 101, 102
 medals, 99, 101-105
 membership discount schedule, 2
 Mesopotamia, 85
 metrological data, 91
Metrology of Cilician Armenian Coinage, 29, 32
Metrology of Copper Coinage of the Artaxiads of Armenia, 3-18, 35-42, 61-75
 Mongols, 86
 Morgan, Jacques de, 19
 Moses, Catchik, 102
 Mutafian, Claude, 89
 Mousheghian, Kh. A., 26, 49, 51, 53
 Münz Zentrum, 43-46
 Münzen und Medaillen A.G., 23, 77
- National Academy of Sciences, 89
 Near East, 19
 Nejdeh, Garegin, 89
 Nercessian, Terenik, 84, 90
 Nercessian, Y. T., 1, 2, 19-57, 76-88, 91, 96, 97, 106
 bibliography, 22-32
 New York, 50, 51, 77
 Nicola, de, 77, 80
 Nike, 61-75, 92-94, 96
 numismatic literature, 75, 76, 87, 88, 105, 106
 numismatic literature to Armenia, 2, 54-56
 Numismatica Genevensis, 79
 Nurpetlian, Jack, 34, 60, 91-96

- Oshin (1308-1320), 24, 28, 45, 78, 81
 Ottoman Empire, 20
 overstruck coins, 22, 23
- Paghamian, Movses, 102
 Palian, Leon P., 99, 103
 palm-branch, 94
 Panossian, Manuel, 21, 27, 58
 Parthia, 85
 Penang, 102
 Perak, 102
 Persia, 86, 102, 103
 Philippines, 101
 Piotrovskii, B. B., 19
 poghs, 43, 45, 46, 78, 80, 97, 98
 Poladian, Armenak, 48, 49
 Post Roupenian, 46, 78, 79, 81, 97, 98
 "Prkov's Fake Ancient Coin Reports," 58
- quadriga, 3, 94
 quarter double trams, 33
- Raffles, Stamford, 99, 102
 Republic of Armenia (1991), 85-87, 89, 90
     bank notes, 87
     commemorative coins, 75, 76
     reviews, book, 1, 2, 83, 84
 Roman coins relating to Armenia, 44, 51
 Roman Empire, 85
 Roupen I (1080-1095), Baron, 78, 80
 Roupen II (1175-1187), Baron, 78, 80
 Russia, 86, 89
 Russian Revolution, 86
 Russian rubles, 90
- sale catalogues, fixed price, 30-32
 Sarkies Brothers, 102
 Sarkissian, Henry V., 48, 49
 Saryan, Levon A., 19-21, 57, 58, 79, 85-87, 89, 90, 101-104
 Sassanids, 85
 satellite mint of Damascus, 16-18
 Schott, Donald F., 90
 Schulman, 77, 81
 Schulten & Co., 77-79, 81, 97, 98
 seals, 19-21, 34
 Sekoulian, Fr. Augustinus, 27
Selected Numismatic Studies II, 19, 85
 Seth, Mesroby Jacob, 101, 102
 Setian, Charles, 90
 Shahamirian Shahamir, 102
 Shamier, Jacob, 102
Silver Coinage of the Artaxiad Dynasty of Armenia, 29, 32, 57, 83, 96
 Singapore, 99-104
 Singapore Mint, 104
 Sis, 43
 Slocum, John J., 24, 78
 Smpad (1296-1298), 23, 45, 78, 81, 97, 98, 106
 Sophene, 50, 84, 85
Soviet Armenian Encyclopedia, 19
 Soviet Union, 86
 St. Gregory Church of Singapore, 99, 102-104
- St. Peter's Cathedral, 1, 2
 Spink & Son, Ltd., 77, 80
 Stack's, 77-82
 Syria, 85
- tahegan, gold, 86
 takvorins, 43, 45, 46, 78, 81, 86
 tanks, 44, 45, 78, 80, 86, 97, 98
 Tarsus, 43
 Tcheurekdjian, N., 60
 Ter Johannes, Gregory, 103
 tetradrachms, 58, 91, 95, 96
 tetradrachms, copper, 3
 tiara, 96
 Tigranes I (123-96 B.C.), 25, 91
 Tigranes II the Great (95-56 B.C.), 3-18, 22, 24-30, 35-44, 57, 58, 84, 85, 89, 91-96
 Tigranes III (20-8 B.C.), 25, 27, 51, 94
 Tigranes IV (8-5 B.C.), 51, 94-96
 Tigranes V (A.D. 6), 51, 96
 Tigranes the Younger, 26
 Tingir, 33
 Tkalec, 77, 78, 81
 Toros I (1100-1129), Baron, 53, 78, 80
 Toros II (1144-1168), Baron, 78, 80
 Torossian, Haroutune, 91, 96
 Toumanian, Narine, 85-87
 Trajan, 43, 44
 trams, 43-46, 78, 80-82, 86, 97, 98, 106
 Transcaucasian Commissariat, 86
 tree on coin, 94
 Turks, 86
 twin peaks of mountain, 95
 Tyche, 3-18, 44, 58, 91, 92
- US dollars, 90
 U.S.S.R., 86
 Urartu, 19
- Vardanyan, Karen, 96
 Vardanyan, Ruben E., 2, 34, 56, 60, 83, 84, 90, 96
 Vatican, 1, 2
 Victory, 72-75
 Vienna, 51
 Vinci, Leonardo da, 1, 2
 Virgin Mary, 1, 2
 Voskanian, S., 53
 Vrtanesyan, Levon, 21
- warrior, 41, 42
 World War II, 47
 Wright, Nadia H., 101-103
- Xerxes, 50
- Yegparian, Vicken, 90
 Yervant, Hrach, 101
- Zabel, Queen, 44, 45, 48, 78, 80, 97, 98
 Zacos, George, 26
 Zeus, 91
 Zohrabian, Armine, 27

Compiled by Y. T. NERCESSIAN

ARMENIAN NUMISMATIC SOCIETY

Phone: 562-695-0380, e-mail: ArmNumSoc@aol.com

Mr. W. Gewenian, Treasurer

8511 Beverly Park Place, Pico Rivera, CA 90660-1920, USA

Armenian Numismatic Society Publications

	PRICE	Member Price
SP1. Bedoukian, Paul Z. <i>Selected Numismatic Studies [I]</i> . 1981, xxxvi, 570 pp., 72 pls., clothbound (For Vol. II see SP10). US shipping \$6.....	\$35.00	\$28.00
SP2. Nercessian, Y. T. <i>Attribution and Dating of Armenian Bilingual Trans.</i> 1983, 36 pp., 12 pls., card covers. US shipping \$3.00.....	6.75	5.40
SP3. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Numismatic Bibliography and Literature</i> . 1984, 729 pp., clothbound. US shipping \$6.....	50.00	40.00
SP4. Bedoukian, Paul Z. <i>Coinage of the Armenian Kingdoms of Sophene and Commagene</i> . 1985, 37 pp., 2 pls., card covers. US shipping \$3.00.....	6.00	4.80
SP5. Bedoukian, Paul Z. <i>Armenian Coin Hoards</i> . 1987, 64 pp., 6 pls., card covers. US shipping \$3.....	8.00	6.40
SP6. Nercessian, Y. T. <i>Bank Notes of Armenia</i> . 1988, 224 pp., 192 pls., clothbound. US shipping \$5.....	30.00	24.00
SP7. Bedoukian, Paul Z. <i>A Hoard of Copper Coins of Tigranes the Great and a Hoard of Artaxiad Coins</i> . 1991, 30 pp., 2 pls., card covers. US shipping \$3.00.....	5.50	4.40
SP8. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Coins and Their Values</i> . 1995, 256 pp., 48 pls., cloth/bound		
OUT OF PRINT, author's copy for sale US shipping \$6	*50.00	*50.00
SP9. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Numismatic Studies [I]</i> . 2000, viii, 678 pp., 96 pls., clothbound (For Vol. II see SP15). US shipping \$8.....	75.00	60.00
SP10. Bedoukian, Paul Z. <i>Selected Numismatic Studies II</i> . 2003, viii, 376 pp., 61 pls., clothbound (for Vol. I see SP1). US shipping \$6.....	57.00	45.60
SP11. Nercessian, Y. T. <i>Silver Coinage of the Artaxiad Dynasty of Armenia</i> , 2006, x, 212 pp., 96 pls., clothbound. US shipping \$6.....	60.00	48.00
SP12. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Coin Auctions</i> , 2006, vi, 118 pp., 8½x11" format., card covers (short run, 100 copies, discounted net price to all parties). US shipping \$6.....	*16.00	*16.00
SP13. Nercessian, Y. T. <i>Metrology of Cilician Armenian Coinage</i> , 2007, xiv, 161 pp., 8½x11" format card covers (short run, discounted net price to all parties). US shipping \$6.....	*35.00	*35.00
SP14. Nercessian, Y. T. <i>Catalogue of Armenian Coins Collected by Y. T. Nercessian</i> , 2008, lviii, 387 pp., 128 pls., clothbound, (short run, discounted price to all parties). US shipping \$7.....	*75.00	*75.00
SP15. Nercessian, Y. T. <i>Armenian Numismatic Studies II</i> . 2009, xii, 580 pp., 60 pls., clothbound (For Vol. I see SP9). US shipping \$7.....	50.00	40.00
ANJ4. <i>Essays on Armenian Numismatics in Memory of Father Clement Sibilian on the Centennial of His Death</i> , Armenian Numismatic Journal, Series I, Vol. IV (1978), 167 pp., XXI pls., card covers. US shipping \$6.....	30.00	24.00
ANJ15. <i>Studies in Honor of Dr. Paul Z. Bedoukian</i> , Armenian Numismatic Journal, Series I, Vol. XV (1989), 192 pp., illus., card covers. US shipping \$6.....	30.00	24.00
Armenian Numismatic Journal		
--Volumes I (1975)	5.00	4.00
--Volumes II, III, V to XIV, XVI, XVII	8.00	6.40
--Volumes XVIII (1992), XIX (93), XX (94), XXI (95)	10.00	8.00
--Volumes XXII (1996), XXIII (97), XXIV (98), XXV (99)	25.00	20.00
--Volumes XXVI (2000), XXVII (01), XXVIII (02), XXIX (03), XXX (04)	30.00	24.00
--Volumes I (1975) to XXX (2004), thirty volumes, unbound (US Shipping, Ins. \$16.00).....	467.00	373.60
--Volumes I-V (1975-1979), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....	102.50	82.00
--Volumes VI-X (1980-1984), cloth bound (one month bindery time). US shipping \$10.....	76.00	60.80
--Volumes XI-XV (1985-1989), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....	107.50	86.00
--Volumes XVI-XX (1990-1994), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....	82.00	65.60
--Volumes XXI-XXV (1995-1999), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....	146.00	116.80
--Volumes XXVI-XXX (2000-2004), cloth bound (one month bindery time), US shipping \$10.....	186.00	148.80
--Volumes I (1975) to XXX (2004), thirty volumes, cloth bound (US Ship, Ins. \$20.00).....	700.00	560.00
--Volumes 1 (2005) to 3 (2007), Series II	30.00	24.00
--Volumes 4 (2008), Series II	40.00	32.00

SUPERSEDES ALL PREVIOUS LISTS

US shipping cost, add \$2 for each additional title (\$4 for bound journals). PREPAYMENT REQUIRED. California residents please add appropriate sales tax. * = Offered at reduced price to all parties. Oct. 2009